2025/2643

29.12.2025.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2025/2643

(2025. gada 16. decembris),

kas izveido Eiropas Aizsardzības industrijas programmu un pasākumu satvaru aizsardzības ražojumu savlaicīgas pieejamības un piegādes nodrošināšanai ("EDIP regula")

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 114. panta 1. punktu, 173. panta 3. punktu, 212. panta 2. punktu un 322. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Revīzijas palātas atzinumu ([1]),

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ([2]),

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ([3]),

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ([4]),

tā kā:

(1) Neprovocētā un nepamatotā Krievijas agresijas kara pret Ukrainu izraisītās augstās intensitātes karadarbības atgriešanās negatīvi ietekmē Savienības un tās dalībvalstu drošību un prasa ievērojami palielināt dalībvalstu spēju stiprināt savas aizsardzības spējas. Ņemot vērā reģionālās un globālās drošības ilgtermiņa pasliktināšanos, ir būtiski jāmaina mērogs un ātrums, ar kādu Eiropas aizsardzības tehnoloģiskā un industriālā bāze (*EDTIB*) var attīstīt un radīt pilnu militāro spēju spektru.

(2) Savienības valstu vai to valdību vadītāji, tiekoties Versaļā 2022. gada 11. martā, apņēmās "stiprināt Eiropas aizsardzības spējas". Viņi vienojās palielināt savus aizsardzības izdevumus, pastiprināt sadarbību ar kopīgiem projektiem un kopīgu aizsardzības spēju iepirkumu, novērst nepietiekamību, veicināt inovāciju un stiprināt un attīstīt Eiropas aizsardzības industriju.

(3) Komisija un Savienības Augstais pārstāvis ārlietās un drošības politikas jautājumos ("Augstais pārstāvis") 2022. gada 18. maijā nāca klajā ar kopīgu paziņojumu "Aizsardzības investīciju nepietiekamības analīze un turpmākā virzība", uzsverot Savienībā aizsardzības jomā pastāvošās finanšu, industrijas un spēju nepilnības.

(4) Eiropadome savos 2023. gada 14. un 15. decembra secinājumos, apsvērusi darbu, kas veikts, lai īstenotu 2022. gada 11. marta Versaļas deklarāciju un Stratēģisko kompasu drošībai un aizsardzībai, ko Padome apstiprināja 2022. gada 21. martā, uzsvēra, ka ir jādara vairāk, lai sasniegtu Savienības mērķus palielināt aizsardzības gatavību. Lai panāktu šādu gatavību un aizsargātu Savienību, priekšnoteikums ir spēcīga, noturīga, inovatīva un konkurētspējīga Eiropas aizsardzības rūpniecība.

([1]) OV C, C/2025/805, 31.1.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/805/oj.
([2]) OV C, C/2024/4662, 9.8.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4662/oj.
([3]) OV C, C/2025/1705, 26.3.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/1705/oj.
([4]) Eiropas Parlamenta 2025. gada 25. novembra nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2025. gada 8. decembra lēmums.

(5) Eiropas Parlaments un Padome 2023. gada 20. jūlijā pieņēma Regulu (ES) 2023/1525 ([5]), kuras mērķis ir steidzami atbalstīt Eiropas aizsardzības industrijas ražošanas jaudu kāpināšanu, nodrošināt piegādes ķēdes, atvieglot efektīvas iepirkuma procedūras, novērst ražošanas jaudu nepietiekamību un veicināt investīcijas. Eiropas Parlaments un Padome 2023. gada 18. oktobrī pieņēma Regulu (ES) 2023/2418 ([6]), kuras mērķis ir atbalstīt dalībvalstu kopdarbību iepirkuma posmā, lai sadarbības ceļā novērstu vissteidzamākās un viskritiskākās nepilnības, jo īpaši tās nepilnības, kas radušās, reaģējot uz Krievijas agresijas karu pret Ukrainu.

(6) Regulas (ES) 2023/1525 un (ES) 2023/2418 tika izstrādātas kā ārkārtas reaģēšanas un īstermiņa programmas, kuru termiņš beidzas attiecīgi 2025. gada 30. jūnijā un 2025. gada 31. decembrī.

(7) Šai regulai būtu jābalstās uz Regulām (ES) 2023/1525 un (ES) 2023/2418 un jāpagarina to loģikas piemērošana vairāk uz ilgtermiņu vērstā un strukturētākā perspektīvā, sniedzot finansiālu atbalstu laikposmā no 2025. līdz 2027. gadam *EDTIB* konkurētspējas, reaģētspējas un spēju stiprināšanai, lai nodrošinātu aizsardzības ražojumu pieejamību un piegādi paredzamā, nepārtrauktā un savlaicīgā veidā. Ņemot vērā pašreizējo drošības situāciju, šķiet nepieciešams palielināt minēto Savienības atbalstu, lai stimulētu dalībvalstu kopdarbību attiecībā uz aizsardzības ekipējuma plašāku iepirkumu.

(8) Eiropadome 2022. gada 23. jūnijā nolēma piešķirt kandidātvalsts statusu Ukrainai, kas ir paudusi stingru gribu savā virzībā uz Eiropu saistīt rekonstrukciju ar reformām. Eiropadome 2023. gada 15. decembrī nolēma sākt pievienošanās sarunas ar Ukrainu un paziņoja, ka Savienība un tās dalībvalstis joprojām ir apņēmības pilnas ilgtermiņā un kopā ar partneriem sniegt ieguldījumu drošības saistībās attiecībā uz Ukrainu, kuras palīdzēs Ukrainai aizstāvēties, pretoties destabilizācijas centieniem un novērst agresijas aktus nākotnē. Spēcīgs atbalsts Ukrainai ir svarīga Savienības prioritāte un atbilstīgs veids, kā īstenot Savienības stingro politisko apņemšanos atbalstīt Ukrainu tik ilgi, cik nepieciešams.

(9) Krievijas agresijas kara radītais kaitējums Ukrainas ekonomikai, sabiedrībai un infrastruktūrai un jo īpaši kaitējums, kas nodarīts Ukrainas aizsardzības tehnoloģiskajai un industriālajai bāzei ("Ukrainas *DTIB*"), nozīmē, ka ir vajadzīgs visaptverošs atbalsts Ukrainas *DTIB* atjaunošanai. Šāds atbalsts ir būtisks, lai nodrošinātu Ukrainai spēju saglabāt valsts pamatfunkcijas, veicinot ātru valsts atjaunošanu, rekonstrukciju un modernizāciju, kā arī Ukrainas *DTIB* integrāciju *EDTIB*, un Ukrainas *DTIB* pielāgošanu, lai tā atbilstu Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) standartiem un citiem attiecīgiem standartiem. Spēcīga Ukrainas *DTIB* ir būtiska Ukrainas ilgtermiņa drošībai, kā arī tās rekonstrukcijai.

(10) Savienībai būtu finansiāli jāatbalsta darbības, ar kurām atbalsta Ukrainas *DTIB* stiprināšanu. Konkrētāk, Ukrainas atbalsta instrumentam saskaņā ar šo regulu būtu jāstimulē dalībvalstis sadarboties ar Ukrainu un Ukrainas *DTIB*, lai kāpinātu Ukrainas aizsardzības ražošanas jaudas un veicinātu aizsardzības ražojumu kopīgo iepirkumu no Ukrainas *DTIB*. Minētais atbalsts papildina atbalstu, ko sniedz saskaņā ar Ukrainas mehānismu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/792 ([7]), un militāro atbalstu, ko Ukrainai sniedz saskaņā ar Eiropas Miera mehānismu, kas izveidots ar Padomes Lēmumu (KĀDP) 2021/509 ([8]), un izmantojot dalībvalstu divpusēju palīdzību. Tas ir arī saderīgs ar Savienības pastāvīgo un nelokāmo atbalstu Ukrainas neatkarībai, suverenitātei un teritoriālajai integritātei tās starptautiski atzītajās robežās.

([5]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/1525 (2023. gada 20. jūlijs) par munīcijas ražošanas atbalstīšanu (*ASAP*) (OV L 185, 24.7.2023., 7. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/1525/oj).

([6]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/2418 (2023. gada 18. oktobris), ar ko izveido instrumentu Eiropas aizsardzības industrijas pastiprināšanai, izmantojot kopīgu iepirkumu (*EDIRPA*) (OV L, 2023/2418, 26.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2418/oj).

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/792 (2024. gada 29. februāris), ar ko izveido Ukrainas mehānismu (OV L, 2024/792, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj).

([8]) Padomes Lēmums (KĀDP) 2021/509 (2021. gada 22. marts), ar ko izveido Eiropas Miera mehānismu un atceļ Lēmumu (KĀDP) 2015/528 (OV L 102, 24.3.2021., 14. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/509/oj).

(11) Krievija ir pilnībā jāsauc pie atbildības, un tai ir jāsamaksā par milzīgo kaitējumu, kuru nodarījis tās agresijas karš pret Ukrainu, kas ir klajš Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu pārkāpums. Savienībai un tās dalībvalstīm ciešā sadarbībā ar citiem starptautiskajiem partneriem būtu jāturpina strādāt pie minētā mērķa sasniegšanas saskaņā ar Savienības un starptautiskajām tiesībām, ņemot vērā to, ka Krievija ir nopietni pārkāpusi Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu 2. panta 4. punktā noteikto aizliegumu pielietot spēku, un ņemot vērā principu, kas paredz valsts atbildību par starptautiski nelikumīgām darbībām, tostarp pienākumu kompensēt finansiāli novērtējamu nodarīto kaitējumu. Koordinācijā ar starptautiskajiem partneriem ir panākts progress jautājumā par to, kā veidā, kas ir saderīgs ar piemērojamajām līgumsaistībām, un saskaņā ar Savienības un starptautiskajām tiesībām privāto subjektu rīcībā esošos ārkārtas ieņēmumus, kas gūti tieši no Krievijas valsts aktīvu imobilizācijas, varētu novirzīt Ukrainas, tostarp Ukrainas *DTIB*, atbalstam. Papildu atbalstu varētu iegūt, pārskaitot Savienībai centrālo vērtspapīru depozitāriju ārkārtas naudas atlikumus, kas izriet no negaidītiem un ārkārtas ieņēmumiem, kuri gūti no Krievijas valsts aktīvu imobilizācijas vai no jebkādiem citiem attiecīgajiem Savienības ierobežojošajiem pasākumiem.

(12) Ņemot vērā G7 līderu stingro apņemšanos palīdzēt Ukrainai apmierināt tās steidzamās īstermiņa finansējuma vajadzības un atbalstīt tās ilgtermiņa atjaunošanas un rekonstrukcijas prioritātes, Eiropas Parlaments un Padome 2024. gada 28. oktobrī pieņēma Regulu (ES) 2024/2773 ([9]), ar ko izveido Ukrainas aizdevumu sadarbības mehānismu un sniedz ārkārtas makrofinansiālu palīdzību Ukrainai. Regula (ES) 2024/2773 paredz, ka saprašanās memorandā par politikas nosacījumiem minētajai makrofinansiālajai palīdzībai ir jāiekļauj apņemšanās veicināt sadarbību ar Savienību Ukrainas aizsardzības industrijas atveseļošanas, atjaunošanas un modernizācijas jomā saskaņā ar Savienības programmām, kuru mērķis ir Ukrainas *DTIB* atveseļošana, atjaunošana un modernizācija, un citām attiecīgām Savienības programmām.

(13) Ar Ukrainu būtu jānoslēdz finansēšanas nolīgums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2024/2509 ([10]) ("Finanšu regula") 114. panta 2. punkta nozīmē, lai īstenotu šajā regulā noteiktās darbības, kas attiecas uz Ukrainu vai Ukrainā iedibinātiem tiesību subjektiem, kuri saņem Savienības finansējumu. Ar Ukrainu noslēgtajam finansēšanas nolīgumam, kā arī līgumiem un nolīgumiem, kas parakstīti ar Ukrainā iedibinātiem tiesību subjektiem, kuri saņem Savienības līdzekļus, būtu jānodrošina Finanšu regulas 129. pantā noteikto pienākumu izpilde.

(14) Lai finansētu darbības, kuru mērķis ir stiprināt *EDTIB* konkurētspēju un gatavību, pamatojoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 173. pantu, un darbības, kuru mērķis ir veicināt Ukrainas *DTIB* atjaunošanu, rekonstrukciju un modernizāciju, ņemot vērā tās iespējamo turpmāko integrāciju *EDTIB*, saskaņā ar LESD 212. pantu, šai regulai būtu jāizveido Eiropas Aizsardzības industrijas programma ("Programma"), kurā paredzēti nosacījumi Savienības finansiālajam atbalstam saskaņā ar LESD 173. pantu, un Ukrainas atbalsta instruments, kas nosaka konkrētus nosacījumus Savienības finansiālajam atbalstam saskaņā ar LESD 212. pantu.

(15) Programmai būtu jāsaskan ar tām aizsardzības spēju prioritātēm, par kurām dalībvalstis kopīgi ir vienojušās kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) satvarā, dalībvalstu sadarbību pastāvīgās strukturētās sadarbības (*PESCO*), kas izveidota ar Padomes Lēmumu (KĀDP) 2017/2315 ([11]), satvarā, Eiropas Aizsardzības aģentūras (EAA) iniciatīvām un projektiem un Savienības civilo un militāro palīdzību Ukrainai. Programmai būtu pienācīgi jāņem vērā arī NATO un citu partneru veiktās attiecīgās aktivitātes, ja šādas aktivitātes atbilst Savienības drošības un aizsardzības interesēm.

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/2773 (2024. gada 24. oktobris), ar ko izveido Ukrainas aizdevumu sadarbības mehānismu un sniedz ārkārtas makrofinansiālu palīdzību Ukrainai (OV L, 2024/2773, 28.10.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2773/oj).

([10]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2024/2509 (2024. gada 23. septembris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (OV L, 2024/2509, 26.9.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

([11]) Padomes Lēmums (KĀDP) 2017/2315 (2017. gada 11. decembris), ar ko izveido pastāvīgo strukturēto sadarbību (*PESCO*) un nosaka iesaistīto dalībvalstu sarakstu (OV L 331, 14.12.2017., 57. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/2315/oj).

(16) Šai regulai būtu jānosaka finansējums laikposmam no 2025. līdz 2027. gadam, kas ikgadējās budžeta procedūras laikā ir Eiropas Parlamenta un Padomes galvenā atsauces summa 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīguma starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai, ([12]) 18. panta nozīmē. Ir lietderīgi ļaut Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta vajadzībām darīt pieejamus papildu finanšu resursus, tostarp ar dalībvalstu veiktām papildu iemaksām.

(17) Eiropadome savos 2020. gada jūlija secinājumos norādīja, ka daudzgadu finanšu shēmas (DFS) nozaru programmu ilgums parasti būtu jāsaskaņo ar DFS 2021.–2027. gadam grafiku. Pēc tam, kad būs beidzies DFS 2021.–2027. gadam termiņš, Savienības finansējums nozaru programmām būs atkarīgs no iznākuma sarunām par nākamo DFS, kas piemērojams no 2028. gada.

(18) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/1060 ([13]) 73. panta 4. punktā paredzētās iespējas varētu piemērot ar noteikumu, ka projekts atbilst minētajā regulā paredzētajiem noteikumiem un Eiropas Reģionālās attīstības fonda un Eiropas Sociālā fonda Plus darbības jomai, kā noteikts attiecīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1058 ([14]) un (ES) 2021/1057 ([15]). Tas jo īpaši varētu attiekties uz gadījumiem, kad attiecīgo aizsardzības ražojumu ražošana saskaras ar specifiskām tirgus nepilnībām vai neoptimālām investīciju situācijām dalībvalstu teritorijās, jo īpaši neaizsargātos un attālos apgabalos, un šādi resursi palīdz sasniegt tās programmas mērķus, no kuras tie tiek pārvietoti. Atbilstoši Regulas (ES) 2021/1060 24. pantam Komisijai jānovērtē dalībvalsts iesniegtās grozītās programmas un divu mēnešu laikā no grozītās programmas iesniegšanas jāsniedz apsvērumi.

(19) Ņemot vērā vajadzību labāk un kopīgi investēt *EDTIB* konkurētspējā, reaģētspējā un spējā nodrošināt aizsardzības ražojumu savlaicīgu pieejamību un piegādi, kā arī Ukrainas *DTIB* atjaunošanā, rekonstrukcijā un modernizācijā, dalībvalstīm, Savienības iestādēm, struktūrām un aģentūrām, trešām valstīm, starptautiskām organizācijām, starptautiskām finanšu iestādēm un citām trešām personām vajadzētu būt iespējai veikt iemaksas Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta īstenošanā. Šādas iemaksas būtu jāīsteno saskaņā ar tādiem pašiem noteikumiem un nosacījumiem, un tiem būtu jāveido ārējie piešķirtie ieņēmumi Finanšu regulas 21. panta 2. punkta a), d) vai e) apakšpunkta nozīmē, un tie būtu jānorāda ikgadējā budžeta procedūrā saskaņā ar Finanšu regulu. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai elastīgi lemt par to, kā sadalīt Programmā vai Ukrainas atbalsta instrumentā iemaksātās summas. Dalībvalstīm vajadzētu varēt izvēlēties minētos līdzekļus darīt pieejamus visiem subjektiem, kas ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar šo regulu, lai tos izmantotu tikai attiecīgo dalībvalstu vajadzībām vai papildus piešķirtu citām dalībvalstīm vai – attiecīgā gadījumā – Ukrainai. Minētā elastība ir būtiska, lai nodrošinātu resursu visefektīvāko izmantošanu, ļaujot piešķirt finansējumu tur, kur tas visvairāk vajadzīgs.

(20) Dalībvalstīm būtu jāspēj savu dalītās pārvaldības piešķīrumu īstenošanā izmantot elastību, ko piedāvā Regula (ES) 2021/1060. Tādēļ vajadzētu būt iespējai pārvietot noteiktas finansējuma daļas starp dalītās pārvaldības piešķīrumiem un Programmu vai Ukrainas atbalsta instrumentu, ievērojot Regulas (ES) 2021/1060 paredzētos nosacījumus. Vajadzētu būt iespējai resursus, kuri līdz 2028. gada beigām joprojām nav izmantoti, pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma pārvietot atpakaļ uz vienu vai vairākām attiecīgajām avotprogrammām saskaņā ar Regulā (ES) 2021/1060 paredzētajiem nosacījumiem.

([12]) OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2020/1222/oj.

([13]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([14]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1058 (2021. gada 24. jūnijs) par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu (OV L 231, 30.6.2021., 60. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj).

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1057 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj).

(21) Programmā izvirzītie mērķi – palielināt *EDTIB* konkurētspēju un gatavību, ierosinot un paātrinot industrijas pielāgošanos mainīgās drošības vides uzspiestajām strukturālām pārmaiņām, tostarp nolūkā nodrošināt aizsardzības ražojumu piegādes drošību visā Savienībā,– var palīdzēt veicināt Savienības ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/241 ([16]). Tādējādi būtu jāparedz noteikums, kas dalībvalstu iemaksas, kuras atbalsta Atveseļošanas un noturības mehānisms, ļauj izmantot industrijas stiprināšanas darbību atbalstam saskaņā ar šo regulu. Minētā iespēja būtu jāizmanto tiktāl, ciktāl tā palīdz sasniegt Regulas (ES) 2021/241 4. pantā noteiktos mērķus. Lai panāktu, ka saskaņā ar Atveseļošanas un noturības mehānismu veiktās reformas un investīcijas tiek īstenotas ilgtspējīgā veidā, ir būtiski nodrošināt, ka tiek piemērots princips "nenodarīt būtisku kaitējumu" Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2020/852 ([17]) 17. panta nozīmē. Visi pasākumi, kas saņem Atveseļošanas un noturības mehānisma atbalstu, ir jāveic saskaņā ar piemērojamo Savienības un valstu vides *acquis*, jo īpaši to, kas attiecas uz ietekmes uz vidi novērtējumu un dabas aizsardzību. Vienlaikus jāņem vērā, ka daži aizsardzības galaražojumi pēc sava rakstura ir tādi, kas var tieši vai netieši kaitēt videi. Tāpēc principu "nenodarīt būtisku kaitējumu" varētu būt neiespējami piemērot dalībvalstu iemaksām, kas atbalsta ar minētajiem ražojumiem saistītas industrijas stiprināšanas darbības. Turklāt varētu būt lietderīgi principu "nenodarīt būtisku kaitējumu" nepiemērot tad, ja atbalstu saņēmušās industrijas stiprināšanas darbības attiecas uz aizsardzības ražojumiem vai uz komponentiem vai izejvielām, ko paredzēts pilnībā izmantot vai ko pilnībā izmanto aizsardzības ražojumu ražošanai. Savienība patiešām saskaras ar krasu drošības situācijas pasliktināšanos, un rezultātā ir palielinājies Savienības apdraudējuma līmenis. Tas prasa tūlītējus un apjomīgus ieguldījumus un atbalstu *EDTIB* un tās noturībā, un *EDTIB* izvēršanu, lai stiprinātu tās spēju sagatavoties nākotnē iespējamām piegādes krīzēm un visā Savienībā nodrošinātu aizsardzības ražojumu savlaicīgu pieejamību un piegādi. Šā brīža situācijā tas ir primārs sabiedrības drošības mērķis, kas ir svarīgāks par citiem apsvērumiem. Ņemot to vērā, ir jānovērš jebkādi traucējumi aizsardzības piegādes ķēdēs, konkrēti, attiecīgā gadījumā ir jāļauj bez ierobežojumiem, kas saistīti ar principa "nenodarīt būtisku kaitējumu" piemērošanu, atbalstīt industrijas stiprināšanas darbības, kuras attiecas uz aizsardzības ražojumiem, komponentiem un izejvielām. Tāpēc gadījumos, kad dalībvalstis savas brīvprātīgās iemaksas, ko atbalsta ar Atveseļošanas un noturības mehānismu, izmanto šajā regulā paredzētajām industrijas stiprināšanas darbībām, uz minētajām darbībām nebūtu jāattiecina princips "nenodarīt būtisku kaitējumu", ar noteikumu, ka attiecīgā dalībvalsts iemaksu nolīgumā, ko noslēdz ar Komisiju, pamato, ka nav nedz iespējams, nedz lietderīgi nodrošināt, lai aktivitāšu veids, ko saskaņā ar šo regulu paredzēts atbalstīt, atbilstu principam "nenodarīt būtisku kaitējumu".

(22) Trešajām valstīm, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis, būtu jāspēj piedalīties Programmā kā asociētajām valstīm saskaņā ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu ([18]) noteiktajā sadarbības satvarā, kas paredz programmu īstenošanu, pamatojoties uz lēmumu, kurš pieņemts saskaņā ar minēto līgumu.

(23) Tā kā šīs regulas mērķis ir uzlabot Savienības un Ukrainas aizsardzības industriju konkurētspēju un efektivitāti un nolūkā nodrošināt Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības būtisko interešu aizsardzību, lai gūtu labumu no Programmā un Ukrainas atbalsta instrumentā paredzētā Savienības finansiālā atbalsta, šāda finansiālā atbalsta saņēmējiem vajadzētu būt tiesību subjektiem, kuri ir iedibināti Savienībā, asociētajās valstīs vai Ukrainā un kuru vadības izpildstruktūrvienības atrodas Savienībā, asociētajās valstīs vai Ukrainā, un kuri darbības nolūkos izmanto infrastruktūru, iekārtas, aktīvus un resursus, kas atrodas dalībvalsts, asociētās valsts vai Ukrainas teritorijā. Turklāt šāda finansiālā atbalsta saņēmējiem nevajadzētu būt pakļautiem neasociētas trešās valsts, izņemot Ukrainu, vai citas trešās valsts subjekta kontrolei. Minētajā kontekstā kontrole būtu jāsaprot kā spēja izšķiroši ietekmēt tiesību subjektu tieši vai netieši ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību. Ja dalībvalstis, asociētās valstis vai Ukraina ir šāda finansiālā atbalsta saņēmējas kopīga iepirkuma nolūkā, tad uz iepirkuma līgumu darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem būtu jāattiecina līdzvērtīgi kritēriji, lai panāktu, ka uz tiem attiecas tādi paši nosacījumi, un vienlaikus atspoguļotu faktu, ka minētie darbuzņēmēji un apakšuzņēmēji nav Savienības finansējuma saņēmēji.

([16]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([17]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2020/852 (2020. gada 18. jūnijs) par regulējuma izveidi ilgtspējīgu ieguldījumu veicināšanai un ar ko groza Regulu (ES) 2019/2088 (OV L 198, 22.6.2020., 13. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj).

([18]) OV L 1, 3.1.1994., 3. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1994/1/oj.

(24) Atbilstības kritērijiem būtu jāņem vērā esošās piegādes ķēdes un industriālā sadarbība ar neasociētām trešām valstīm, kas nav Ukraina, un tiem būtu jāļauj izpildīt spēju prasības. Tāpēc kopīgiem iepirkumiem, kuros iesaista vienu apakšuzņēmēju, kam piešķir 15–35 % no līguma vērtības un kas nav iedibināts Savienībā, asociētajā valstī vai – attiecīgā gadījumā – Ukrainā vai kura vadības izpildstruktūrvienības neatrodas Savienībā, asociētajā valstī vai – attiecīgā gadījumā – Ukrainā, vajadzētu, ievērojot konkrētu nosacījumu, būt tiesīgiem saņemt finansējumu no Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta.

(25) Konkrētos apstākļos vajadzētu būt iespējai atkāpties no principa, ka tiesību subjekti, kas iesaistīti Programmas atbalstītā darbībā, izmanto infrastruktūru, iekārtas, aktīvus un resursus, kas atrodas dalībvalsts vai asociētās valsts teritorijā, un ka tos nekontrolē neasociētas trešās valstis vai neasociētu trešo valstu subjekti. Minētajā kontekstā Savienībā vai asociētā valstī iedibinātam tiesību subjektam, kas izmanto infrastruktūru, iekārtas, aktīvus vai resursus, kuri atrodas ārpus dalībvalsts vai asociētās valsts teritorijas, vai ko kontrolē neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, būtu jāspēj piedalīties kā saņēmējam, ja ir izpildīti stingri nosacījumi attiecībā uz Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, tostarp labu kaimiņattiecību princips, kā noteikts KĀDP satvarā, ievērojot Līguma par Eiropas Savienību (LES) V sadaļu, tostarp attiecībā uz *EDTIB* stiprināšanu. Līdzīgas atkāpes būtu jāparedz darbībām, ko atbalsta ar Ukrainas atbalsta instrumentu, lai ļautu izmantot infrastruktūru, iekārtas, aktīvus vai resursus, kas atrodas ārpus dalībvalsts vai Ukrainas teritorijas, un ļautu piedalīties tādiem tiesību subjektiem, kuri ir iedibināti Savienībā un kurus kontrolē trešā valsts, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjekts.

(26) Tiesību subjektiem, kuri ir iedibināti Savienībā vai asociētā valstī un kurus kontrolē neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, vajadzētu būt atbalsttiesīgiem, ja Komisijai ir darītas pieejamas garantijas, kas apstiprinātas saskaņā ar tās dalībvalsts vai asociētās valsts, kurā tie iedibināti, valsts procedūrām un kas novērtētas pirms lēmuma par Savienības finansējuma piešķiršanu. Šādas garantijas būtu jāizsniedz tikai ar noteikumu, ka ir izpildīti un visas darbības laikā ievēroti stingri nosacījumi attiecībā uz Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, kā noteikts KĀDP satvarā, ievērojot LES V sadaļu. Komisijai būtu jāinformē dalībvalstis, kas tiekas kā komiteja, par tiesību subjektiem, kuri pēc šāda novērtējuma tiek uzskatīti par atbalsttiesīgiem. Informācija par turpmāku atbilstības novērtējumu, kas cita starpā jāveic saistībā ar paziņojumu par īpašumtiesību maiņu īstenošanas laikā, tiks paziņota arī dalībvalstīm, kas sanāk komitejā, lai nodrošinātu pārredzamību, uzraugot attiecināmības nosacījumu nepārtrauktu ievērošanu. To subjektu dalībai, kurus kontrolē neasociētās valstis vai neasociēto trešo valstu subjekti, nevajadzētu būt pretrunā šīs regulas mērķiem. Ukrainas atbalsta instrumenta nolūkos šādi noteikumi par atbilstību būtu jāpiemēro attiecībā uz tiesību subjektiem, kuri ir iedibināti Savienībā un kurus kontrolē neasociēta trešā valsts, kas nav Ukraina, vai cits trešās valsts subjekts.

(27) Lai palielinātu *EDTIB* konkurētspēju, veicinātu Ukrainas *DTIB* atjaunošanu, rekonstrukciju un modernizāciju un nodrošinātu aizsardzības ražojumu savlaicīgu pieejamību un piegādi no minētajām aizsardzības tehnoloģiskajām un industriālajām bāzēm, ir svarīgi noteikt minimālās prasības attiecībā uz Savienībā un asociētajās valstīs vai – attiecīgā gadījumā – Ukrainā radīto vērtību. Tas uzlabos Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta ietvaros sniegtā Savienības atbalsta efektivitāti. Tādēļ attiecībā uz darbībām, kas tiek atbalstītas ar Savienības finansējumu no Programmas vai Ukrainas atbalsta instrumenta, to komponentu izmaksām, kuru izcelsme ir ārpus Savienības un asociētām valstīm vai – attiecīgā gadījumā – Ukrainas, nevajadzētu pārsniegt 35 % no komponentu aplēstajām izmaksām tam galaproduktam vai ražojumam, kura ražošanas jaudu palielināšana tiek atbalstīta ar Savienības finansējumu. Šajā regulā izvirzītie mērķi tiks sasniegti vēl efektīvāk, ja minēto komponentu izmaksas būs zemākas par minēto 35 % robežvērtību. Savienības finansējuma saņēmēji tiek aicināti tiekties pakāpeniski samazināt minēto procentuālo daļu jaunos ražojumos. Izejvielas neuzskata par komponentiem.

(28) Ņemot vērā nepieciešamību aizsargāt dalībvalstu bruņoto spēku operatīvās spējas un nodrošināt to spēju bez trešo valstu noteiktiem ierobežojumiem izmantot aizsardzības ražojumus, uz kuriem attiecas saskaņā ar Programmu veikta darbība, ir jānosaka papildu prasības attiecībā uz spēju lemt par šādu aizsardzības ražojumu projektu definēšanu, pielāgošanu un attīstīšanu. Tāpēc uz Savienības finansējuma saņēmējiem vai attiecīgā gadījumā uz darbuzņēmēju vai darbuzņēmēju konsorciju nebūtu jāattiecina juridiski vai līgumiski ierobežojumi, ko noteikušas neasociētas trešās valstis vai neasociētu trešo valstu subjekti un kas ietekmē to spēju lemt par aizsardzības ražojuma projekta definēšanu, pielāgošanu un attīstīšanu, tostarp par to komponentu aizstāšanu vai demontēšanu, uz kuriem attiecas neasociētu trešo valstu vai neasociētu trešo valstu subjektu noteikti ierobežojumi. Ņemot vērā pašreizējo ģeopolitisko situāciju, izņēmuma kārtā un uz laiku būtu jāparedz specifiska un mērķorientēta atkāpe no minētās prasības, lai kāpinātu munīcijas un raķešu ražošanas industriālās jaudas. Šādai atkāpei būtu jāietver iespēja Savienības finansējuma saņēmējiem vai attiecīgo dalībvalstu attiecīgajām valdības iestādēm iesniegt Komisijai juridiski saistošu attiecīgās neasociētās trešās valsts vai neasociētās trešās valsts subjekta apņemšanos par to, ka saņēmēji iegūs minēto spēju lemt. Saņēmējiem būtu jāveic visi pasākumi, lai nodrošinātu, ka minētā apņemšanās tiek īstenota. Ja saņēmēji, neraugoties uz to centieniem, nevar iegūt šādu spēju lemt, tiktu veikti korektīvi pasākumi saskaņā ar Finanšu regulu, jo īpaši 132. pantu.

(29) Lai nodrošinātu, ka šīs regulas īstenošanā tiek ievēroti Savienības un tās dalībvalstu starptautiskie pienākumi, darbībām saistībā ar ražojumiem vai tehnoloģijām, kuru izmantošana, izstrāde vai ražošana ir aizliegta ar piemērojamām starptautiskajām tiesībām, nevajadzētu būt tiesīgām saņemt finansējumu nedz no Programmas, nedz no Ukrainas atbalsta instrumenta.

(30) Programmai un Ukrainas atbalsta instrumentam būtu saskaņā ar Finanšu regulu jāsniedz finansiāls atbalsts darbībām, kas veicina *EDTIB* konkurētspējas, reaģētspējas un spējas stiprināšanu vai Ukrainas *DTIB* atjaunošanu, rekonstrukciju un modernizāciju, lai nodrošinātu aizsardzības ražojumu savlaicīgu pieejamību un piegādi, piemēram, tiesību subjektu sadarbību aizsardzības ražojumu kopīgā iepirkumā un darbības, kuru mērķis ir paātrināt aizsardzības ražojumu, komponentu un attiecīgo izejvielu ražošanas jaudas pielāgošanu strukturālām pārmaiņām. Tas varētu ietvert industriālo koordināciju attiecībā uz aizsardzības ražojumu rezervēšanu, finansējuma pieejamības nodrošināšanu uzņēmumiem, kas iesaistīti aizsardzības ražojumu ražošanā, ražošanas jaudu rezervēšanu ("pastāvīgi gatavas iekārtas") vai ražojumu, kuriem beidzies derīguma termiņš, rekondicionēšanas industriālajiem procesiem, esošo ražošanas jaudu paplašināšanu, optimizāciju, modernizāciju, jauninašanu vai pārprofilēšanu vai jaunu ražošanas jaudu izveidi minētajā jomā. Turklāt tas varētu aptvert vairākas papildu atbalsta darbības atbilstīgi šīs regulas mērķiem, piemēram, personāla apmācību, pārkvalifikāciju vai kvalifikācijas celšanu.

(31) Ņemot vērā pašreizējo ģeopolitisko kontekstu un jo īpaši Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, Savienības būtisko drošības interešu aizsardzības nolūkā ir jāpieņem īpaši aizsardzības ražojumu iepirkuma pasākumi, kuru mērķis ir veicināt *EDTIB* konkurētspēju un nodrošināt no *EDTIB* iepirkto aizsardzības ražojumu savlaicīgu pieejamību un piegādi visā Savienībā. Savienības būtisko drošības interešu aizsardzībai ir nepieciešama arī Ukrainas un EEZ valstu iesaistīšanās minētajos pasākumos ne tikai to ģeogrāfiskās atrašanās vietas dēļ un tāpēc, ka Ukraina tieši saskaras ar notiekošo Krievijas agresijas karu, bet arī ņemot vērā to ciešo iepirkuma partnerību ar Savienību, kā tas jo īpaši atspoguļots Asociācijas nolīgumā starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu un to dalībvalstīm, no vienas puses, un Ukrainu, no otras puses ([19]), un Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu.

(32) Tā kā ir svarīgi mazināt jebkādus tirgus izkropļojumus, Komisijai būtu jāspēj saskaņā ar proporcionalitātes principu atgūt peļņu, ko radījušas Savienības budžeta atbalstītas sekmīgas industrijas stiprināšanas darbības. Atkāpjoties no Finanšu regulas 195. panta 2. punkta, papildus pašam Savienības atbalstam šādā peļņas atgūšanā būtu pilnībā jāņem vērā visi gūtie ieņēmumi, tostarp ieņēmumi no atbalsta, ko darbībai sniegušas dalībvalstis, Ukraina un trešās personas. Atgūtā peļņa būtu atkārtoti jāizmanto, lai palīdzētu sasniegt šīs regulas mērķus.

([19]) OV L 161, 29.5.2014., 3. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2014/295/oj.

(33) Aizsardzības industrijas darbība nenotiek atbilstoši tradicionālajiem noteikumiem un uzņēmējdarbības modeļiem, kas regulē tradicionālākus tirgus. Pieprasījumu veido gandrīz vienīgi valstis, kas arī kontrolē visu ar aizsardzību saistīto ražojumu un tehnoloģiju iegādi, tostarp eksportu. Tāpēc aizsardzības industrija neveic ievērojamas pašfinansētas industriālas investīcijas un to dara tikai pēc noteiktiem pasūtījumiem. Turklāt *EDTIB* saskaras ar pastāvīgiem šķēršļiem piekļuvē finansējumam, tostarp līdzfinansējumam, jo īpaši privātajam finansējumam investīcijām, jo tirgus dalībnieki saista šādas investīcijas ar riskiem. Ņemot vērā neatliekamo vajadzību palielināt investīcijas aizsardzības nozarē, ir ļoti svarīgi minētajai Savienības nozarei piesaistīt publiskās investīcijas. Tas jo īpaši attiecas uz atbalsta darbībām, kas plašākā nozīmē sniedz labumu *EDTIB*, piemēram, nodrošinot un veicinot citas šajā regulā noteiktās darbības, tādējādi darbojoties kā multiplikatori ar potenciāli spēcīgu sviras efektu. Tā kā atbalsta darbības citādi netiktu veiktas, šķiet pamatoti, ka, atkāpjoties no Finanšu regulas 193. panta 1. punkta, Programmā paredzētais Savienības finansiālais atbalsts sedz līdz 100 % no atbalsta darbību attiecināmajām izmaksām.

(34) Tā kā dažādie darbību veidi ir savstarpēji papildinoši un vajadzīgi, lai samazinātu sadarbības sarežģītību un samazinātu risku rūpnieciskām investīcijām ar Savienības finansiālo atbalstu, kas ļauj aizsardzības industrijai ātrāk pielāgoties notiekošām strukturālām tirgus pārmaiņām, šķiet pamatoti, ka būtiska summa, kas ir vismaz 15 % no Programmai piešķirtā finansējuma, tiek atvēlēti darbībām, kuras ir saistītas ar kopīgo iepirkumu, un vismaz 30 % no minētā finansējuma tiek atvēlēti industrijas stiprināšanas darbībām. Savienības atbalstam industrijas stiprināšanas darbībām būtu jāsedz līdz 35 % no attiecināmajām izmaksām, lai saņēmēji varētu pēc iespējas ātrāk īstenot darbības, mazināt savu investīciju risku un tādējādi paātrināt attiecīgo aizsardzības ražojumu pieejamību.

(35) Attiecībā uz darbībām saskaņā ar Ukrainas atbalsta instrumentu, Savienības atbalstu industrijas stiprināšanai un atbalsta aktivitātēm, kurās iesaistīti Ukrainā iedibināti tiesību subjekti, būtu jāspēj segt līdz 100 % attiecināmo izmaksu, lai ņemtu vērā Ukrainas aizsardzības industrijas pieaugošo sarežģītību un vidi, tostarp nepieciešamību ievērot NATO standartus un citus attiecīgos standartus, kā arī pieaugošos riskus, kas saistīti ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, ievērojot nepieciešamību noturīgā veidā atjaunot un modernizēt industriālās jaudas.

(36) Kopīgā iepirkuma darbības būtu jāfinansē saskaņā ar šo regulu ar dotācijām, ko piešķir ar izmaksām nesaistīta finansējuma veidā, pamatojoties uz rezultātu sasniegšanu un atsaucoties uz kopīgā iepirkuma procesa darba paketēm, atskaites punktiem vai mērķrādītājiem, lai radītu vajadzīgo stimulējošo efektu.

(37) Kā sadarbības stimulam paredzētajai Savienības finanšu iemaksai no Programmas par kopīgā iepirkuma darbībām nebūtu jāpārsniedz 15 % no kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības. Ņemot vērā palielināto sarežģītību, ko rada kopīgs iepirkums ar Ukrainu, Savienības finanšu iemaksai no Ukrainas atbalsta instrumenta nebūtu jāpārsniedz 25 % no kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības.

(38) Ja ir izpildīti konkrēti ar Programmas mērķiem saistīti nosacījumi, tad maksimālā robežvērtība, ko nosaka Savienības finanšu iemaksai kopīgā iepirkuma darbībās, būtu jāpalielina līdz 25 % no kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības, lai tādējādi kompensētu specifiski sarežģītās situācijas, kas saistītas ar uzlabotu pārrobežu sadarbību Savienībā un sadarbību Eiropas bruņojuma programmu struktūras (*SEAP*) kontekstā. Būtu jāņem vērā arī nepieciešamība pakāpeniski samazināt stratēģiskās atkarības – tas pamato finansējuma likmes palielināšanu gadījumā, ja darbība atbalsta tādu galaražojumu kopīgu iepirkumu, uz kuriem neattiecas ierobežojumi. Turklāt, ņemot vērā Ukrainas un Moldovas specifisko drošības situāciju laikā, kad notiek Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, ir lietderīgi paredzēt šādu palielinātu finansējuma likmi arī tad, ja atbalstītās darbības rezultātā tiek kopīgi iepirkti aizsardzības ražojumu papildu daudzumi divām minētajām valstīm. Jāņem vērā, ka ģeopolitiskais konteksts, tostarp Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, ir Savienību un tās dalībvalstis pakļāvis augstam konvencionāla militārā apdraudējuma īstenošanās riskam un tādējādi ir radījis nepieciešamību veikt lielākas investīcijas aizsardzībā. Tāpēc ir arī pamats paredzēt palielinātu finansējuma likmi, proti, līdz 25 %, kopīgā iepirkuma darbībām gadījumos, kad lielākās daļas attiecīgajā darbībā iesaistīto dalībvalstu aizsardzības investīciju izdevumi pārsniedz 30 % no to attiecīgajiem aizsardzības izdevumiem. Darbībām, kuru mērķis ir stiprināt industriju, vajadzētu būt iespējai palielināt maksimālo robežvērtību līdz 50 % no attiecināmajām izmaksām, ja lielākā daļa labuma guvēju ir dalībvalstīs vai asociētās valstīs iedibināti mazie un vidējie uzņēmumi (MVU) vai vidējas kapitalizācijas uzņēmumi, vai ja darbību īsteno *SEAP* un ja tiek apliecināts, ka darbība veicina jaunas pārrobežu sadarbības izveidi, piemēram, paplašina esošo piegādes ķēžu ģeogrāfisko tvērumu vai ievērojami palielina tirdzniecību, sadarbību vai kopīgus projektus starp subjektiem dažādās dalībvalstīs, vai esošos pārrobežu tīklus paplašina tādā veidā, ka tiek uzlabota *EDTIB* kopējā jauda un noturība, ja

darbība ietver jaunas infrastruktūras, iekārtu vai ražošanas līniju izbūvi vai veicina jaunu ražošanas jaudu izveidi vai esošo ražošanas jaudu palielināšanu krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanai. Turklāt, ja dalībvalstis konkrēti nolemj finansējumu Programmai piešķirt tā, lai labumu gūtu tikai attiecīgās dalībvalstis vai lai papildu labumu gūtu citas dalībvalstis, vajadzētu būt iespējai, atkāpjoties no Finanšu regulas 193. panta 1. punkta, palielināt elastīgumu un ļaut, lai Savienības finanšu iemaksa industrijas stiprināšanas darbībās varētu segt līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām. Minētajai iespējai vajadzētu būt arī gadījumos, kad šādu darbību finansēšanai tiek izmantotas dalībvalstu iemaksas, kas saņem atbalstu no Atveseļošanas un noturības mehānisma. Tādējādi tiks maksimāli palielināta darbības ietekme un efektivitāte.

(39) Saskaņā ar Finanšu regulas 196. panta 2. punktu dotāciju var piešķirt par jau uzsāktu darbību, ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka darbību nepieciešams uzsākt pirms dotācijas nolīguma parakstīšanas. Tomēr izmaksas, kas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, nav attiecināmas, izņemot Finanšu regulas 196. panta 2. punkta otrajā daļā paredzētos gadījumos. Lai nodrošinātu nepārtrauktu finansēšanas perspektīvu darbībām, kuras būtu varējušas saņemt atbalstu no 2024. gada finansējuma saskaņā ar Regulu (ES) 2023/1525 vai Regulu (ES) 2023/2418, finansēšanas lēmumā, atkāpjoties no Finanšu regulas 196. panta 2. punkta otrās daļas, vajadzētu būt iespējai paredzēt finanšu iemaksas no Programmas attiecībā uz darbībām, kas aptver laikposmu no 2024. gada 5. marta un nav pabeigtas pirms dotācijas nolīguma parakstīšanas. Ņemot vērā saiknes starp Programmu un Ukrainas atbalsta instrumentu, kā arī steidzamo nepieciešamību atjaunot, rekonstruēt un modernizēt Ukrainas *DTIB*, ņemot vērā tās nākotnē iespējamo integrāciju *EDTIB*, tāda pati atkāpe būtu jāpiemēro finanšu iemaksām no Ukrainas atbalsta instrumentu. No Savienības budžeta nekādā gadījumā nebūtu divreiz jāfinansē vienas un tās pašas izmaksas.

(40) Kad Komisija vērtē pieteikumu iesniedzēju iesniegtos priekšlikumus, īpaša uzmanība būtu jāpievērš minēto priekšlikumu ieguldījumam šīs regulas mērķu sasniegšanā. Vērtējot priekšlikumus, būtu īpaši jāņem vērā to ieguldījums gan aizsardzības industriālās gatavības un noturības palielināšanā, gan dalībvalstu, asociēto valstu un Ukrainas pārrobežu sadarbībā aizsardzības industrijas jomā.

(41) Ņemot vērā riskus, kas saistīti ar aizvien lielāku Savienības drošības situācijas pasliktināšanos, ir būtiski attīstīt aizsardzības ražošanas jaudas visā Savienībā, lai nodrošinātu, ka visas dalībvalstis sniedz ieguldījumu stabilā *EDTIB* un gūst no tās labumu. Attiecībā uz industrijas stiprināšanas darbībām īpaša uzmanība būtu jāpievērš attiecīgās darbības ieguldījumam industriālajā noturībā, jo īpaši tam, lai nodrošinātu aizsardzības ražojumu pieejamību un piegādes drošību visā Savienībā, reaģējot uz apzinātajiem riskiem, piemēram, gadījumā, ja ir liels risks, ka varētu īstenoties konvencionāls militārais apdraudējums.

(42) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ([20]) un Padomes Regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95 ([21]), (Euratom, EK) Nr. 2185/96 ([22]) un (ES) 2017/1939 ([23]) Savienības finanšu intereses ir jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pasākumus attiecībā uz pārkāpumu, arī krāpšanas, novēršanu, atklāšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu, un – attiecīgā gadījumā – administratīvu sodu uzlikšanu. Konkrēti, saskaņā ar Regulu (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) ir pilnvarots veikt administratīvu izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un inspekcijas uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (*EPPO*) ir pilnvarota veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371 ([24]). Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbojas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, *OLAF*, Eiropas Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – *EPPO* nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka visas trešās personas, kuras iesaistītas Savienības līdzekļu īstenošanā, piešķir līdzvērtīgas tiesības.

([20]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/oj).

([21]) Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienu finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/oj).

([22]) Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienu finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj).

([23]) Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj).

([24]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj).

(43) Šajā regulā būtu jāievieš konkrēts noteikums par to, ka asociētajām valstīm, kas piedalās Programmā, ir atbildīgajam kredītrīkotājam, *OLAF* un Eiropas Revīzijas palātai jāpiešķir tiesības un piekļuve, kas tiem nepieciešamas visaptverošai savas attiecīgās kompetences īstenošanai.

(44) Ievērojot Padomes Lēmuma (ES) 2021/1764 ([25]) 85. pantu, fiziskas personas un iestādes un institūcijas, kas iedibinātas aizjūras zemēs un teritorijās, ir tiesīgas saņemt finansējumu saskaņā ar Programmas noteikumiem un mērķiem un iespējamajiem režīmiem, kas piemērojami dalībvalstī, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme un teritorija ir saistīta.

(45) Savienībai būtu jāapzina Eiropas aizsardzības kopīgu interešu projekti (*EDPCI*), kuru īstenošanai būtu jāvelta lielākie pūliņi un resursi un kam vajadzētu sastāvēt no kopdarbīgiem industriāliem projektiem, kuru mērķis ir stiprināt *EDTIB* konkurētspēju visā Savienībā, vienlaikus dalībvalstīs veicinot Savienības drošības un aizsardzības interesēm kritiski svarīgu militāro spēju attīstību, tostarp spēju, kas nodrošina piekļuvi visām operacionālajām telpām. Tā kā lēmums par *EDPCI* apzināšanu, ņemot vērā tā iespējamo ietekmi uz valstu drošības interesēm, ir sensitīvs un ir svarīgi nodrošināt, lai šādi projekti veicinātu visu dalībvalstu aizsardzības gatavību, pilnvaras pieņemt īstenošanas aktus par *EDPCI* apzināšanu, kam priekšlikumus sagatavo Komisija, būtu jāpiešķir Padomei. Pirms Komisija nāk klajā ar šādu īstenošanas aktu priekšlikumiem, tai būtu jāņem vērā visu dalībvalstu viedokļi un to priekšlikumi projektiem, kas varētu būt *EDPCI*. Kad dalībvalstis sagatavo šādus projektu priekšlikumus, tām būtu jānodrošina iekļaujoša koordinēšana, vajadzības gadījumā minētajā nolūkā izmantojot EAA atbalstu. Minētajā sakarā dalībvalstis var apzināt divējāda lietojuma spējas, par kurām tām ir kopīga interese. Ciktāl minētie projektu priekšlikumi kļūst par *EDPCI*, dalībvalstu apzinātās divējāda lietojuma spējas konkrēto *EDPCI* kontekstā varētu attīstīt Savienībai, tās iestādēm, struktūrām un aģentūrām. *EDPCI* būtu ne vien jāsaskan ar spēju prioritātēm, kas apzinātas KĀDP ietvaros –tostarp ar Spēju attīstības plānu (CDP) –, ar mērķiem, kas nosprausti Stratēģiskajā kompasā drošībai un aizsardzībai, un ar kopdarbības iespējām, kas apzinātas koordinētajā ikgadējā pārskatā par aizsardzību (*CARD*), bet tajos būtu jāņem vērā arī projekti, par kuriem panākta vienošanās *PESCO* kontekstā, EAA iniciatīvas un attiecīgās NATO veiktās aktivitātes, piemēram, NATO aizsardzības plānošanas process. Pirms Komisija nāk klajā ar šāda īstenošanas akta priekšlikumu, tai vajadzības gadījumā būtu jāaicina Augstais pārstāvis un EAA sniegt savu ieguldījumu, lai tādējādi nodrošinātu saskaņotību ar minētajām prioritātēm un mērķiem. Minētais ieguldījums papildinās dalībvalstu sniegto informāciju par projektu priekšlikumiem. Padomei būtu jāspēj Komisijas sagatavotajam īstenošanas akta priekšlikumam pievienot projektus vai tos no priekšlikuma svītrot, vai priekšlikumā veikt citus grozījumus. Kad Padome izvērtē īstenošanas akta priekšlikumu, tai būtu jāņem vērā projekta gatavības pakāpe, paredzamais ieguldījums aizsardzības gatavībā un iesaistīto dalībvalstu skaits.

(46) Krievijas agresijas kara pret Ukrainu kontekstā Ukraina un Ukrainas *DTIB* – arī sadarbībā ar dalībvalstīm un *EDTIB* – ir ieguvušas specializētas zināšanas par industriāliem projektiem aizsardzības jomā. Minētās specializētās zināšanas var būt kritiski svarīgas *EDPCI* kontekstā un sekmēt *EDPCI* attīstību, tādējādi stiprinot *EDTIB* konkurētspēju un veicinot Savienības drošības un aizsardzības interesēm kritiski svarīgu militāro spēju attīstību dalībvalstīs. Tādēļ ir lietderīgi šādos gadījumos ļaut Ukrainai piedalīties *EDPCI*. Komisijai būtu jāpārliecinās, ka visas dalībvalstis, asociētās valstis un Ukraina ir informētas par projekta tapšanu un ka tām ir dota iespēja piedalīties. Komisijai varētu būt specializētas zināšanas, kas ļauj tai atbalstīt *EDPCI* īstenošanu tā, lai rezultātā visā Savienībā tiktu uzlabota *EDTIB* konkurētspēja, tāpēc ir lietderīgi ļaut tai piedalīties *EDPCI*, kur tā varētu dalīties ar šādām specializētajām zināšanām, ja to lūdz iesaistītās dalībvalstis.

([25]) Padomes Lēmums (ES) 2021/1764 (2021. gada 5. oktobris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību, ietverot attiecības starp Eiropas Savienību, no vienas puses, un Grenlandi un Dānijas Karalisti, no otras puses (Lēmums par aizjūras asociāciju, ietverot Grenlandi) (OV L 355, 7.10.2021., 6. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj).

(47) Ņemot vērā *EDPCI* potenciāli būtisko ietekmi uz *EDTIB* konkurētspēju un industriālo gatavību, Programmai būtu jāsniedz atbalsts iesaistīto dalībvalstu un asociēto valstu konsorcijiem to izveršanā. Šāds finansiālais atbalsts no Programmas būtu jāpiešķir tikai aktivitātēm, ko veic minētie konsorciji un kas ir saistītas ar aizsardzības ražojumu kopīgo iepirkumu, aizsardzības ražojumu ražošanas jaudas pielāgošanās strukturālām pārmaiņām paātrināšanu, kā arī saistītajām atbalsta aktivitātēm, jaunu aizsardzības ražojumu industriālajai izstrādei vai esošo ražojumu jauninašanai un nepieciešamās infrastruktūras attīstīšanai un iepirkšanai. Ņemot vērā minēto projektu īpašo mērogu, kas prasa vēl nepieredzēta līmeņa sadarbību un koordināciju dalībvalstu un industrijas starpā, un ņemot vērā iesaistīto dalībvalstu un asociēto valstu finanšu riskus, Savienības finansējumam, atkāpjoties no Finanšu regulas 193. panta 1. punkta, būtu jāspēj segt līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām. Tas neskar iespēju konkrētas *EDPCI* aktivitātes finansiāli atbalstīt citu darbību ietvaros, ar noteikumu, ka aktivitātes atbilst minētajām darbībām noteiktajiem nosacījumiem un nav saņēmušas finansējumu no citām Savienības programmām atbilstoši Finanšu regulai. Iesaistītajām dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka *EDPCI* aktivitātes atbilst Programmas mērķiem – tostarp, ja tās nesaņem finansiālu atbalstu no Savienības. Lai būtu vieglāk uzraudzīt minēto mērķu ievērošanu, dalībvalstīm, kas piedalās kādā *EDPCI*, katru gadu būtu Komisijai jāiesniedz kopīgs ziņojums par *EDPCI* aktivitāšu īstenošanu. Pēc Komisijas priekšlikuma Padomei būtu jāspēj grozīt īstenošanas aktus, kuros apzināti *EDPCI*, tostarp kādus *EDPCI* izņemt no saraksta. Dalībvalstis, kas piedalās kādā *EDPCI*, nolūkā veikt tā īstenošanai nepieciešamās aktivitātes varēs izmantot speciālās zināšanas un administratīvo spēju, kas ir EAA vai starptautiskām organizācijām, piemēram, Kopīgās bruņojuma sadarbības organizācijai (*OCCAR*) un NATO Atbalsta un iepirkumu aģentūrai (*NSPA*).

(48) Būtisks *EDTIB* konkurētspējas priekšnoteikums ir tās spēja aizsardzības ražojumu pieejamību nodrošināt savlaicīgi un noteiktā apjomā, jo īpaši laikā, kad drošības jomā valda paaugstināta spriedze. Šādos laikposmos *EDTIB* varētu nepietikt ražošanas jaudas, lai apmierinātu dalībvalstu steidzamās vajadzības, un tās ražojumi dalībvalstīm varētu būt mazāk pamanāmi nekā trešo valstu vai trešo valstu subjektu piedāvātie ražojumi. Tāpēc šai regulai būtu jāparedz Eiropas militāru ražojumu pārdošanas mehānisms – tostarp pasākumi, ar kuru palīdzību paātrināt *EDTIB* aizsardzības ražojumu nonākšanu tirgū, – kas atvieglotu aizsardzības ražojumu kopīgā iepirkuma procedūras un veicinātu līgumu, kurus viena valdība slēdz ar otru valdību, izmantošanu.

(49) Dalībvalstīm, asociētajām valstīm un Ukrainai vai *SEAP* būtu jāspēj izveidot, pārvaldīt un uzturēt aizsardzības industriālās gatavības rezerves, kas sastāvētu no aizsardzības ražojumiem, kurus dalībvalstis, asociētās valstis un Ukraina varētu viegli iegādāties vai izmantot, lai stiprinātu *EDTIB* konkurētspēju un rekonstruētu, atjaunotu un modernizētu Ukrainas *DTIB*. Šādas rezerves, ko veidotu no *EDTIB* vai Ukrainas *DTIB* iepirkto aizsardzības ražojumu krājumi, piesaistītu pieprasījumu un palielinātu prognozējamību aizsardzības nozarē. Tās dotu pozitīvus signālus Savienībai un Ukrainas industrijai, stimulējot ražot aizsardzības ražojumus un investēt minētās nozares industriālo spēju stiprināšanā. Aizsardzības industriālās gatavības rezerves turklāt palielinātu aizsardzības ražojumu piegādes drošību dalībvalstīm, uzlabojot ražojumu pieejamību un samazinot piegādes izpildes laiku, arī piegādes krīzes situācijās. Ja šādas rezerves tiktu veidotas *SEAP* kontekstā, tad Programmai un Ukrainas atbalsta instrumentam būtu jāspēj sniegt atbalstu aizsardzības ražojumu papildu daudzumu kopīgam iepirkumam, proti, *SEAP* veiktām kopīga iepirkuma darbībām, kā arī tādas *SEAP* izveidei un darbībai, kam ir uzdots minētās rezerves pārvaldīt un uzturēt.

(50) Lai uzlabotu dalībvalstu informētību par *EDTIB* un Ukrainas *DTIB* ražojumu pieejamību, Programmai būtu jāspēj atbalstīt vienota, centralizēta un pastāvīgi atjaunināta *EDTIB* un Ukrainas *DTIB* izstrādātu aizsardzības ražojumu tāda kataloga izveide, kam pamatā būtu brīvprātīgi dalībvalstu, Ukrainas un ekonomikas dalībnieku ieguldījumi (Eiropas aizsardzības ražojumu katalogs). Minētajā nolūkā katalogā ietvertos ražojumus būtu jāražo ekonomikas dalībniekiem, kas ir iedibināti Savienībā, asociētā valstī vai Ukrainā un kuru vadības izpildstruktūrvienības atrodas Savienībā, asociētā valstī vai Ukrainā, un minēto ražojumu ražošanā izmantotajai infrastruktūrai, iekārtām, aktīviem un resursiem būtu jāatrodas Savienībā, asociētā valstī vai Ukrainā. Veidojot minēto katalogu, Komisijai būtu jāapspriežas ar EAA un jāņem vērā tās specializētās zināšanas.

(51) Pamatojoties cita starpā uz pieredzi, kas gūta saistībā ar aizsardzības kapitāla mehānismu, kas kā *InvestEU* finansējuma apvienošanas darbība ir izveidota Eiropas Aizsardzības fonda kontekstā, Komisijai Programmas ietvaros būtu jāizveido īpašs mehānisms – Aizsardzības piegādes ķēžu pārveides paātrināšanas fonds (*FAST*). *FAST* būtu jāīsteno netiešā pārvaldībā. *FAST* piesaistīs un paātrinās investīcijas, kas vajadzīgas Savienībā bāzētu MVU un mazu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu aizsardzības ražošanas jaudas palielināšanai Savienības teritorijā, un mazinās to risku, un tas tiks veidots kā finansējuma apvienošanas darbība, kas piedāvā atbalstu parāda vai pašu kapitāla veidā. Tā kā *FAST* iesniegtajā pieteikumā atbalstam parāda veidā varētu būt iekļauta informācija par infrastruktūrām, iekārtām, aktīviem vai resursiem, ko MVU vai mazi vidējas kapitalizācijas uzņēmumi izmanto nolūkā industrializēt vai ražot aizsardzības ražojumus, ir lietderīgi uz šādu atbalstu attiecināt noteikumus, kuros prasīts, lai šādas infrastruktūras, iekārtas, aktīvi un resursi ar dažiem mērķtiecīgiem izņēmumiem atrastos dalībvalsts vai asociētas valsts teritorijā. *FAST* būtu jāizveido kā finansējuma apvienošanas darbība, tostarp saskaņā ar programmu *InvestEU*, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523 ([26]), ciešā sadarbībā ar tās īstenošanas partneriem.

(52) *FAST* būtu jāpanāk apmierinošs multiplikatora efekts saskaņā ar parāda un pašu kapitāla struktūru un jāveicina gan publiskā, gan privātā sektora finansējuma piesaistīšana. Lai palīdzētu sasniegt vispārējo mērķi, proti, uzlabot *EDTIB* konkurētspēju, *FAST* būtu jāsniedz atbalsts arī MVU, tostarp jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem, un maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem visā Savienībā, kuri ir daļa no Savienības aizsardzības piegādes ķēdēm vai kuri tūlīt plāno kļūt par to daļu, kuri ir sasnieguši aizsardzības ražojumu industrializācijas vai ražošanas posmu vai tūlīt plāno to sasniegt, un saskaras ar grūtībām piekļūt finansējumam. *FAST* būtu arī jāpaātrina investīcijas aizsardzības tehnoloģiju un ražojumu ražošanas jomā un tādējādi jāstiprina piegādes drošība Savienības aizsardzības industrijas vērtības ķēdēs.

(53) Lai sasniegtu Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta mērķus, ir jāpalielina no *EDTIB* un Ukrainas *DTIB* veikto aizsardzības ražojumu kopīgo iepirkumu skaits un apjoms. Saskaņā ar Finanšu regulas 168. panta 2. un 3. punktu dalībvalstis var lūgt Komisiju kopā ar tām iesaistīties kopīgā iepirkumā, izmantojot arī iepriekšējus pirkuma līgumus, vai darboties kā centralizēto iepirkumu struktūrai. Atkāpjoties no Finanšu regulas 168. panta 2. punkta otrās daļas, asociētajām valstīm būtu jāspēj lūgt Komisiju iesaistīties kopīgā iepirkumā, tāpēc ka šāda iespēja divpusējā vai daudzpusējā līgumā ar minētajām valstīm nav paredzēta. Atkāpjoties no Finanšu regulas 168. panta 3. punkta, asociētajām valstīm kopā ar vismaz vienu dalībvalsti arī būtu jāspēj lūgt Komisiju rīkoties kā centralizēto iepirkumu struktūrai, tāpēc ka Finanšu regulā trešo valstu dalība šādās darbībās nav paredzēta.

Līdzīgi arī Ukrainas atbalsta instrumenta vajadzībām Ukrainai būtu jāspēj piedalīties šādās darbībās. Atkāpjoties no Finanšu regulas 168. panta 2. punkta otrās daļas, Ukrainai kopā ar vismaz vienu dalībvalsti arī būtu jāspēj lūgt Komisiju iesaistīties kopīgā iepirkumā, jo šāda iespēja divpusējā vai daudzpusējā līgumā ar Ukrainu nav paredzēta. Atkāpjoties no Finanšu regulas 168. panta 3. punkta, tā paša iemesla dēļ Ukrainai kopā ar vismaz vienu dalībvalsti arī būtu jāspēj lūgt Komisiju rīkoties kā centralizēto iepirkumu struktūrai. Lai kopīga iepirkuma gadījumā veicinātu pieprasījuma apkopošanu, Komisijai būtu jānodrošina, ka šādā iepirkuma procedūrā var piedalīties visas dalībvalstis un attiecīgā gadījumā – asociētās valstis. Nolūkā veicināt *EDTIB* un Ukrainas *DTIB* ražošanas jaudu industriālo kāpināšanu Komisijai būtu arī jāsekmē pirkuma priekšlīgumu noslēgšana saskaņā ar Savienības konkurences un iepirkuma noteikumiem. Kopīgā iepirkumā, ko rīko ar Komisijas atbalstu, Savienības budžetu izmanto atbilstoši programmas vai Ukrainas atbalsta instrumenta mērķiem un piemērojamajiem attiecināmības kritērijiem un ar nolūku atbalstīt aizsardzības industrijas piegādes ķēžu ražošanas jaudas pielāgošanu. Savienības budžeta atbalstu jo īpaši varētu izmantot, lai mazinātu riskus, kas saistīti ar industriālajām investīcijām, piemēram, ražošanas jaudu palielināšanu vai līguma izpildei vajadzīgo darbgaldu iegādi, un tas jebkurā gadījumā būtu jāizmanto tikai un vienīgi vienreizējo izmaksu, kas radušās saistībā ar aizsardzības ražojumu iepirkumu vai apkopi, segšanai. Budžeta piešķīrums būtu jāietver Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta darba programmās.

([26]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/523/oj).

(54) Ņemot vērā pašreizējo ģeopolitisko situāciju, īpaši tad, ja apstākļi un to ietekme uz Savienības iedzīvotāju drošību ir tik nopietni, ka konkrētie aizsardzības ražojumi ir faktiski jāpiegādā nekavējoties, gadījumos, uz kuriem attiecas šī regula, varētu būt pamatota tādu līgumu slēgšanas tiesību tūlītēja piešķiršana un izpilde pirms to parakstīšanas, kuri ir rezultāts iepirkuma procedūrām, kas šīs regulas nolūkos ir veiktas ar Komisijas atbalstu. Minētajā konkrētajā nolūkā un atkāpjoties no Finanšu regulas 175. panta 1. punkta, būtu jādod iespēja ļaut līguma izpildi sākt pirms minētā līguma parakstīšanas, ja līgumslēdzēja iestāde šāda pasākuma vajadzību ir pienācīgi dokumentējusi.

(55) Sadarbīgas bruņojuma programmas Savienībā saskaras ar būtiskām problēmām, jo tās galvenokārt tiek veidotas uz *ad hoc* pamata un to īstenošanu apgrūtina sarežģītība, kavējumi un izmaksu pārsniegumi. Lai labotu minēto situāciju un nodrošinātu, ka dalībvalstis savu apņemšanos īsteno līdz pat aizsardzības ražojumu aprites cikla beigām, ir vajadzīga strukturētāka pieeja Savienības līmenī. Lai īstenotu šādu pieeju, dalībvalstu centieni būtu jāatbalsta, darot pieejamu jaunu tiesisko satvaru, proti, *SEAP*, kas atbalstītu un stiprinātu dalībvalstu sadarbību. Lai sasniegtu mērķi veicināt *EDTIB* un – attiecīgā gadījumā – Ukrainas *DTIB* konkurētspēju, *SEAP* būtu jāspēj veikt aizsardzības ražojumu kopīgu izstrādi, iepirkumu, aprites cikla pārvaldību vai dinamisko pieejamības pārvaldību. Lai *SEAP* sasniegtu savus mērķus, tām būtu jāspēj veikt papildu aktivitātes, piemēram, aktivitātes, kas attiecas uz infrastruktūru, kura ir tieši saistīta ar aizsardzības ražojumiem. *SEAP* satvarā veiktajām darbībām un darbībām, ko veic saskaņā ar KĀDP, jo īpaši saistībā ar Spēju attīstības plānu, vajadzētu būt savstarpēji pastiprinošām. Šādām darbībām arī nevajadzētu būt pretrunā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, tostarp labu kaimiņattiecību principa ievērošanai.

(56) *SEAP* satvarā dalībvalstīm būtu jāspēj izmantot standartizētas procedūras, ko varētu nodrošināt Komisija, sadarbīgu bruņojuma programmu uzsākšanai un pārvaldībai, tostarp pamatnostādnes par projektu vadību, iepirkumu, finanšu pārvaldību un ziņošanu, kuras var sagatavot Komisija. Sadarbībai *SEAP* ietvaros būtu arī jāļauj saskaņā ar Padomes Direktīvā 2006/112/EK ([27]) un Padomes Direktīvā (ES) 2020/262 ([28]) paredzētajiem nosacījumiem piešķirt atbrīvojumu no PVN vai akcīzes nodokļa, ja *SEAP* pieder iepirktais aprīkojums. Papildus iemaksām no Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta *SEAP* vajadzētu spēt saņemt iemaksas arī no citām Savienības programmām, ar noteikumu, ka iemaksas nesedz vienas un tās pašas izmaksas. Attiecīgās darbības finansējumam būtu jāpiemēro attiecīgās Savienības programmas noteikumi.

(57) Ja *SEAP* dalībnieki vienprātīgi to vēlas, *SEAP* būtu jāspēj emitēt vērtspapīrus saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas tās juridiskā adrese, lai nodrošinātu bruņojuma programmu ilgtermiņa finansēšanas plānu un atbilstību ekonomikas pārvaldības sistēmai. Savienībai nevajadzētu būt atbildīgai par *SEAP* emitētajiem vērtspapīriem. Savienības finanšu iemaksas varētu uzlabot dalībvalstu finansējuma piešķiršanas nosacījumus bruņojuma programmām.

(58) Lai sasniegtu savus mērķus, *SEAP* būtu jāspēj ar deleģēšanas nolīgumu uzticēt vienam vai vairākiem subjektiem, kas ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar Programmas kopīgā iepirkuma darbībām, vienu vai vairākus savus uzdevumus. Jo īpaši tādām starptautiskām organizācijām kā *OCCAR* un *NSPA*, kā arī EAA ir resursi, kompetences un prasmes aizsardzības sadarbības pārvaldībā, un tas varētu sniegt pievienoto vērtību *SEAP*. Ja *SEAP* uztic savus uzdevumus veikt citam subjektam, tai arī turpmāk vajadzētu būt atbildīgai par to savu pienākumu izpildi, kas paredzēti Savienības tiesību aktos, jo īpaši šajā regulā. Tādēļ tai būtu jānodrošina, ka deleģēšanas nolīgumā ir iekļauti šādi pienākumi, un jāveic visi atbilstīgie pasākumi, lai nodrošinātu to izpildi.

(59) Lai nodrošinātu efektīvu procedūru *SEAP* izveidei, dalībvalstīm, asociētajām valstīm vai Ukrainai, kas vēlas izveidot *SEAP*, ir jāiesniedz pieteikums Komisijai, kurai būtu jānovērtē, vai ierosinātie *SEAP* statūti atbilst šai regulai. Šādā pieteikumā būtu jāiekļauj dalībvalsts, kurā plānota *SEAP* juridiskā adrese, deklarācija, ar ko *SEAP* atzīst par starptautisku struktūru vai organizāciju, lai no tās izveides brīža piemērotu Direktīvu 2006/112/EK un Direktīvu (ES) 2020/262. Komisijai pieteikums būtu jānovērtē bez nepamatotas kavēšanās, ideālā gadījumā divu mēnešu laikā no pilnīga pieteikuma saņemšanas. Komisijai būtu jāspēj šajā nolūkā aicināt EAA sniegt savas speciālās zināšanas.

([27]) Padomes Direktīva 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj).

([28]) Padomes Direktīva (ES) 2020/262 (2019. gada 19. decembris), ar ko nosaka akcīzes nodokļa piemērošanas vispārēju režīmu (OV L 58, 27.2.2020., 4. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2020/262/oj).

(60) Pārredzamības labad īstenošanas aktus, kas izveido *SEAP*, un paziņojumus par lēmumiem likvidēt un slēgt *SEAP*, kā arī visus paziņojumus gadījumos, kad *SEAP* nespēj samaksāt savus parādus, būtu jāpublicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

(61) Lai savus uzdevumus veiktu pēc iespējas efektīvāk, *SEAP* vajadzētu būt juridiskās personas statusam no dienas, kad stājas spēkā īstenošanas akts, kas izveido *SEAP*, un tai vajadzētu būt visplašākajai tiesībspējai un rīcībspējai katrā dalībvalstī. *SEAP* arī vajadzētu būt visplašākajai tiesībspējai un rīcībspējai asociētajās valstīs un Ukrainā gadījumos, kad tās ir *SEAP* dalībnieces. Tās juridiskajai adresei vajadzētu būt kādas dalībvalsts teritorijā.

(62) *SEAP* dalībnieki var būt dalībvalstis, asociētās valstis un Ukraina. *SEAP* vajadzētu būt vismaz trim valstīm, no kurām vismaz divām vajadzētu būt dalībvalstīm.

(63) *SEAP* īstenošanai tās statūtos būtu jānosaka detalizēti izstrādāti noteikumi, uz kuru pamata Komisijai būtu jāpārbauda pieteikuma atbilstība šīs regulas noteikumiem. Ir svarīgi, lai statūtos būtu precizēts, kādas administratīvās spējas ir paredzētas, lai nodrošinātu, ka tiek ievēroti Savienības un valstu noteikumi, kas piemērojami rīcībai ar aizsardzības ražojumiem. Neskarot spēkā esošos Savienības un valstu noteikumus par aizsardzības ražojumu eksportu, *SEAP* dalībniekiem būtu jāspēj vienprātīgi vienoties par pieeju šādam eksportam.

(64) Ir jānodrošina, ka, no vienas puses, *SEAP* ir savu statūtu grozīšanai nepieciešamā elastība un, no otras puses, ka daži būtiski elementi, jo īpaši tie, kas bija nepieciešami *SEAP* statusa piešķiršanai, tiek saglabāti, veicot nepieciešamo kontroli Savienības līmenī. Ja grozījums attiecas uz statūtu būtisku elementu, šāds grozījums pirms tā stāšanās spēkā būtu jāapstiprina Komisijai. Jebkādi citi grozījumi būtu jāpaziņo Komisijai. Komisijai vajadzētu būt iespējai iebilst pret šādiem grozījumiem, ja tā uzskata, ka tie ir pretrunā šai regulai, izņemot grozījumus, kas attiecas uz iespējamu pieeju aizsardzības ražojumu eksportam.

(65) *SEAP* būtu jāspēj iepirkt aizsardzības ražojumus savās interesēs vai savu dalībnieku vārdā vai uzdevumā. Minētajos nolūkos *SEAP* būtu jāuzskata par starptautiskām organizācijām Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/81/EK ([29]) 12. panta c) punkta nozīmē. Tādēļ Direktīva 2009/81/EK šādiem iepirkumiem nebūtu jāpiemēro. Ja *SEAP* veic iepirkumu tādu savu dalībnieku uzdevumā, kas ir dalībvalstis vai – attiecīgā gadījumā – asociētās valstis, Direktīva 2009/81/EK šādos gadījumos nebūtu jāpiemēro, ja iepirkuma procedūra atbilst *SEAP* mērķiem veicināt *EDTIB* konkurētspēju un attiecīgā gadījumā – Ukrainas *DTIB* konkurētspēju. Direktīva 2009/81/EK nebūtu jāpiemēro arī iepirkuma procedūrām, ko īsteno dalībvalstis, veicot iepirkumu *SEAP* uzdevumā vai vārdā, jo šādu līgumu slēgšanas tiesības būtu jāpiešķir saskaņā ar *SEAP* iepirkuma noteikumiem. Ja dalībvalstis vai attiecīgā gadījumā asociētās valstis iepērk aizsardzības ražojumus no *SEAP*, tad minētais iepirkums būtu jāuzskata par līgumu, kura slēgšanas tiesības valdība piešķīrusi citai valdībai, kā minēts Direktīvas 2009/81/EK 13. panta f) punktā. *SEAP* būtu jānosaka pašām savi iepirkuma noteikumi, kuri atbilst Savienības primāro tiesību principiem, kas piemērojami iepirkumam, jo īpaši vienlīdzīgas attieksmes, pārredzamības, nediskriminēšanas un proporcionalitātes principiem, un šajā regulā paredzētajiem noteikumiem. Ja *SEAP* uztic iepirkuma uzdevumus vienam vai vairākiem subjektiem, tai būtu jānodrošina, ka piemērojamie iepirkuma noteikumi atbilst minētajiem principiem.

(66) Dalībvalstīm, kas piedalās *SEAP*, būtu jānodrošina, ka *SEAP* iepirkuma politika atbilst *EDTIB* vai Ukrainas *DTIB* konkurētspējas veicināšanas mērķiem, tostarp gadījumos, kad Savienības finansiālais atbalsts netiek sniegts. Tas neskar konkrētos nosacījumus, kas piemērojami gadījumā, ja *SEAP* saņem Savienības finansējumu no attiecīgas programmas.

([29]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/81/EK (2009. gada 13. jūlijs), ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, un ar kuru groza Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK (OV L 216, 20.8.2009., 76. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj).

(67) Lai *SEAP* varētu veikt savus uzdevumus visefektīvākajā veidā, tai vajadzētu būt atbildīgai par saviem parādiem, kā tas loģiski izriet no *SEAP* juridiskās personas statusa. Lai *SEAP* dalībnieki varētu rast piemērotus risinājumus attiecībā uz savu atbildību, būtu jādod iespēja statūtos paredzēt dažādus atbildības režīmus, neaprobežojoties tikai ar atbildību dalībnieku iemaksu apmērā.

(68) Lai nodrošinātu pietiekamu kontroli pār atbilstību šai regulai, *SEAP* būtu jānosūta Komisijai savs gada ziņojums un visa informācija par apstākļiem, kas var nopietni apdraudēt tās uzdevumu izpildi. Ja Komisija gada ziņojumā vai citos avotos saskata pazīmes, ka *SEAP* rīkojas, būtiski pārkāpjot šo regulu vai citus piemērojamos tiesību aktus, tai būtu jāpieprasa, lai *SEAP* vai tās dalībnieki sniedz paskaidrojumus vai veic attiecīgas darbības. Ārkārtas gadījumos un tad, ja korektīvi pasākumi netiek veikti, Komisijai būtu jāspēj atcelt īstenošanas akts, kas izveido *SEAP*, tādējādi uzsākot *SEAP* likvidāciju. Komisijai būtu jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei gada kopsavilkuma ziņojumu par visu aktīvo *SEAP* aktivitātēm.

(69) Ņemot vērā neprovocēto un nepamatoto Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, piegādes drošība ir kļuvusi par arvien svarīgāku faktoru dalībvalstu lēmumos attiecībā uz aizsardzības ražojumu iepirkumu. Tā rezultātā Savienības pārrobežu piegādes ķēžu spēja nodrošināt aizsardzības ražojumu netraucētu piegādi ir kļuvusi par vienu no to konkurētspējas noteicošajiem faktoriem. Tāpēc Savienības mēroga piegādes drošības režīma ieviešana varētu pozitīvi ietekmēt *EDTIB* konkurētspēju.

(70) Pēc Regulas (ES) 2023/1525 pieņemšanas Eiropas Parlaments un Padome savā 2023. gada 11. jūlija kopīgajā paziņojumā aicināja Komisiju apsvērt iespēju nākt klajā ar tiesisku satvaru, kura mērķis ir nodrošināt piegādes drošību. Minētajā kopīgajā paziņojumā ir pārņemti Eiropadomes 2013. gada decembra secinājumi, kuros pausts aicinājums izveidot visaptverošu Savienības mēroga piegādes drošības režīmu, un Eiropas Parlamenta 2022. gada 8. jūnija ieteikums, ar kuru Komisiju aicina nekavējoties nākt klajā ar šādu režīmu.

(71) Nesenās krīzes, piemēram, Covid-19 pandēmija un noteiktu aizsardzības ražojumu, jo īpaši munīcijas, straujais pieprasījuma pieaugums, ir atklājušas Savienības piegādes ķēžu neaizsargātību minētajā jomā. Minētās krīzes ir arī atklājušas, kā minēto ražojumu vai to ražošanai kritiski svarīgu komponentu vai izejvielu piegādes traucējumi var kavēt iekšējā tirgus darbību. Minētās krīzes ir izgaismojušas risku, ka valstu līmenī varētu tikt ieviesti atšķirīgi pasākumi, tostarp attiecībā uz krājumu saglabāšanu valstu drošības nolūkos un aizsardzības ražojumu sertifikāciju, un to, ka Savienības līmenī trūkst koordinācijas, lai novērstu tādu ražojumu deficītu, kas ir kritiski svarīgi reaģēšanai uz jaunām krīzēm, kā arī to ražošanai absolūti nepieciešamo komponentu un izejvielu deficītu, kā rezultātā rodas grūtības iegūt vai piekļūt ražojumiem, komponentiem un izejvielām, kas vajadzīgi, lai ražotu attiecīgos ražojumus, tādējādi radot konkrētu risku kavēt veselas ražošanas ķēdes. Ir ļoti svarīgi novērst to, ka valstu tiesību aktos pastāvošu atšķirību dēļ rodas šķēršļi pārrobežu tirdzniecībā starp dalībvalstīm, jo šādas atšķirības ierobežotu kritiski svarīgu ražojumu un saistīto komponentu un izejvielu brīvu apriti iekšējā tirgū un radītu tā piegādes ķēžu darbības traucējumus. Minētās grūtības piegādes ķēdēs arī atklāja krīzes pārvarēšanas instrumentu un koordinācijas mehānismu trūkumu, nepietiekamu informācijas apmaiņu, un to, ka nav pietiekama pārskata par ražošanas jaudām visā Savienībā, jo īpaši attiecībā uz aizsardzības ražojumiem.

(72) Drošības konteksta pastāvīgā pasliktināšanās, ko raksturo pieaugoši ilgtermiņa apdraudējumi, aizsardzības tehnoloģiju un inovācijas attīstības paātrināšanās un iespējamais aizsardzības izdevumu pieaugums, visticamāk, izraisīs aizsardzības ražojumu pieprasījuma pieaugumu un saasinās turpmākās piegādes krīzes attiecībā uz šādiem ražojumiem. Ir ticami, ka šāds paaugstināts pieprasījums palielinās spiedienu uz Savienības aizsardzības ražojumu piegādes ķēdēm un, ja netiks pieņemts satvars Savienības līmenī, ka tā rezultātā tiks ieviesti vai atsākti atšķirīgi valstu pasākumi deficīta novēršanai, tādējādi radot šķēršļus iekšējā tirgus pienācīgai darbībai un rezultātā apdraudot Savienības un tās dalībvalstu aizsardzības un drošības intereses.

(73) Turklāt strauji mainīgā drošības vide varētu veicināt citas krīzes, kas izpaužas dažādos veidos, piemēram, kā kiberuzbrukumi aizsardzības industrijai vai kritiskās infrastruktūras liela mēroga traucējumi, kam būtu nepieciešama ātra un izlēmīga koordinēta reakcija, lai novērstu nopietnus traucējumus saistītajās aizsardzības piegādes ķēdēs. Tāpēc, paredzot aizsardzības ražojumu paaugstinātu pieprasījumu un pastiprinātu spiedienu uz saistītajām piegādes ķēdēm, minēto piegādes ķēžu uzticamai darbībai ir būtiska nozīme, lai nodrošinātu aizsardzības ražojumu iekšējā tirgus pienācīgu darbību.

(74) Kā liecina pieredze, kas gūta Kopīgā iepirkuma darba grupas aizsardzības jomā veiktajā darbā, kurš saistīts ar ļoti īsa termiņa aizsardzības iepirkuma vajadzību koordinēšanu, un Regulas (ES) 2023/1525 īstenošanā, Savienības aizsardzības piegādes ķēdēm bieži ir pārrobežu dimensija, jo īpaši zemākajos līmeņos. Ir svarīgi izvairīties no tā, ka Savienības mēroga aizsardzības ražojumu piegādes ķēdes kļūst aizvien sarežģītākas, kā rezultātā trūkst pārskatāmības par *EDTIB* kopējām ražošanas jaudām un piegādes ķēdēm un dalībvalstis nespēj pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus, jo īpaši, lai novērstu deficītu vai mazinātu tā risku.

(75) Pastāv konkrēts risks, ka ar valstu līmenī pieņemtajiem piegādes drošības pasākumiem nepietiek, lai nākotnē efektīvi novērstu minētās problēmas, un ka pārrobežu ietekmi uz Savienības mēroga aizsardzības piegādes ķēdēm nav iespējams pietiekami ņemt vērā vai pienācīgi risināt atsevišķi dalībvalstīs. Turklāt nekoordinētas pieejas valstu līmenī, jo īpaši attiecībā uz sertifikāciju un aizsardzības ražojumu sūtījumiem ES teritorijā un prioritātes piešķiršanu pasūtījumiem, kuriem ir militārs nolūks, var būtiski negatīvi ietekmēt aizsardzības ražojumu iekšējā tirgus darbību, jo īpaši, radot šķēršļus pārrobežu tirdzniecībai, un saasināt vispārējo deficītu un traucējumus piegādes ķēdēs.

(76) Ņemot vērā minētās problēmas, šķiet, ir nepieciešams un lietderīgi izveidot Savienības mēroga piegādes drošības režīmu, kura mērķis ir palielināt aizsardzības ražojumu piegādes drošību, lai tādējādi nodrošinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību un padarītu to noturīgu pret jebkādiem satricinājumiem. Minētajā kontekstā ir būtiski paredzēt koordinācijas pasākumus un sagatavoties turpmāko piegādes krīžu ietekmei uz aizsardzības ražojumu iekšējo tirgu un reaģēt uz to; nodrošināt tādu aizsardzības ražojumu, to komponentu vai izejvielu un jebkādu to ražošanai kritiski svarīgu ražojumu un pakalpojumu piegādes drošību, kuru pieejamība ir absolūti nepieciešama, lai nodrošinātu iekšējā tirgus un tā piegādes ķēžu pienācīgu darbību, un kuri ir jāgarantē, lai reaģētu uz piegādes krīzi ("krīzes gadījumā būtiski ražojumi"); un nodrošināt aizsardzības ražojumu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, tostarp nepieļaujot, ka rodas šķēršļi, kas šādu darbību apgrūtina. Minētajiem pasākumiem vajadzētu būt balstītiem uz LESD 114. pantu.

(77) Direktīva 2009/81/EK cita starpā attiecas uz atbilstoša tiesiskā regulējuma izveidi, kas ir priekšnoteikums Eiropas aizsardzības ekipējuma tirgus izveidei, par iepirkuma procedūru koordinēšanu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai, lai izpildītu dalībvalstu drošības prasības un pienākumus, kas izriet no LESD. Lai sasniegtu minēto mērķi, Direktīva 2009/81/EK jo sevišķi nodrošina to, ka tiek risināta krīzes situācija, jo īpaši paredzot konkrētus noteikumus, kas piemērojami krīzes izraisītos steidzamības gadījumos, piemēram, paredzot saīsinātus piedāvājumu saņemšanas termiņus un iespēju izmantot sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu. Tomēr dažos steidzamības gadījumos minētie noteikumi var būt nepietiekami, jo īpaši tad, ja krīzes izraisīto steidzamību var risināt tikai tad, ja kopīgajā iepirkumā iesaistās divas vai vairākas dalībvalstis. Minējos gadījumos vienīgais risinājums, kurš nodrošina minēto dalībvalstu drošības intereses, bieži vien ir atvērt esošu pamatnolīgumu tādām dalībvalstu līgumslēdzējām iestādēm, kas sākotnēji nebija tā puses, lai gan sākotnējā pamatnolīgumā minētā iespēja nebija paredzēta. Tā kā šīs regulas spēkā stāšanās brīdī minētās iespējas Direktīvā 2009/81/EK nav paredzētas, šī regula paredz iespēju papildināt minētās direktīvas noteikumus vai atkāpties no tiem steidzamības gadījumos, ko izraisījusi krīze, ar noteikumu, ka ir saņemta tā uzņēmuma piekrišana, kurš noslēdzis pamatnolīgumu.

(78) Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru publiska līguma grozīšana ir stingri jāierobežo, pieļaujot tikai to, kas konkrētos apstākļos ir absolūti nepieciešams, vienlaikus maksimāli ievērojot nediskriminēšanas, pārredzamības un proporcionalitātes principus. Minētajā sakarā vajadzētu būt iespējai atkāpties no Direktīvas 2009/81/EK, palielinot pamatnolīgumā paredzētos daudzumus par līdz 100 % no minētā pamatnolīguma vērtības, kad tas tiek atvērts citu dalībvalstu līgumslēdzējām iestādēm, ciktāl šāds palielinājums ir noteikti nepieciešams, lai minētajām līgumslēdzējām iestādēm atvērtu pamatnolīgumu. Attiecībā uz minētajiem papildu daudzumiem minētajām līgumslēdzējām iestādēm būtu jābauda tādi paši nosacījumi kā sākotnējai līgumslēdzējai iestādei, kas noslēdza sākotnējo pamatnolīgumu. Turklāt būtu jāveic atbilstīgi pārredzamības pasākumi, lai nodrošinātu, ka visas potenciāli ieinteresētās personas tiek informētas.

(79) Pēdējo gadu laikā dalībvalstis ir arvien vairāk iesaistījušās sadarbībā aizsardzības jomā, jo īpaši savu militāro spēju konverģences nolūkā. Lai sasniegtu Savienības vērienīgo mērķu līmeni drošības un aizsardzības jomā, tādu Savienības procesu kā, piemēram, *CARD* un *PESCO* nolūks ir jo īpaši atbalstīt attiecīgo prioritāšu īstenošanu, apzinot un izmantojot iespējas saistībā ar ciešāku sadarbību aizsardzības jomā. Ņemot vērā ģeopolitiskās vides pastāvīgo pasliktināšanos un starptautiskās vides ārkārtējo nestabilitāti, vēl jo vairāk ir nepieciešams attīstīt operatīvo sadarbību. Efektīvai sadarbībai aizsardzības jomā varētu būt nepieciešams, lai sadarbībā iesaistīto dalībvalstu bruņotie spēki izmantotu tieši to pašu aizsardzības ražojumu vai vismaz ražojumus, kas ir tik līdzīgi, ka tie ir savstarpēji aizstājami. Šādos gadījumos dalībvalstij, kas piedalās tādas sadarbības iniciatīvas izveidē, kura neaprobežojas tikai ar aizsardzības ražojumu sadarbīgu iepirkumu, vai kas pievienojas šādai iniciatīvai, būtu jāļauj atkāpties no pārredzamības un konkurences principiem un bez iepriekšēja konkursa vai bez paziņojuma par līgumu iepriekšējas publicēšanas tieši piešķirt līguma slēgšanas tiesības uzņēmumam no *EDTIB*, kas ražo minēto ražojumu, ar noteikumu, ka tas ir nepieciešams attiecīgās sadarbības aizsardzības jomā īstenošanai.

(80) Ņemot vērā drošības kontekstu un esošo un paredzamo spriedzi, un problemātiskos posmus aizsardzības ražojumu iekšējā tirgū un tā piegādes ķēdēs, ko jo īpaši rada neatbilstība starp ierobežotajām ražošanas jaudām Savienībā un pieprasījuma pieaugumu kopš Krievijas agresijas kara pret Ukrainu sākuma, ir jāparedz pasākumu kopums, kas ļautu Savienībai paredzēt tādus nopietnus aizsardzības ražojumu piegādes traucējumu riskus, kuru rezultātā tiktu vai, visticamāk, tiktu pieņemti atšķirīgi valstu pasākumi, kas būtiski negatīvi ietekmētu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, kā arī sagatavoties šādiem riskiem un tos mazināt.

(81) Savienības spēja paredzēt un risināt aizsardzības ražojumu piegādes krīzes, kas ietekmē iekšējā tirgus pienācīgu darbību, ir atkarīga no Savienības līmeņa zināšanām par šādu ražojumu Savienības piegādes ķēžu struktūru, stiprajām pusēm un trūkumiem un pārraudzības. Ņemot vērā aizsardzības piegādes ķēžu sarežģītību un pastāvošo spriedzi un deficīta risku minētajās piegādes ķēdēs, ir jānodrošina instrumenti pastāvīgai koordinētai pieejai attiecībā uz krīzes gadījumā būtisku ražojumu Savienības piegādes ķēžu kartēšanu un uzraudzību. Šādas kartēšanas rezultāti arī sniegs būtisku informāciju tādu Savienības pasākumu izstrādē, kuru mērķis ir stiprināt *EDTIB* konkurētspēju, un Savienības pozīcijas globālajās aizsardzības piegādes ķēdēs novērtēšanā. Minētajā kontekstā kartēšanai un uzraudzībai būtu jākoncentrējas uz ražojumiem, ar kuriem saistīts nopietns traucējums vai tūlītējs šāda traucējuma risks būtu vai, visticamāk, būtu par iemeslu atšķirīgiem valstu pasākumiem, kas radītu būtisku negatīvu ietekmi uz iekšējā tirgus pienācīgu darbību, jo īpaši šķēršļus pārrobežu tirdzniecībai.

(82) Kartēšanas nolūkā Komisijai būtu jāapzina un regulāri jāatjaunina krīzes gadījumā būtisku ražojumu saraksts, galveno uzmanību pievēršot iespējamiem traucējumiem vai problemātiskiem posmiem, kas ietekmē šādu ražojumu piegādes drošību. Komisijai minētie ražojumi būtu jāapzina, balstoties uz datiem, kurus sniegušas dalībvalstis un kuri izriet no attiecīgo ražošanas jaudu un piegādes ķēžu apzināšanas. Lai nodrošinātu, ka apkopotie dati ir izsmeļoši, Komisijai būtu jāveic minēto datu salīdzinošā pārbaude, minētajā nolūkā izmantojot pieejamos datus, kā arī – ja nepieciešams – datus, kas iegūti, izmantojot uzņēmumu brīvprātīgas informācijas pieprasījumus.

(83) Komisijai būtu jānodrošina satvars un metodika krīzes gadījumā būtisku ražojumu apzināšanai. Lai nodrošinātu kartēšanas efektivitāti, minētais satvars un minētā metodika būtu jānosaka tā, lai izvairītos no nevajadzīga administratīvā sloga dalībvalstīm. Tāpēc to pamatā vajadzētu būt esošajiem valstu satvariem un metodikām, ko dalībvalstis darītu zināmus Komisijai. Minētajam satvaram un minētajai metodikai, pirmkārt, būtu jākoncentrējas uz esošajiem problemātiskajiem posmiem aizsardzības piegādes ķēdēs un jāpalīdz apzināt ražošanas jaudas un to piegādes ķēdes.

(84) Kartēšanas ietvaros Komisijai būtu arī jānosaka un jāizstrādā agrīnās brīdināšanas rādītāju saraksts, kura mērķis ir apzināt faktorus, kas varētu traucēt, apdraudēt vai negatīvi ietekmēt šādu ražojumu piegādi. Šādi rādītāji varētu ietvert: izpildes laika netipisku pieaugumu; krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanai nepieciešamo izejvielu, starpproduktu un cilvēkkapitāla pieejamību vai piemērotu ražošanas iekārtu pieejamību; prognozēto pieprasījumu; krasu cenu pieaugumu, kas pārsniedz normālas cenu svārstības; negadījumus, uzbrukumus, dabas katastrofas vai citus nopietnus notikumus; tirdzniecības politikas, tarifu, eksporta ierobežojumu, tirdzniecības šķēršļu un citu ar tirdzniecību saistītu pasākumu ietekmi; kā arī uzņēmumu slēgšanas, pārcelšanas uz ārzonām vai krīzes gadījumā būtisku ražojumu galveno piegādātāju iegādes ietekmi. Komisijas veiktās uzraudzības aktivitātes būtu jākoncentrē uz minētajiem agrīnās brīdināšanas rādītājiem, kas vajadzības gadījumā var ietvert brīvprātīgas informācijas pieprasījumus attiecīgajiem dalībniekiem.

(85) Lai samazinātu slogu uzņēmumiem, kas ir iesaistīti minētajā uzraudzībā, un nodrošinātu, ka iegūto informāciju var apkopot jēgpilnā veidā, Komisijai būtu jāparedz standartizēti un droši līdzekļi jebkādai informācijas vākšanai. Minētajiem līdzekļiem būtu jānodrošina, ka visa savāktā informācija tiek apstrādāta konfidenciāli, nodrošinot komercnoslēpuma ievērošanu un kiberdrošību. Tāpat, lai ierobežotu administratīvo slogu valstu pārvaldes iestādēm, būtu jāļauj dalībvalstīm prasīt Komisijai veikt tām uzticētos uzdevumus aizsardzības ražojumu piegādes ķēžu kartēšanas nolūkā.

(86) Pamatojoties uz Komisijas noteikto krīzes gadījumā būtisko ražojumu sarakstu, dalībvalstīm savā teritorijā būtu jānosaka galvenie šādu ražojumu piegādātāji. Šādu piegādātāju saraksts būtu jānosūta Komisijai, lai nodrošinātu efektīvu un koordinētu pieeju Savienības līmenī. Lai varētu apzināt visus notikumus, kas var negatīvi un ilgstoši ietekmēt minēto ražojumu savlaicīgu pieejamību un piegādi, un ziņot par tiem, dalībvalstīm būtu jāuzrauga šādu piegādātāju spēja veikt savas aktivitātes, ņemot vērā agrīnās brīdināšanas rādītājus, ko noteikusi Komisija. Šajā pašā nolūkā galvenajiem krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādātājiem būtu arī jāinformē dalībvalsts, kuras teritorijā tie ir iedibināti, ja tie konstatē piegādes traucējumus, kas var būtiski ietekmēt to aktivitātes, kuras saistītas ar krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanu.

(87) Saistībā ar gatavību krīzes situācijām Komisijai būtu jāveic un jākoordinē stresa testi un simulācijas, jo īpaši pamatojoties uz Aizsardzības piegādes drošības padomes ("padome") ieteikumiem par aizsardzības piegādes ķēdēm kritiski svarīgiem jautājumiem. Minētajā kontekstā Komisija varētu izstrādāt scenārijus un parametrus, kas aptver konkrētus riskus saistībā ar krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes krīzi. Lai nodrošinātu visu attiecīgo dalībnieku sagatavotību krīzēm, ir nepieciešams, lai minētajos stresa testos brīvprātīgi piedalītos visas dalībvalstis un attiecīgā gadījumā Augstais pārstāvis, EAA un citi attiecīgie dalībnieki. Minētajā kontekstā Komisija varētu atbalstīt un veicināt stratēģiju izstrādi gatavībai ārkārtas situācijām, tostarp stratēģijas saziņai krīzes situācijās un informācijas apmaiņai par piemērojamiem ierobežojumiem sarežģītos apstākļos. Ņemot vērā, ka informācija saistībā ar piegādes ķēžu problemātiskajiem posmiem Savienības un tās dalībvalstu aizsardzības un drošības interesēs ir sensitīva, minēto stresa testu rezultāti būtu jāuzskata par klasificētu informāciju.

(88) Pārredzamības trūkums attiecībā uz sertifikācijas iestāžu identitāti un aizsardzības ražojumu sertifikācijas procedūrām Savienībā noved pie ierobežotas aizsardzības ražojumu savstarpējās sertifikācijas, tādējādi vēl vairāk sadrumstalojot aizsardzības ražojumu iekšējo tirgu, jo īpaši piegādes krīžu laikā, kā to apliecina 2023. gada munīcijas piegādes krīze. Tāpēc sagatavotības satvara ietvaros ir jāpalielina valstu sertifikācijas procesu pārredzamība un jāatvieglo informācijas apmaiņa starp sertifikācijas iestādēm nolūkā atvieglot aizsardzības ražojumu savstarpēju sertificēšanu un veicināt šādu ražojumu apriti iekšējā tirgū. Minētajā nolūkā Komisijai būtu jāizveido un pastāvīgi jāatjaunina valstu sertifikācijas iestāžu saraksts.

(89) Lai samazinātu krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes deficītu, ir jāpaātrina ar minēto ražojumu ražošanu saistīto ražotņu paplašināšana, jo īpaši nodrošinot efektīvu un savlaicīgu administratīvo apstrādi visiem pieteikumiem, kas saistīti ar šādu ražotņu plānošanu, būvniecību un ekspluatāciju. Minētajā nolūkā dalībvalstu iestādēm būtu jānodrošina šādiem pieteikumiem visātrākā apstrāde, kāda vien juridiski ir iespējama.

(90) Lai Savienība varētu mazināt piegādes krīzes rašanās risku, dalībvalstu kompetentajām iestādēm būtu jābrīdina padome, ja tām kļūst zināms par krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes nopietna traucējuma risku vai ja to rīcībā ir konkrēta un uzticama informācija par kāda cita būtiska riska faktora vai notikuma īstenošanos. Lai šāda riska mazināšanas nolūkā nodrošinātu koordinētu pieeju, Komisijai, kad tā uzzina par šādu risku, būtu jāveic preventīvas darbības, piemēram, jāsasauc padomes ārkārtas sanāksme, lai apspriestu iespējamo traucējumu nopietnību, kā arī iespējamos reaģēšanas pasākumus, un attiecīgā gadījumā jāapspriežas ar attiecīgām trešām valstīm un starptautiskajām organizācijām nolūkā meklēt sadarbības risinājumus, lai izvairītos no traucējumiem piegādes ķēdēs vai tos novērstu, ievērojot starptautiskās saistības.

(91) Šai regulā būtu jāparedz arī instrumenti, ar kuriem efektīvi un koordinēti risināt tūlītēju vai jau radušos piegādes krīzi. Ņemot vērā nepieciešamību paredzēt mērķorientētus pasākumus atkarībā no tā, vai nopietna negatīva ietekme uz iekšējā tirgus darbību vai šādas ietekmes tūlītējs risks attiecas uz krīzes gadījumā būtiskiem ražojumiem, kas nav aizsardzības ražojumi, vai krīzes gadījumā būtiskiem aizsardzības ražojumiem, tāpēc šai regulai būtu jāparedz divi dažādi piegādes krīzes stāvokļi.

(92) Piegādes krīzes stāvoklis būtu jāaktivizē, pamatojoties uz konkrētiem un uzticamiem pierādījumiem, ja pastāv nopietni traucējumi krīzes gadījumā būtisku ražojumu nodrošināšanā vai šādu traucējumu tūlītējs risks un ja šādu nopietnu traucējumu vai to tūlītēja riska rezultātā tiek pieņemti vai varētu tikt pieņemti atšķirīgi valsts pasākumi saistībā ar krīzes gadījumā būtiskiem ražojumiem, kas nav aizsardzības ražojumi, tādējādi izraisot būtisku negatīvu ietekmi uz iekšējā tirgus pienācīgu darbību, jo īpaši radot šķēršļus šādu krīzes gadījumā būtisku ražojumu pārrobežu tirdzniecībai.

(93) Ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvoklis būtu jāaktivizē gadījumā, ja pastāv nopietni traucējumi krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu nodrošināšanā vai šādu traucējumu tūlītējs risks un ja šādu nopietnu traucējumu vai to tūlītēja riska rezultātā tiek pieņemti vai varētu tikt pieņemti atšķirīgi valstu pasākumi saistībā ar krīzes gadījumā būtiskiem aizsardzības ražojumiem, tādējādi izraisot būtisku negatīvu ietekmi uz iekšējā tirgus pienācīgu darbību, jo īpaši, radot šķēršļus šādu krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu pārrobežu tirdzniecībai. Kad Komisija vērtē, vai ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokļa aktivizēšanas nosacījumi ir izpildīti, tai būtu jāņem vērā, vai KĀDP jomā ir konstatēta krīze, kas ietekmē Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības intereses, piemēram, vai dalībvalsts ir aktivizējusi savstarpējās palīdzības klauzulu, ievērojot LES 42. panta 7. punktu. Minētajā kontekstā Komisija varētu ņemt vērā, vai šāda krīze ir konstatēta arī NATO.

(94) Ņemot vērā sensitīvo raksturu, kāds ir lēmumam aktivizēt piegādes krīzes stāvokli vai ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokli, kas jo īpaši izriet no tādu pasākumu iespējamajām sekām, kurus varētu veikt, lai uz to reaģētu, tostarp būtisko ietekmi, kāda šādiem pasākumiem varētu būt uz privātiem uzņēmumiem Savienībā, pilnvaras pieņemt īstenošanas aktu attiecībā uz šo piegādes krīzes stāvokļu aktivizēšanu, pagarināšanu un izbeigšanu būtu jāpiešķir Padomei. Lai nodrošinātu, ka reakcija Savienības līmenī ir pielāgota piegādes krīzes būtībai, Padomei būtu arī jānosaka, kuri no šajā regulā paredzētajiem pasākumiem būtu jāaktivizē, lai risinātu esošo piegādes krīzi, un tai būtu jāspēj noteikt, attiecībā uz kuriem krīzes gadījumā būtiskajiem ražojumiem minētie pasākumi būtu jāaktivizē.

(95) Lai varētu precīzi un tuvu reāllaikam novērtēt piegādes krīzes būtību un smagumu un to, vai būtu nepieciešams ieviest prioritātes piešķiršanas pasākumus, Komisijai, ja Padomes īstenošanas akts to paredz piegādes krīzes stāvoklī vai ar drošību saistības piegādes krīzes stāvoklī, būtu jāspēj vērsties ar informācijas pieprasījumiem pie ekonomikas dalībniekiem, kuri dod ieguldījumu attiecīgo krīzes gadījumā būtisko ražojumu ražošanā. Šādi informācijas pieprasījumi būtu jānosūta tikai tad, ja pieejamā informācija nav pietiekama, un tiem būtu jāaprobežojas ar informāciju par ražošanas spējām, ražošanas jaudām vai iespējamiem primārajiem traucējumiem. Ņemot vērā informācijas, ko varētu pieprasīt, sensitīvo raksturu, Komisijai būtu jāsaņem iepriekšēja piekrišana no tās dalībvalsts, kurā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka ražotne, un pieprasītā informācija būtu jānosūta ar minētās dalībvalsts starpniecību. Ja attiecīgā dalībvalsts piekrīt šāda informācijas pieprasījuma nosūtīšanai, tai būtu jāspēj pieņemt lēmumu minēto pieprasījumu adresēt tieši attiecīgajam ekonomikas dalībniekam un par to informēt Komisiju. Ir arī svarīgi, lai Komisija būtu informēta par trešo valstu informācijas pieprasījumiem, kas saistīti ar Savienībā iedibinātu ekonomikas dalībnieku aktivitātēm attiecībā uz krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādi, jo šādu informācijas pieprasījumu rezultātā minētās trešās valstis varētu noteikt prioritātes piešķiršanas pasākumus, kas varētu būtiski ietekmēt šādu ražojumu piegādi Savienībā un iekšējā tirgus pienācīgu darbību. Tāpēc attiecīgajam ekonomikas dalībniekam būtu laikus jāinformē dalībvalsts, kuras teritorijā atrodas tā ražotne, savukārt dalībvalstij būtu jāinformē Komisija, lai attiecīgā dalībvalsts un Komisija varētu pieprasīt attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem līdzīgu informāciju tai, kādu ir pieprasījusi trešā valsts.

(96) Gadījumos, kad pastāv nopietns un pastāvīgs krīzes gadījumā būtisku ražojumu deficīts vai ārkārtēji augsts pieprasījums pēc tiem, kas rada tūlītēju risku, ka var īstenoties nopietna negatīva ietekme uz iekšējā tirgus pienācīgu darbību, Savienības līmeņa prioritātes piešķiršanas pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt krīzes gadījumā būtisku ražojumu pieejamību, varētu izrādīties absolūti nepieciešami, lai nodrošinātu aizsardzības ražojumu iekšējā tirgus un tā piegādes ķēžu pienācīgu darbību. Šajā sakarā Komisijai būtu jāspēj pēc dalībvalsts pieprasījuma izmantot prioritārus pieprasījumus, lai atvieglotu gan krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu, gan krīzes gadījumā būtisku ražojumu, kas nav aizsardzības ražojumi, piegādi, un prioritārus pasūtījumus, lai nodrošinātu krīzes gadījumā būtisku ražojumu, kas nav aizsardzības ražojumi, piegādi. Minētie prioritātes piešķiršanas pasākumi būtu jāaktivizē Padomei.

(97) Prioritārajiem pieprasījumiem vajadzētu būt pēc dalībvalsts iniciatīvas veiktiem Komisijas pieprasījumiem, kas adresēti attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem, kuri iedibināti Savienībā, pieņemt krīzes gadījumā būtisku ražojumu pasūtījumus vai piešķirt tiem prioritāti. Kā galējam līdzeklim, kas nodrošinātu, ka aizsardzības piegādes ķēdes var turpināt darboties piegādes krīzes laikā, un kas izmantojams tikai tad, ja tas ir nepieciešams un samērīgi šim nolūkam, minētajiem prioritārajiem pieprasījumiem vajadzētu būt vērstiem uz to, lai atbalstītu dalībvalsti, kura saskaras ar nopietnām grūtībām pasūtījuma veikšanā vai līguma izpildē attiecībā uz krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādi. Ekonomikas dalībniekiem vajadzētu būt iespējai atteikties no prioritāra pieprasījuma. Iesniedzot prioritāru pieprasījumu, Komisijai būtu jāņem vērā iespējamā negatīvā ietekme uz konkurenci iekšējā tirgū un tirgus izkropļojumu saasināšanās risks. Turklāt prioritāru pieprasījumu saņēmēju un labuma guvēju izvēlei nevajadzētu būt diskriminējošai.

(98) Ņemot vērā pieaugošo Savienības drošības situācijas pasliktināšanos, kas saistīta ar Krievijas pastāvīgajiem un pastiprinātajiem draudiem saistībā ar tās agresijas karu pret Ukrainu, ir ļoti svarīgi novērst grūtības, ar kurām dalībvalstis varētu saskarties pasūtījumu veikšanā vai līguma izpildē attiecībā uz aizsardzības ražojumu piegādi, jo īpaši tad, ja šādas grūtības izriet no traucējumiem tādu krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādē, kas nav aizsardzības ražojumi. Nenoliedzami, ja krīzes gadījumā būtiski ražojumi ir divējāda lietojuma vai civilie ražojumi, aizsardzības piegādes ķēdes, mēģinot piekļūt minētajiem krīzes gadījumā būtiskajiem ražojumiem, var saskarties ar konkurenci, ko rada ar aizsardzību nesaistītas piegādes ķēdes ar ievērojami lielāku pirktspēju. Tāpēc ir jāparedz papildu galējais līdzeklis gadījumos, kad šādu krīzes gadījumā būtisku ražojumu, kas nav aizsardzības ražojumi, ražošanu vai piegādi nav bijis iespējams panākt ar citiem pasākumiem, tostarp ar prioritāru pieprasījumu. Tādējādi prioritāriem pasūtījumiem būtu jāļauj Komisijai uzlikt par pienākumu ekonomikas dalībniekiem, kas iedibināti Savienībā, ražot vai piegādāt konkrētus krīzes gadījumā būtiskus ar aizsardzību nesaistītus ražojumus pēc tam, kad saņemta iepriekšēja piekrišana no dalībvalsts, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka ražotne, un no tās dalībvalsts, kuras teritorijā atrodas ekonomikas dalībnieka vadības izpildstruktūra. Komisijai nevajadzētu izdot prioritārus pasūtījumus, ja ekonomikas dalībnieks nespēj izpildīt pasūtījumu pat tad, ja tam piešķirta prioritāte, vai nu nepietiekamas ražošanas spējas vai ražošanas jaudas dēļ, vai tehnisku iemeslu dēļ, vai tāpēc, ka tas ekonomikas dalībniekam radītu nepamatotu ekonomisku slogu un īpašas grūtības, tostarp ar darbības nepārtrauktību saistītu būtisku risku. Ja šādi iemesli rodas pēc tam, kad Komisija ir pieņēmusi īstenošanas aktu, ar kuru ekonomikas dalībniekam piemēro jebkādu prioritāru pasūtījumu vai pieprasījumu, minētajam ekonomikas dalībniekam būtu jāspēj pieprasīt Komisijai grozīt attiecīgo īstenošanas aktu.

(99) Prioritārais pasūtījums vai prioritārais pieprasījums būtu jāveic, pamatojoties uz objektīviem, faktiskiem, izmērāmiem un pamatotiem datiem. Tajā būtu jāņem vērā uzņēmumu leģitīmās intereses, kā arī izmaksas un pūles, kas vajadzīgas, lai mainītu ražošanas secību. Pēc pieņemšanas vai noteikšanas pienākumam izpildīt prioritāro pieprasījumu vai prioritāro pasūtījumu vajadzētu prevalēt pār izpildes pienākumiem saskaņā ar privāttiesībām vai publiskajām tiesībām. Ja prioritāra pieprasījuma priekšmets attiecas uz aizsardzības ražojumu, pieprasījumā būtu jānorāda to līgumsaistību tvērums, pār kurām tam vajadzētu būt prioritāram. Katrs prioritārais pieprasījums vai pasūtījums būtu jāveic par taisnīgu un saprātīgu cenu. Šādu cenu vajadzētu būt iespējai aprēķināt, pamatojoties uz pēdējos gados piemērojamajām cenām, ja vien netiek sniegti iemesli jebkādam palielinājumam vai samazinājumam, piemēram, ņemot vērā inflāciju vai resursu izmaksas. Ņemot vērā to, cik svarīgi ir nodrošināt tādu krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādi, kas ir absolūti nepieciešami iekšējā tirgus un tā piegādes ķēžu pienācīgai darbībai, pienākuma izpildīt prioritāru pieprasījumu vai pasūtījumu ievērošanai nevajadzētu nozīmēt atbildību pret trešām personām par kaitējumiem, kas varētu rasties dalībvalsts tiesību aktos reglamentēto līgumsaistību pārkāpuma rezultātā, ciktāl līgumsaistību pārkāpums bija nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību noteiktajām prioritātēm. Ekonomikas dalībniekiem, uz kuriem varētu attiekties prioritāra pieprasījuma tvērums, būtu jāļauj savos komerclīgumu nosacījumos paredzēt prioritāra pieprasījuma iespējamās sekas.

(100) Ja ekonomikas dalībnieks ir nepārprotami pieņēmis prioritāru pieprasījumu, un Komisija pēc šādas pieņemšanas ir pieņēmusi īstenošanas aktu, vai ja ekonomikas dalībniekam ar Komisijas pieņemtu īstenošanas aktu ir noteikts prioritārs pasūtījums, ekonomikas dalībniekam būtu jāievēro visi minētā īstenošanas akta nosacījumi. Ja ekonomikas dalībnieks neievēro īstenošanas aktā paredzētos nosacījumus, tam būtu jāzaudē iespēja izmantot atbrīvojumu no līgumiskās atbildības. Ja neatbilstība ir tīša vai saistīta ar rupju nolaidību, Komisijai būtu jāspēj ekonomikas dalībniekam piemērot naudas sodu vai periodisku soda maksājumu, ievērojot samērīguma principu. Lai noteiktu, vai naudas sodi vai periodiskie soda maksājumi ir uzskatāmi par nepieciešamiem un samērīgiem, Komisijai būtu jāņem vērā visi pienācīgi pamatotie iemesli, ko ekonomikas dalībnieks darījis zināmus.

(101) Ārkārtas apstākļos, kad uz Savienībā iedibinātu ekonomikas dalībnieku attiecas pasākums, kas ietver krīzes gadījumā būtiska ražojuma prioritāru pasūtījumu vai prioritāru pieprasījumu no trešās valsts, tam būtu jāinformē Komisija, lai sniegtu informāciju vērtējumu par to, vai šāds pasākums būtiski ietekmēs krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes drošību un iekšējā tirgus pienācīgu darbību, kā arī par jebkādiem piemērotiem pasākumiem, kas varētu būt jāveic, reaģējot uz minēto pasākumu.

(102) Pieprasījums vai pienākums piešķirt prioritāti konkrētu ražojumu ražošanai vai piegādei nesamērīgi neietekmē darījumdarbības brīvību un līgumu slēgšanas brīvību, ko aizsargā Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ("Harta") 16. pants, un tiesības uz īpašumu, kas noteiktas tās 17. pantā. Saskaņā ar Hartas 52. panta 1. punktu visiem minēto tiesību un brīvību izmantošanas ierobežojumiem ir jābūt noteiktiem tiesību aktos un tajos jārespektē šo tiesību un brīvību būtība, un uz tiem jāattiecas proporcionalitātes principam.

(103) Ja tiek aktivizēts ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvoklis, pasākumiem, kas pieejami saskaņā ar piegādes krīzes stāvokli, vajadzētu būt pieejamiem arī tad, ja Padome to uzskata par piemērotu un ja tas ir norādīts īstenošanas aktā, ar ko aktivizē ar drošību saistītās piegādes krīzes stāvokli.

(104) Aizsardzības ražojumu sūtījumus ES teritorijā reglamentē Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/43/EK ([30]) kuras mērķis ir vienkāršot minētos sūtījumus, lai nodrošinātu aizsardzības ražojumu iekšējā tirgus pienācīgu darbību. Kā dokumentēts iepriekšējos minētās direktīvas izvērtējumos, globālu un atsevišķu sūtījumu licenču *a priori* piešķiršana lielākoties joprojām ir standarta procedūra aizsardzības ražojumu apritei iekšējā tirgū, un vidējais pieteikumu apstrādes laiks dažādās dalībvalstīs dažkārt var ievērojami atšķirties. Ar drošību saistītas piegādes krīzes laikā un ja Padome to uzskata par nepieciešamu, Padomes īstenošanas aktā, ar ko aktivizē ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokli, vajadzētu būt iespējai noteikt termiņu, kuram nevajadzētu pārsniegt divas nedēļas un kurā attiecīgajām valsts iestādēm būtu jāizskata pieteikumi, tiklīdz tie ir pilnībā saņemti, lai vēl vairāk atvieglotu minēto ražojumu apriti iekšējā tirgū. Turklāt šīs regulas mērķis ir atvieglot krīzes gadījumā būtisku ražojumu sūtījumus ES teritorijā piegādes krīzes kontekstā. Tāpēc būtu jāprecizē, ka dalībvalstij, kas nosaka eksporta ierobežojumus komponentiem, kuri ir krīzes gadījumā būtiski ražojumi un kurus tā uzskata par sensitīviem Direktīvas 2009/43/EK nozīmē, nebūtu jāprasa papildu atļaujas attiecīgo komponentu sūtīšanai ES teritorijā, ja saņēmējs iesniedz deklarāciju par izmantojumu, ar ko apliecina, ka komponenti, uz kuriem attiecas minētā sūtījumu licence, ir integrēti vai tiks integrēti aizsardzības ražojumā un atsevišķi tos nav iespējams nosūtīt tālāk vai eksportēt. Šādam pasākumam nebūtu jāietekmē spēkā esošie Savienības un valstu noteikumi, kas reglamentē aizsardzības ražojumu sūtījumus un eksportu.

(105) Tā kā aizsardzības ražojumu sertifikācija ir būtiska, lai nodrošinātu aizsardzības ražojumu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, jo īpaši ar drošību saistītas piegādes krīzes laikā, šai regulai papildus esošo valstu procedūru paātrināšanai būtu jānodrošina obligāta savstarpēja atzīšana krīzes gadījumā būtiskam aizsardzības ražojumam, kas likumīgi sertificēts kādā dalībvalstī.

([30]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/43/EK (2009. gada 6. maijs), ar ko vienkāršo noteikumus un nosacījumus ar aizsardzību saistīto ražojumu sūtījumiem (OV L 146, 10.6.2009., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj).

(106) Papildus citiem pasākumiem, kas šajā regulā paredzēti nolūkā risināt ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokli, dalībvalstīm – ja Padome aktivizē minētos pasākumus – katrā atsevišķā gadījumā būtu jāapsver iespēja izmantot ar aizsardzību saistītus izņēmumus vai atkāpes saskaņā ar valstu un piemērojamajiem Savienības tiesību aktiem, lai piešķirtu atļaujas saistībā ar krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu ražotņu plānošanu, būvniecību un ekspluatāciju vai lai nodrošinātu šādu ražojumu ražošanas nepārtrauktību, ja tās uzskata, ka šādu izņēmumu vai atkāpju izmantošana veicinātu krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu piegādes drošību. Minētais jo īpaši varētu attiekties uz Savienības tiesību aktiem par vides, veselības un drošības jautājumiem, kas ir absolūti nepieciešami, lai uzlabotu cilvēka veselības un vides aizsardzību, kā arī panāktu ilgtspējīgu un drošu attīstību. Ar drošību saistītas piegādes krīzes gadījumā parasti pastāv šķēršļi, kas apgrūtina krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu apriti iekšējā tirgū, tāpēc šādos apstākļos ir lietderīgi ļaut, lai Programma varētu finansiāli atbalstīt inovācijas darbības un tādējādi nodrošināt aizsardzības ražojumu īpaši ātru pieejamību tirgū. Atbalsts šādām darbībām noteikti veicinātu attiecīgo šķēršļu pārvarēšanu, jo īpaši tāpēc, ka ievērojami samazinātos aizsardzības ražojumu piegādes izpildes laiks vai tiktu sekmēta šādu ražojumu masveida ražošana. Tādēļ Padomei vajadzētu būt iespējai – gadījumos, kad tā aktivizē ar drošību saistītu piegādes krīzes stāvokli,– noteikt, ka šādas inovācijas darbības ir tiesīgas saņemt Programmas atbalstu.

(107) Šajā regulā noteikto pienākumu izpilde būtu jāpanāk ar naudas sodiem un periodiskiem soda maksājumiem. Minētajā nolūkā būtu jānosaka atbilstošs naudas sodu apmērs par informācijas pieprasījumu nepildīšanu, tādu pienākumu nepildīšanu, kas izriet no prioritāra pieprasījuma vai pasūtījuma, un paziņošanas pienākuma nepildīšanu, kas piemērojams, ja uz ekonomikas dalībnieku, kurš iedibināts Savienībā, attiecas trešās valsts prioritātes piešķiršanas pasākums, ņemot vērā abu pienākumu nepildīšanas dažādos smaguma līmeņus un nosakot atšķirīgus maksimālos apjomus MVU. Turklāt būtu jānosaka periodiski soda maksājumi par pienākuma pieņemt un izpildīt prioritāros pasūtījumus nepildīšanu, un tiem vajadzētu būt samērīgiem, nosakot atšķirīgus maksimālos apjomus MVU. Papildus sodu izpildes noilguma termiņiem būtu jāpiemēro noilguma termiņi naudas sodu un periodisku soda maksājumu piemērošanai. Turklāt Komisijai būtu jādod attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem tiesības tikt uzklausītiem.

(108) Viena no Covid-19 krīzes laikā konstatētajām problēmām bija tāda tīkla trūkums, kas nodrošinātu sagatavotību, kā arī nepietiekama informācijas apmaiņa un reaģēšanas pasākumu koordinācija starp dalībvalstīm, no vienas puses, un starp dalībvalstīm un Komisiju, no otras puses. Tāpēc šīs regulas mērķa – sagatavoties turpmāku piegādes krīžu ietekmei uz aizsardzības ražojumu iekšējo tirgu un reaģēt uz to – sasniegšana būtu jāatbalsta ar pārvaldības mehānismu. Šai regulai būtu jāizveido padome, lai veicinātu sadarbību, informācijas apmaiņu un netraucētu, efektīvu un saskaņotu to šajā regulā paredzēto pasākumu īstenošanu, kuru mērķis ir nodrošināt aizsardzības ražojumu piegādes drošību. Padomes sastāvā vajadzētu būt dalībvalstu un Komisijas pārstāvjiem. Lai nodrošinātu aizsardzības ražojumu iekšējā tirgus pienācīgu darbību piegādes krīzes laikā vai sagatavotos šādām piegādes krīzēm, ir jāņem vērā dalībvalstu spēja attīstīt, iegūt un pārvaldīt savas aizsardzības spējas un uzlabot savu aizsardzības gatavību, un tāpēc ir lietderīgi, ka padomi kopīgi vada Komisija un dalībvalsts, kura rotācijas kārtībā pilda Padomes prezidentvalsts pienākumus. Turklāt, ņemot vērā piegādes drošības režīma ieguldījumu Savienības spējā aizstāvēt savas drošības un aizsardzības intereses, Augstajam pārstāvim un EAA arī vajadzētu būt padomes locekļiem. Jo īpaši EAA pašreizējais darba virziens aizsardzības ražojumu piegādes drošības jomā varētu būt noderīgs šīs regulas īstenošanā. EAA veicina paraugprakses apmaiņu un stiprina dalībvalstu sadarbību ar aizsardzību saistītas piegādes drošības jomā. Tā arī sniedz ieskatu par problemātiskajiem posmiem, kas ietekmē aizsardzības ražojumu piegādes ķēdes. Tāpēc EAA būtu jāspēj sniegt savu viedokli un speciālās zināšanas, cita starpā padomē, kas palīdzēs sagatavoties piegādes krīžu ietekmei uz aizsardzības ražojumu iekšējo tirgu un reaģēt uz to. Asociētajām valstīm vajadzētu būt tiesībām kļūt par padomes loceklēm bez balsstiesībām saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu. Eiropas Parlamenta pārstāvji būtu jāuzaicina uz padomes sanāksmēm kā novērotāji. padomei būtu jāveicina koordinācija starp dalībvalstīm, jāsniedz ieteikumi Komisijai un jāpalīdz tai īstenot ar šo regulu izveidotos mehānismus, kuru mērķis ir nodrošināt piegādes drošību, jo īpaši paredzot krīzes gadījumā būtisku produktu piegādes krīzes, sagatavojoties tām, novēršot un risinot tās.

(109) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir īstenošanas pilnvaras Komisijai attiecībā uz darba programmu pieņemšanu, lai noteiktu finansēšanas prioritātes un piemērojamos finansēšanas nosacījumus, finansējuma piešķiršanu konkrētām darbībām, *SEAP* izveidi un likvidāciju, krīzes gadījumā būtisku ražojumu apzināšanu un atjaunināšanu, valstu sertifikācijas iestāžu saraksta izveidi un uzturēšanu, prioritātes piešķiršanas pasākumiem un sodu piemērošanu. Būtu jāņem vērā aizsardzības nozares specifika, jo īpaši dalībvalstu, asociēto valstu vai Ukrainas atbildība par plānošanas un iegādes procesu. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ([31]).

(110) Gadījumos, kad ir nepieciešams Ukrainas pārstāvju ieguldījums saistībā ar īstenošanas pasākumiem, kas attiecas uz Ukrainu, piemēram, saistībā ar īstenošanas aktiem, kuri attiecas uz Ukrainas atbalsta instrumentu, būtu jāvar Ukrainas pārstāvjus uzaicināt uz komitejas sanāksmēm. Tas ļautu šādiem pārstāvjiem paust savu viedokli un atbildēt uz dalībvalstu jautājumiem. Tomēr viņiem nebūtu jāļauj piedalīties nedz komitejas apspriedēs, nedz balsošanā.

(111) Šī regula būtu jāpiemēro, neskarot Savienības noteikumus konkurences jomā, jo īpaši LESD 101. līdz 109. pantu, un tiesību aktus, ar kuriem īsteno minētos pantus.

(112) Šajā regulā paredzētajam Savienības finansējumam būtu jāsedz tikai Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta mērķu īstenošanai nepieciešamās izmaksas un tas nevar segt izmaksas, kas izriet no KĀDP. Tāpēc Savienības finansējumam, ko piešķir no Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta, nebūtu jāsedz militāriem vai aizsardzības nolūkiem paredzētu aizsardzības ražojumu iepirkuma un apkopes izmaksas, tostarp aizsardzības industriālās gatavības rezervju izveides, pārvaldīšanas un uzturēšanas kontekstā. Tomēr vajadzētu būt iespējai ar Savienības finansējumu, ko piešķir no Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta, segt izmaksas, jo īpaši vienreizējās izmaksas, kas radušās saistībā ar šādu ražojumu iepirkumu vai apkopi, ja minētās izmaksas ir vajadzīgas *EDTIB* konkurētspējas stiprināšanai vai Ukrainas *DTIB* atjaunošanai, rekonstrukcijai un modernizācijai.

(113) Saskaņā ar LESD 241. pantu Padome var lūgt, lai Komisija veic tādu izpēti, kādu Padome uzskata par vēlamu kopīgo mērķu sasniegšanai, un iesniedz Padomei attiecīgus priekšlikumus. Komisija nekavējoties sīki apsver visus šādus pieprasījumus iesniegt priekšlikumus.

(114) Šī regula būtu jāpiemēro, neskarot dažu dalībvalstu drošības un aizsardzības politikas īpašās iezīmes.

(115) Šī regula neskar spēkā esošos Savienības un valstu noteikumus par aizsardzības ražojumu eksportu un Direktīvā 2009/43/EK paredzētos pienākumus.

(116) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus, proti, uzlabot *EDTIB* tehnoloģisko līderību, inovāciju, gatavību, ilgtermiņa konkurētspēju, noturību, integrāciju un sagatavotību, nodrošinot aizsardzības ražojumu savlaicīgu pieejamību un piegādi un veicinot Ukrainas *DTIB* atjaunošanu, rekonstrukciju un modernizāciju, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet darbības mēroga vai iedarbības dēļ minētos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu, šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.

(117) Lai pēc iespējas drīz varētu sākt šīs regulas īstenošanu nolūkā sasniegt tās mērķus, tai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

([31]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj).

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Vispārīgie mērķi un priekšmets

1. Šīs regulas mērķis ir uzlabot Eiropas aizsardzības tehnoloģiskās un industriālās bāzes (*EDTIB*) tehnoloģisko līderību, inovāciju, gatavību, ilgtermiņa konkurētspēju, noturību, integrāciju un sagatavotību, nodrošinot aizsardzības ražojumu savlaicīgu pieejamību un piegādi un veicinot Ukrainas aizsardzības tehnoloģiskās un industriālās bāzes (Ukrainas *DTIB*) atjaunošanu, rekonstrukciju un modernizāciju.

2. Šī regula nosaka budžetu laikposmam no 2025. līdz 2027. gadam un:

1) Eiropas Aizsardzības industrijas programmu ("Programma"), kas ietver pasākumus *EDTIB* konkurētspējas, reaģētspējas un spēju stiprināšanai, kā noteikts II nodaļā;

2) Ukrainas atbalsta instrumentu, kas ir programma sadarbībai ar Ukrainu, lai atjaunotu, rekonstruētu un modernizētu Ukrainas *DTIB*, ņemot vērā Ukrainas *DTIB* iespējamo integrāciju *EDTIB* nākotnē, kā noteikts III nodaļā;

3) tiesisko regulējumu Eiropas aizsardzības kopīgu interešu projektiem (*EDPCI*), kā noteikts IV nodaļā;

4) Eiropas Militāro ražojumu pārdošanas mehānismu, kā noteikts V nodaļā;

5) tiesisko regulējumu Eiropas bruņojuma programmu struktūrām (*SEAP*), kā noteikts VI nodaļā;

6) tiesisko regulējumu – lai sagatavotos piegādes krīžu ietekmei uz iekšējo tirgu un reaģētu uz to –, kā noteikts VII nodaļā, kura mērķis ir nodrošināt:

   a) krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes drošību; un

   b) aizsardzības ražojumu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, tostarp nepieļaujot to apgrūtinošu šķēršļu veidošanos.

3. Šī regula neskar to, ka katra dalībvalsts ir pati atbildīga par savu drošību, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 4. panta 2. punktā, un katras dalībvalsts tiesības aizsargāt savas būtiskās drošības intereses saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 346. pantu.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) "iepriekšējs pirkuma līgums" ir publisks līgums ar vienu vai vairākiem ekonomikas dalībniekiem, kura mērķis ir atbalstīt ražojuma ātru izstrādi vai ražošanu un saskaņā ar kuru tiesības noteiktā laikposmā un par noteiktu cenu iegādāties noteiktu skaitu ražojumu ir atkarīgas no priekšfinansējuma daļai no sākotnējām izmaksām, kas rodas attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem; lai gan iepriekšējs pirkuma līgums ir juridiski saistošs iesaistītajām līgumslēdzējām iestādēm un darbuzņēmējam, tā turpmākai īstenošanai jānoslēdz līgumi ar attiecīgajiem darbuzņēmējiem;

2) "citas trešās valsts subjekts" ir tiesību subjekts, kurš iedibināts neasociētā trešā valstī, kas nav Ukraina, vai tiesību subjekts, kurš iedibināts Savienībā, Ukrainā vai asociētā valstī, bet kura vadības izpildstruktūrvienības atrodas neasociētā trešā valstī, kas nav Ukraina;

3) "asociētās valstis" ir Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas dalībvalstis, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis un piemēro šo regulu saskaņā ar Eiropas Ekonomikas zonas līgumu;

4) “problemātiskais posms” ir punkts, kurā ražošanas sistēmā ir sastrēgums, kas aptur vai būtiski palēnina ražošanu;

5) “finansējuma apvienošanas darbība” ir Savienības budžeta atbalstīta darbība, tostarp Finanšu regulas 2. panta 6. punktā definētā finansējuma apvienošanas mehānisma jeb platformas ietvaros, kas apvieno neatmaksājamā atbalsta formas vai finanšu instrumentus, ko finansē no Savienības budžeta, ar atmaksājama atbalsta formām, ko finansē attīstības vai citas publisko finanšu iestādes, kā arī komerciālās finanšu iestādes un investori;

6) “klasificēta informācija” ir informācija vai materiāls jebkādā formā, kuru neatļauta izpaušana varētu radīt dažādu pakāpju kaitējumu Savienības vai vienas vai vairāku dalībvalstu interesēm un kuriem ir ES klasifikācijas marķējums vai atbilstošs klasifikācijas marķējums, kā noteikts Padomē sanākušo Eiropas Savienības dalībvalstu nolīgumā par tādas klasificētās informācijas aizsardzību, ar kuru apmainās Eiropas Savienības interesēs ([32]);

7) “līgumslēdzējas iestādes” ir līgumslēdzējas iestādes, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES ([33]) 2. panta 1. punkta 1) apakšpunktā un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/25/ES ([34]) 3. panta 1. punktā;

8) “kontrole” ir spēja tieši vai netieši izšķiroši ietekmēt tiesību subjektu ar viena vai vairāku tiesību subjektu starpniecību;

9) “krīzes gadījumā būtiski ražojumi” ir aizsardzības ražojumi vai to komponenti vai izejvielas, vai jebkādi to ražošanai kritiski svarīgi ražojumi vai pakalpojumi, kuru pieejamība ir absolūti nepieciešama, lai nodrošinātu iekšējā tirgus un tā piegādes ķēžu pienācīgu darbību, un kuri ir jāgarantē, lai reaģētu uz piegādes krīzi;

10) “aizsardzības inovācijas darbība” ir darbība, kas galvenokārt sastāv no aktivitātēm, kuru tiešais mērķis ir izveidot plānus un vienošanās vai projektus attiecībā uz jauniem, pārveidotiem vai uzlabotiem aizsardzības ražojumiem, procesiem vai pakalpojumiem, iespējams, ietverot prototipu izveidi, testēšanu, demonstrējumus, izmēģināšanu, ražojumu validēšanu lielā mērogā un replicēšanu tirgū;

11) “aizsardzības ražojumi” ir jebkuri ar aizsardzību saistīti ražojumi, kā minēts Direktīvas 2009/43/EK pielikumā, kā arī būvdarbi, piegādes un pakalpojumi, kas tieši saistīti ar minētajiem ražojumiem jebkādā to aprites cikla posmā Direktīvas 2009/81/EK 2. panta c) punkta nozīmē;

12) “dinamiskā pieejamības pārvaldība” ir aizsardzības ražojumu savlaicīga nodrošināšana tādā vietā un tādos pieejamības līmeņos, par ko panākta vienošanās, kā arī tādu pieejamības risku pārvaldība, kas varētu izpausties kā pārtraukumi attiecīgo aizsardzības ražojuma pieejamībā; šajā kontekstā “pieejamība” nozīmē, ka aizsardzības ražojums spēj netraucēti darboties definētos apstākļos un ir gatavs lietošanai, kad tas ir vajadzīgs;

13) “vadības izpildstruktūrvienība” ir tiesību subjekta struktūrvienība, kas ir iecelta saskaņā ar valsts tiesību aktiem un kas attiecīgā gadījumā atskaitās izpilddirektoram, un kas ir pilnvarota noteikt tiesību subjekta stratēģiju, mērķus un vispārējo virzību, un kas pārrauga un uzrauga minētā tiesību subjekta vadības lēmumu pieņemšanu;

14) “jauna informācija” ir dati, zinātība vai informācija, kas ir radīti šajā regulā paredzētas konkrētas darbības ietvaros, neatkarīgi no to formas vai rakstura;

15) “izpildes laiks” ir laikposms, kas paiet no pirkuma pasūtījuma izdarīšanas līdz brīdim, kad ražotājs pabeidz pasūtījuma izpildi;

([32]) OV C 202, 8.7.2011., 13. lpp.

([33]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

([34]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/25/ES (2014. gada 26. februāris) par iepirkumu, ko īsteno subjekti, kuri darbojas ūdensapgādes, enerģētikas, transporta un pasta pakalpojumu nozarēs, un ar ko atceļ Direktīvu 2004/17/EK (OV L 94, 28.3.2014., 243. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/25/oj).

16) “tiesību subjekts” ir juridiska persona, kas izveidota un par tādu atzīta saskaņā ar Savienības, valsts vai starptautiskajiem tiesību aktiem un kam ir juridiskas personas statuss un spēja rīkoties savā vārdā, īstenot tiesības un uzņemties pienākumus, vai subjekts, kam nav juridiskas personas statusa, kā minēts Finanšu regulas 200. panta 2. punkta c) apakšpunktā;

17) “aprites cikls” ir visi iespējamie secīgie ražojuma posmi no pētniecības un izstrādes līdz izņemšanai no ekspluatācijas un likvidēšanai;

18) “apkope” ir visas darbības, ko veic nolūkā nodrošināt aizsardzības ražojuma gatavību un spēju darboties, konkrēti, darbības, ko veic nolūkā aprīkojumu līdz tā izmantošanas beigām saglabāt konkrētā stāvoklī vai atjaunot līdz konkrētam stāvoklim, tostarp gatavība misijai, ilgmūžība un jaunināšana, pielāgošana un specializācija, inspekcija, kapitālais remonts, testēšana, apkalpošana, modifikācijas, klasifikācija atbilstoši lietošanas gatavībai, remonts, atgūšana, pārbūve, labošana, utilizācija un “kanibalizācija”;

19) “vidējas kapitalizācijas uzņēmums” ir uzņēmums, kas nav MVU un kas nodarbina ne vairāk kā 3 000 personas, ja darbinieku skaitu aprēķina saskaņā ar Komisijas Ieteikuma 2003/361/EK ([35]) pielikuma 3. līdz 6. pantu;

20) “neasociētas trešās valsts subjekts” ir tiesību subjekts, kurš iedibināts neasociētā trešā valstī, vai tiesību subjekts, kurš iedibināts Savienībā vai asociētā valstī, bet kura vadības izpildstruktūrvienības atrodas neasociētā trešā valstī;

21) “vienreizējās izmaksas” ir izmaksas, kas rodas vienreiz vai neregulāri, jo īpaši aizsardzības ražojumu ražošanai vai apkopei vai ražošanas jaudu rezervēšanai vajadzīgās projektēšanas, izstrādes un investīciju izmaksas;

22) “pirkuma priekšlīgums” ir līgumiska vienošanās starp vismaz trim dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā asociētajām valstīm vai Ukrainu, no vienas puses, un vismaz vienu aizsardzības ražojumu ražotāju, no otras puses, kurā ietverta vai nu dalībvalstu un attiecīgā gadījumā asociēto valstu vai Ukrainas apņemšanās noteiktā laikposmā iepirkt noteiktu daudzumu aizsardzības ražojumu, vai arī aizsardzības ražojumu ražotāja apņemšanās dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā asociētajām valstīm vai Ukrainai nodrošināt iespēju šādu iepirkumu veikt;

23) “autors” ir Savienības iestāde, aģentūra vai struktūra, dalībvalsts vai saskaņā ar šo regulu izveidots subjekts, kā pakļautībā ir izveidota klasificēta informācija;

24) “iepirkuma aģents” ir dalībvalstī vai asociētā valstī iedibināta līgumslēdzēja iestāde, Eiropas bruņojuma programmas struktūra (*SEAP*), Eiropas Aizsardzības aģentūra (EAA) vai starptautiska organizācija, kuru dalībvalstis, asociētās valstis, Ukraina vai *SEAP* ir izraudzījušās kopīga iepirkuma veikšanai to uzdevumā;

25) “izejvielas” ir izejvielas, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1252 ([36]) 2. panta 1. punktā;

26) “rezultāti” ir konkrētas darbības materiālās vai nemateriālās sekas, piemēram, dati, zinātība vai informācija, neatkarīgi no to veida vai rakstura un no tā, vai tās var aizsargāt, kā arī jebkādas ar tām saistītās tiesības, tostarp intelektuālā īpašuma tiesības;

27) “izcilības zīmogs” ir kvalitātes marķējums, kas apliecina, ka priekšlikums, kas iesniegts pēc šīs Programmas vai Ukrainas atbalsta instrumenta uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, atbilst visām darba programmā noteiktajām izvērtējuma robežvērtībām, bet ka to nav bijis iespējams finansēt tāpēc, ka darba programmā nav pieticis līdzekļu minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus finansēšanai, un ka šādam priekšlikumam varētu piešķirt atbalstu no citiem Savienības vai valstu finansējuma avotiem;

([35]) Komisijas Ieteikums 2003/361/EK par mikrouzņēmumu, mazo un vidējo uzņēmumu definīciju (2003. gada 6. maijs) (OV L 124, 20.5.2003., 36. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2003/361/oj).

([36]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1252 (2024. gada 11. aprīlis), ar ko izveido satvaru tam, kā nodrošināt drošu un ilgtspējīgu apgādi ar kritiski svarīgām izejvielām, un groza Regulas (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1724 un (ES) 2019/1020 (OV L, 2024/1252, 3.5.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj).

28) “sensitīva informācija” ir neklasificēta informācija un dati, kas ir jāaizsargā pret neatļautu piekļuvi vai izpaušanu Savienības vai – attiecīgā gadījumā – valstu tiesību aktos noteikto pienākumu dēļ vai tādēļ, lai aizsargātu fiziskas vai juridiskas personas privātumu vai drošību;

29) “mazie un vidējie uzņēmumi” (“MVU”) ir mazie un vidējie uzņēmumi, kā definēts Ieteikuma 2003/361/EK pielikuma 2. pantā;

30) “mazs vidējas kapitalizācijas uzņēmums” ir uzņēmums tādā nozīmē, kāda tam piešķirta Komisijas Ieteikuma (ES) 2025/1099 ([37]) pielikumā;

31) apakšuzņēmējs ir ekonomikas dalībnieks, ko kandidāts, pretendents vai darbuzņēmējs izvirza tādu konkrētu uzdevumu veikšanai vai pakalpojumu sniegšanai galvenā darbuzņēmēja uzraudzībā, kuri veicina tāda aizsardzības ražojuma projektēšanu vai ražošanu, kuru līguma izpildes ietvaros neveic piegādātāji, un kam tiek piešķirti vismaz 15 % no līguma vērtības, un kam minētā līguma izpildei ir vajadzīga piekļuve klasificētai informācijai; šīs definīcijas nolūkos “piegādātājs” ir ekonomikas dalībnieks, kas darbuzņēmējam piegādā paša projektētus vai ražotus komponentus.

3. pants

Budžets

1. Programmas īstenošanai laikposmā no 2025. gada 30. decembra līdz 2027. gada 31. decembrim paredzēto finansējumu veido:

a) 1 200 000 000 EUR faktiskajās cenās; un

b) papildu iemaksas saskaņā ar 5. pantu.

2. Ukrainas atbalsta instrumenta īstenošanai laikposmā no 2025. gada 30. decembra līdz 2027. gada 31. decembrim paredzēto finansējumu veido:

a) 300 000 000 EUR faktiskajās cenās; un

b) papildu iemaksas iezīmētajā apmērā saskaņā ar 23. pantu.

3. Šajā regulā paredzētais Savienības finansējums sedz tikai Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta mērķu īstenošanai nepieciešamās izmaksas. Tāpēc Savienības finansējums, ko piešķir no Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta, nesedz militāriem vai aizsardzības nolūkiem paredzētu aizsardzības ražojumu iepirkuma un apkopes izmaksas, tostarp tās, kas saistītas ar aizsardzības industriālās gatavības rezerves (“aizsardzības industriālās gatavības rezerve”), kā minēts 38. pantā, izveidi, pārvaldīšanu un uzturēšanu. Šajā regulā paredzētais Savienības finansējums var segt izmaksas, jo īpaši vienreizējās izmaksas, kas radušās saistībā ar šādu ražojumu iepirkumu un apkopi, ja minētās izmaksas ir vajadzīgas *EDTIB* konkurētspējas stiprināšanai vai Ukrainas *DTIB* atjaunošanai, rekonstrukcijai un modernizācijai.

4. Vismaz 15 % no šā panta 1. punkta a) apakšpunktā minētā finansējuma piešķir 11. pantā minētajām darbībām un vismaz 30 % no minētā finansējuma piešķir 12. pantā minētajām darbībām. Ne vairāk kā 25 % no minētā finansējuma var piešķirt 35. pantā minētajām darbībām.

5. Lai reaģētu uz neparedzētām situācijām vai jaunām norisēm un vajadzībām, Komisija saskaņā ar Finanšu regulu var šā panta 1. un 2. punktā minētās summas pārvietot no Programmas uz Ukrainas atbalsta instrumentu un otrādi.

6. Ne vairāk kā 3,5 % no šā panta 1. un 2. punktā minētās summas var izmantot tehniskajai un administratīvajai palīdzībai, kas vajadzīga Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta īstenošanai, piemēram, sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas un izvērtēšanas aktivitātēm, tostarp cenu izpētei un korporatīvajām informācijas tehnoloģiju sistēmām un platformām, un visai citai tehniskajai un administratīvajai palīdzībai vai ar darbiniekiem saistītiem izdevumiem, kas Komisijai radušies saistībā ar Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta pārvaldīšanu.

([37]) Komisijas Ieteikums (ES) 2025/1099 (2025. gada 21. maijs) par mazu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu definīciju (OV L, 2025/1099, 28.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2025/1099/oj).

7. Aktivitātēm, kas ir ilgākas par vienu finanšu gadu, budžeta saistības var sadalīt gada maksājumos uz vairākiem gadiem.

8. Ja nepieciešams dot iespēju pārvaldīt darbības, ka nav pabeigtas līdz 2027. gada 31. decembrim, Savienības budžetā var iekļaut apropriācijas līdz 2033. gadam, lai segtu izdevumus, kas nepieciešami Programmas 4. pantā vai attiecīgā gadījumā Ukrainas atbalsta instrumenta 22. pantā noteikto mērķu sasniegšanai, lai dotu iespēju pārvaldīt darbības, kuras nav pabeigtas līdz Programmas vai Ukrainas atbalsta instrumenta termiņa beigām, un lai segtu izdevumus, kas saistīti ar kritiski svarīgām operacionālām aktivitātēm un pakalpojumiem.

II NODAĻA

PROGRAMMA

1. IEDAĻA

PROGRAMMAI PIEMĒROJAMIE VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

4. pants

Mērķi

1. Programmas mērķis ir palielināt *EDTIB* konkurētspēju, noturību un gatavību, ierosinot un paātrinot industrijas pielāgošanos strukturālajām pārmaiņām, kuras uzspiež mainīgā drošības vide. Konkrēti, Programmas mērķi ir šādi:

a) uzlabot sadarbību aizsardzības iepirkuma jomā, stimulējot dalībvalstis apkopot aizsardzības ražojumu pieprasījumu, saskaņot aizsardzības spēju prasības un stiprināt savstarpējo solidaritāti, rezultātā panākot lielāku sadarbspēju un savstarpēju aizstājamību, un uzlabot pieprasījuma attiecībā uz *EDTIB* prognozējamību atbilstoši dalībvalstu vajadzībām pēc aizsardzības ražojumiem;

b) uzlabot un paātrināt aizsardzības industrijas piegādes ķēžu pielāgošanās spējas, atvērt piegādes ķēdes pārrobežu sadarbībai, jo īpaši MVU un vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem, palielināt ražošanas jaudas, samazināt aizsardzības ražojumu ražošanas izpildes laiku un atbalstīt tādu aizsardzības ražojumu industrializāciju un komercializāciju, kurus atbalsta Savienības finansētas darbības vai citas ar dalībvalstu atbalstu veiktas Savienības sadarbības aktivitātes, lai visā Savienībā nodrošinātu aizsardzības ražojumu pieejamību un piegādi, un ņemot vērā dalībvalstu konkrētās vajadzības gadījumā, ja īstenotos konvencionāli militārie draudi;

c) uzlabot *EDTIB* piegādes drošību un noturību, atbalstot *EDTIB* attīstību un klātbūtni visā Savienībā.

2. Programmu īsteno, ņemot vērā Stratēģiskā kompasa drošībai un aizsardzībai mērķus, un atbilstoši aizsardzības spēju prioritātēm, par kurām dalībvalstis ir kopīgi vienojušās kopējās ārpolitikas un drošības politikas (KĀDP) satvarā, jo īpaši Spēju attīstības plāna kontekstā, un kopdarbības iespējām, kas apzinātas koordinētajā ikgadējā pārskatā par aizsardzību (*CARD*).

3. Programma ir jābūt atbilstošai dalībvalstu sadarbībai pastāvīgās strukturētās sadarbības (*PESCO*) satvarā, EAA iniciatīvām un projektiem un Savienības civilajai un militārajai palīdzībai Ukrainai. Programmā pienācīgi ir jāņem vērā Ziemeļatlantijas līguma organizācijas (NATO) un citu partneru attiecīgās aktivitātes, ja šādas aktivitātes kalpo Savienības drošības un aizsardzības interesēm.

5. pants

Papildu finanšu resursi

1. Dalībvalstis, Savienības iestādes, struktūras un aģentūras, trešās valstis, starptautiskas organizācijas, starptautiskas finanšu iestādes vai citas trešās personas saskaņā ar Finanšu regulas 211. panta 2. punktu var nodrošināt papildu finanšu iemaksas Programmā, tostarp šīs regulas 14. pantā minētajā Fondā aizsardzības piegādes ķēžu pārveides paātrināšanai (*FAST*). Šādas finanšu iemaksas ir ārējie piešķirtie ieņēmumi Finanšu regulas 21. panta 2. punkta a), d) vai e) apakšpunkta vai 21. panta 5. punkta nozīmē.

2. Dalībvalstu iemaksas, kuras saņem atbalstu no Atveseļošanas un noturības mehānisma – ar noteikumu, ka šīs iemaksas palīdz sasniegt vienu vai vairākus no Regulas (ES) 2021/241 4. pantā noteiktajiem mērķiem –, izmanto attiecīgās dalībvalsts labā un, atkāpjoties no šīs regulas 20. panta 6. punkta un Finanšu regulas 193. panta 1. punkta, var izmantot šīs regulas 12. pantā paredzēto atbalsttiesīgo darbību finansēšanai, sedzot līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

Atkāpjoties no Regulas (ES) 2021/241 5. panta 2. punkta, 18. panta 4. punkta d) apakšpunkta un 19. panta 3. punkta d) apakšpunkta, un V pielikuma 2.4. kritērija, principu "nenodarīt būtisku kaitējumu" nepiemēro dalībvalstu iemaksām, kuras saņem atbalstu no Atveseļošanas un noturības mehānisma, ar noteikumu, ka attiecīgā dalībvalsts attiecīgajā iemaksu nolīgumā, ko noslēdz ar Komisiju, pamato, ka nav nedz iespējams, nedz lietderīgi nodrošināt, ka aktivitāšu veids, ko paredzēts atbalstīt no šīs regulas, atbilst principam "nenodarīt būtisku kaitējumu".

3. Visas papildu summas, ko saņem saskaņā ar divpusējiem vai daudzpusējiem nolīgumiem, kuri noslēgti, ievērojot Padomes Regulas (ES) 2025/1106 ([38]) 17. pantu, ir ārējie piešķirtie ieņēmumi Finanšu regulas 21. panta 5. punkta nozīmē, un tās izmanto Programmas vajadzībām saskaņā ar šīs regulas noteikumiem.

4. Resursus, kas dalībvalstīm piešķirti dalītās pārvaldības ietvaros, pēc attiecīgo dalībvalstu pieprasījuma var pārvietot uz Programmu, ja ir ievēroti Regulā (ES) 2021/1060 noteiktie nosacījumi. Komisija minētos resursus apgūst tieši, saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu, vai netieši, saskaņā ar minētās daļas c) apakšpunktu. Minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.

5. Attiecībā uz summām, kas iemaksātas saskaņā ar šā panta 1. punktu, attiecīgā dalībvalsts var lemt, cik lielu daļu no minētajām summām darīt pieejamu visiem subjektiem, kas ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar šo regulu, darīt pieejamu tā, lai labumu gūtu tikai attiecīgās dalībvalstis, vai darīt pieejamu tā, lai papildu labumu gūtu citas dalībvalstis. Ja summas tiek darītas pieejamas tā, lai labumu gūtu attiecīgā dalībvalsts vai lai papildu labumu gūtu citas dalībvalstis, tad šādas summas, atkāpjoties no šīs regulas 20. panta 6. punkta un Finanšu regulas 193. panta 1. punkta, var izmantot šīs regulas 12. pantā paredzēto atbalsttiesīgo darbību finansēšanai, sedzot līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

6. Ja Komisija tiešā vai netiešā pārvaldībā nav uzņēmusies juridiskas saistības par resursiem, kas pārvietoti saskaņā ar šā panta 4. punktu un ne vēlāk kā līdz 2028. gada 31. decembrim, attiecīgos nepiešķirtos resursus pēc attiecīgās dalībvalsts lūguma var pārvietot atpakaļ uz vienu vai vairākām attiecīgajām avotprogrammām saskaņā ar nosacījumiem, kas noteikti Regulā (ES) 2021/1060.

6. pants

Alternatīvs, kombinēts un kumulatīvs finansējums

1. Programmu īsteno sinerģijā ar citām Savienības programmām. Darbība, kura ir saņēmusi iemaksu no citas Savienības programmas, var saņemt iemaksu arī no šīs Programmas, ar noteikumu, ka minētās iemaksas nesedz vienas un tās pašas izmaksas. Attiecīgajai iemaksai piemēro attiecīgās Savienības programmas noteikumus, vai arī visām iemaksām var piemērot vienotu noteikumu kopumu, kas paredzēts jebkurā no Savienības programmām, kas sniedz finansējumu, un var noslēgt vienotas juridiskas saistības. Kumulatīvais atbalsts no Savienības budžeta nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas, un to var aprēķināt proporcionāli saskaņā ar dokumentiem, kuros izklāstīti atbalsta nosacījumi.

2. Lai darbībām varētu piešķirt šīs Programmas izcilības zīmogu, tām jāatbilst visiem šiem nosacījumiem:

a) tās ir novērtētas Programmas uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus;

b) tās atbilst minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus minimālajām kvalitātes prasībām;

([38]) Padomes Regula (ES) 2025/1106 (2025. gada 27. maijs), ar ko izveido instrumentu "Rīcība Eiropas drošības labā, stiprinot Eiropas aizsardzības industriju" (*SAFE*) (OV L, 2025/1106, 28.5.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj).

c) tās minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus ietvaros nefinansē tāpēc, ka pastāv budžeta ierobežojumi.

3. Saskaņā ar attiecīgajiem Regulas (ES) 2021/1060 noteikumiem Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) vai Eiropas Sociālais fonds Plus (ESF+) var atbalstīt priekšlikumus, kas iesniegti pēc šīs Programmas uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus un kam piešķirts izcilības zīmogs.

7. pants

Savienības finansējuma apgūšana un veidi

1. Programmu īsteno tiešā pārvaldībā saskaņā ar Finanšu regulu vai netiešā pārvaldībā kopā ar struktūrām, kas minētas Finanšu regulas 62. panta 1. punkta c) apakšpunktā.

2. Neskarot šīs regulas 20. panta 3. punktu, Savienības finansējumu var sniegt jebkurā no Finanšu regulā noteiktajiem veidiem, konkrēti, dotāciju, godalgu, iepirkuma un finanšu instrumentu veidā programmas *InvestEU* finansējuma apvienošanas darbību ietvaros saskaņā ar Finanšu regulas X sadaļu.

3. Attiecībā uz šīs regulas 12. panta 1. punktā minētajām darbībām, kurām Savienības finansējumu piešķir dotācijas veidā un no kurām tiek gūta peļņa, Komisijai ir tiesības atgūt peļņas procentuālo daļu, kas atbilst Savienības iemaksai attiecināmajās izmaksās, kuras faktiski radušās labuma guvējam, kurš īsteno darbību, un kas nepārsniedz Savienības iemaksas galīgo summu. Atkāpjoties no Finanšu regulas 195. panta 2. punkta, peļņu aprēķina kā ieņēmumu pārpalikumu, kas pārsniedz darbības attiecināmās izmaksas, ja ieņēmumi aprobežojas ar Savienības finansējumu, dalībvalsts finansējumu, tostarp iepirkumu, citiem ieņēmumiem, kuri radušies darbības laikā, un visiem ieņēmumiem, kuri gūti no darbības. Darba programmās, kas minētas šīs regulas 21. pantā, var noteikt detalizētākus noteikumus.

4. Atkāpjoties no Finanšu regulas 196. panta 2. punkta, finanšu iemaksas, ja tas ir atbilstoši un nepieciešams darbības īstenošanai, var aptvert darbības, kas sāktas – un izmaksas, kas radušās – pirms minēto darbību priekšlikuma iesniegšanas dienas, ar noteikumu, ka minētās darbības nav sāktas pirms 2024. gada 5. marta un nav pabeigtas pirms dotācijas nolīguma parakstīšanas.

8. pants

Programmas asociētās trešās valstis

Programmā var piedalīties asociētās valstis saskaņā ar nosacījumiem, kas noteikti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu.

9. pants

Atbalsttiesīgie tiesību subjekti

1. Savienības finansējumu saskaņā ar šo regulu ir tiesīgi saņemt tikai tiesību subjekti, kuri ir iedibināti Savienībā vai asociētā valstī un kuru vadības izpildstruktūrvienības atrodas Savienībā vai asociētā valstī.

2. Papildus kritērijiem, kas noteikti saskaņā ar Finanšu regulu, piemēro šā panta 3. līdz 9. punktā noteiktos attiecināmības kritērijus.

3. Darbībā iesaistīto Savienības finansējuma saņēmēju infrastruktūra, iekārtas, aktīvi un resursi, ko izmanto minētās darbības vajadzībām, visu darbības ilgumu atrodas dalībvalsts vai asociētas valsts teritorijā.

4. Atkāpjoties no šā panta 3. punkta, ja darbībā iesaistītajiem Savienības finansējuma saņēmējiem nav Savienībā vai kādā asociētā valstī tūlītēji pieejamu alternatīvu vai attiecīgas infrastruktūras, iekārtu, aktīvu un resursu, tie var izmantot savu infrastruktūru, iekārtas, aktīvus vai resursus, kas atrodas vai tiek turēti ārpus dalībvalstu vai asociēto valstu teritorijas, ar noteikumu, ka šāds izmantojums nav pretrunā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, tostarp labu kaimiņattiecību principa ievērošanai, un saskan ar 4. pantā noteiktajiem mērķiem. Izmaksas, kas saistītas ar aktivitātēm, kurās izmanto šādu infrastruktūru, iekārtas, aktīvus vai resursus, nav attiecināmās izmaksas attiecībā uz atbalstu no Programmas.

5. Saņēmējus, kas saņem Savienības finansējumu no Programmas, nekontrolē neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts.

6. Atkāpjoties no šā panta 5. punkta, tiesību subjekts, kas iedibināts Savienībā vai asociētā valstī un ko kontrolē neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, ir tiesīgs saņemt Savienības finansējumu tad, ja Komisijai ir darītas pieejamas garantijas, kas apstiprinātas saskaņā ar dalībvalsts vai asociētās valsts, kurā subjekts iedibināts, valsts procedūrām, piemēram, ir veikti pienācīgi pasākumi, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/452 ([39]) 2. panta 3. punktā.

Šā punkta pirmajā daļā minētajām garantijām ir jānodrošina, ka tiesību subjekta, kā norādīts minētajā daļā, iesaiste darbībā nav pretrunā nedz Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, kā, ievērojot LES V sadaļu, noteikts KĀDP ietvaros, tostarp labu kaimiņattiecību principa ievērošanai, nedz šīs regulas 4. pantā noteiktajiem mērķiem. Minētajām garantijām jo īpaši jāapstiprina, ka darbības vajadzībām ir ieviesti pasākumi, kas nodrošina, ka:

a) kontrole pār tiesību subjektu netiek īstenota tādā veidā, kas iegrožo vai ierobežo tā spēju veikt darbību un sasniegt rezultātus, kas nosaka ierobežojumus attiecībā uz tā infrastruktūru, iekārtām, aktīviem, resursiem, intelektuālo īpašumu vai zinātību, kuri vajadzīgi darbības nolūkā, vai kas apdraud tā spējas un standartus, kuri vajadzīgi darbības veikšanai;

b) netiek pieļauta neasociētas trešās valsts vai neasociētas trešās valsts subjekta piekļuve ar darbību saistītai klasificētai vai sensitīvai informācijai un ka darbībā iesaistītajiem darbiniekiem vai citām personām attiecīgā gadījumā ir dalībvalsts vai asociētās valsts saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem izdota valsts drošības pielaide;

c) uz intelektuālā īpašuma tiesībām, kas izriet no 12. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajām darbībām, neattiecas neasociētas trešās valsts vai neasociētas trešās valsts subjekta ierobežojumi, un tās – bez dalībvalsts vai asociētās valsts, kurā tiesību subjekts ir iedibināts, apstiprinājuma – netiek nodotas subjektiem, kas iedibināti ārpus dalībvalstu vai asociēto valstu teritorijas. Šāda apstiprināšana nav pretrunā 4. pantā noteiktajiem mērķiem.

Var tikt sniegtas papildu garantijas, ja dalībvalsts vai asociētā valsts, kurā tiesību subjekts ir iedibināts, to uzskata par lietderīgu.

Komisija informē 77. pantā minēto komiteju par tiesību subjektiem, ko uzskata par tiesīgiem saņemt Savienības finansējumu saskaņā ar šo punktu.

7. Lai nodrošinātu saskaņotu pieeju visā Savienībā, šā panta 6. punktā minēto garantiju pamatā var būt standartizēta veidne, ko izveidojusi Komisija, kurai palīdz 77. pantā minētā komiteja.

8. Kad saņēmēji veic atbalsttiesīgu darbību, tie var arī sadarboties ar tiesību subjektiem, kas ir iedibināti ārpus dalībvalstu vai asociēto valstu teritorijas vai ko kontrolē neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, izmantojot arī šādu tiesību subjektu aktīvus, infrastruktūru, iekārtas un resursus, ar noteikumu, ka šāda izmantošana nav pretrunā nedz Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, tostarp labu kaimiņattiecību principa ievērošanai, nedz 4. pantā noteiktajiem mērķiem.

Nepieļauj neasociētas trešās valsts vai neasociētas trešās valsts subjekta neatļautu piekļuvi klasificētai informācijai, kas attiecas uz darbības veikšanu, un nepieļauj iespējamu negatīvu ietekmi uz darbībai kritiski svarīgu izejresursu piegādes drošību.

Izmaksas, kas attiecas uz sadarbību ar tiesību subjektiem, kuri iedibināti ārpus dalībvalstu vai asociēto valstu teritorijas vai kurus kontrolē neasociēta trešā valsts vai neasociētas trešās valsts subjekts, nav attiecināmās izmaksas attiecībā uz atbalstu no Programmas.

([39]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/452 (2019. gada 19. marts), ar ko izveido regulējumu ārvalstu tiešo ieguldījumu Savienībā izvērtēšanai (OV L 79 I, 21.3.2019., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/452/oj).

9. Šā panta 5. un 6. punktu nepiemēro:

a) dalībvalstu un asociēto valstu līgumslēdzējām iestādēm;

b) starptautiskām organizācijām;

c) *SEAP*;

d) EAA.

2. IEDAĻA

ATBALSTTIESĪGAS DARBĪBAS

10. pants

Atbalsttiesīgas darbības

1. Programmas finansējumu ir tiesīgas saņemt darbības, kas īsteno 4. pantā noteiktos mērķus un kas var būt kāds no turpmāk uzskaitītajiem darbības veidiem vai to kombinācija:

a) kopīgā iepirkuma darbības, kā minēts 11. pantā, tostarp aizsardzības industriālās gatavības rezervju izveidei, pārvaldei vai uzturēšanai;

b) industrijas stiprināšanas darbības, kā minēts 12. pantā;

c) atbalsta darbības, kā minēts 13. pantā;

d) *EDPCI*, kā minēts 35. pantā, izvēršana.

2. Programmas finansējumu nav tiesīgas saņemt šādas darbības:

a) darbības, kas saistītas ar aizsardzības ražojumiem, kurus aizliedz piemērojamās starptautiskās tiesības;

b) darbības, kas saistītas ar autonomām letālām sistēmām, kuras nav pakļautas atbildīgai cilvēku komandvadības ķēdei vai kuras nevar lietot atbilstoši starptautiskajām humanitārajām tiesībām;

c) darbības, kas saistītas ar kasešu munīciju;

d) darbības vai to daļas, kas jau tiek pilnībā finansētas no citiem publiskiem vai privātiem avotiem.

3. Attiecībā uz iepirkumu, ko veic saskaņā ar 11., 13. un 35. pantu un kas saņem Savienības finansiālo atbalstu, to komponentu izmaksas, kuru izcelsme ir ārpus Savienības un asociētajām valstīm, nepārsniedz 35 % no galaražojuma komponentu aplēstajām izmaksām. Komponentus neiegūst no trešām valstīm, kuras rīkojas pretrunā Savienības vai tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm.

4. Attiecībā uz darbībām, ko veic, ievērojot 12. pantu, un darbībām, ko veic, ievērojot 35. pantu, izņemot iepirkuma aktivitātes, to komponentu izmaksas, kuru izcelsme ir ārpus Savienības un asociētajām valstīm, nepārsniedz 35 % no komponentu aplēstajām izmaksām ražojumam, kura ražošanas jaudu palielināšana saņem Savienības finansiālo atbalstu. Komponentus ražojumam, kura ražošanas jaudu palielināšanu atbalsta ar Savienības finansējumu, neiegūst no trešām valstīm, kas rīkojas pretrunā Savienības vai tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm.

5. Savienības finansējuma saņēmējiem vai attiecīgā gadījumā darbuzņēmējiem ir spēja bez neasociētu trešo valstu vai neasociētu trešo valstu subjektu noteiktiem ierobežojumiem lemt par attiecīgo aizsardzības ražojumu projekta definēšanu, pielāgošanu un attīstīšanu, tostarp juridiskās pilnvaras aizstāt vai demontēt komponentus, uz kuriem attiecas neasociētu trešo valstu vai neasociētu trešo valstu subjektu noteikti ierobežojumi.

6. Neskarot Direktīvas 2009/43/EK 5. pantu, dalībvalstis var publicēt vispārīgās sūtījumu licences, lai uz citām dalībvalstīm nosūtītu ražojumus, kas saistīti ar Programmas atbalstītajām darbībām.

11. pants

Kopīgā iepirkuma darbības

1. Kopīgā iepirkuma darbības sastāv no aktivitātēm, kas saistītas ar tiesību subjektu sadarbību aizsardzības ražojumu iepirkumā jebkurā šādu aizsardzības ražojumu aprites cikla brīdī, tostarp nolūkā veidot, pārvaldīt un uzturēt aizsardzības industriālās gatavības rezervi.

2. Piedalīties kopīgā iepirkuma darbībās ir tiesīgi tikai šādi tiesību subjekti:

a) dalībvalstu vai asociēto valstu līgumslēdzējas iestādes;

b) starptautiskās organizācijas;

c) *SEAP*;

d) EAA.

3. Kopīgā iepirkuma darbības veic:

a) šā panta 2. punktā minēto tiesību subjektu konsorcijs, tostarp vismaz trīs 2. punkta a) apakšpunktā minētie subjekti no vismaz trim dalībvalstīm vai asociētajām valstīm, no kuriem vismaz divi ir divu dalībvalstu līgumslēdzējas iestādes; vai

b) *SEAP*.

4. Dalībvalstis un asociētās valstis, kuras veic kopīgā iepirkuma darbību, ar vienprātīgu lēmumu ieceļ iepirkuma aģentu, kas minētā kopīgā iepirkuma vajadzībām rīkojas to uzdevumā. Iepirkuma aģents iesaistīto valstu uzdevumā veic iepirkuma procedūras un noslēdz no tām izrietošos līgumus ar darbuzņēmējiem. Iepirkuma aģents darbībā var piedalīties kā labuma guvējs un rīkoties kā tiesību subjektu konsorcija koordinators, un tādējādi tas var pārvaldīt un apvienot Programmas līdzekļus un iesaistīto dalībvalstu un asociēto valstu līdzekļus.

5. Šā panta 4. punktā minēto iepirkuma procedūru pamatā ir vienošanās, ko iesaistītās dalībvalstis un asociētās valstis paraksta ar iepirkuma aģentu saskaņā ar darba programmā noteiktajiem nosacījumiem. Vienošanās jo īpaši nosaka praktisko kārtību, kas reglamentē kopīgo iepirkumu un to, kā tiek pieņemti lēmumi attiecībā uz procedūras izvēli, piedāvājumu novērtēšanu un līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.

6. Iepirkuma aģents savās iepirkuma procedūrās un līgumos ar darbuzņēmējiem piemēro kritērijus, kas ir līdzvērtīgi 9. pantā noteiktajiem kritērijiem, un pieprasa, lai minētos kritērijus piemērotu apakšuzņēmējiem.

7. Atkāpjoties no 6. punkta, lai ņemtu vērā industriālo sadarbību ar neasociētām trešām valstīm, tiesības saņemt Programmas atbalstu ir kopīgiem iepirkumiem, kuros iesaista apakšuzņēmēju, kam piešķir 15 līdz 35 % no līguma vērtības un kas nav iedibināts Savienībā vai asociētā valstī vai kura vadības izpildstruktūrvienības neatrodas Savienībā vai asociētā trešā valstī, ar noteikumu, ka pirms šīs regulas stāšanās spēkā darbuzņēmējs un minētais apakšuzņēmējs ir izveidojuši tiešas līgumiskas attiecības, kas saistītas ar aizsardzības ražojumu.

8. Iepirkuma aģenti paziņo Komisijai par 9. panta 6. punktā minētajām garantijām. Pēc pieprasījuma Komisijai dara pieejamu papildu informāciju par minētajām garantijām. Komisija informē 77. pantā minēto komiteju par jebkuru paziņojumu, kas sniegts saskaņā ar šo punktu.

9. Pirms tiek sākta iepirkuma procedūra šajā regulā paredzētās kopīgā iepirkuma darbības nolūkā, iepirkuma aģents informē dalībvalstis, kuras nepiedalās plānotajā procedūrā, un dod tām iespēju iepirkuma aģentam saprātīgā laikposmā iesniegt pamatotu pieprasījumu iegādāties to vajadzībām aizsardzības ražojumu papildu daudzumus. Ja šāds pieprasījums tiek iesniegts, tad kopīgā iepirkuma līgumā paredz, ka iesaistītajām līgumslēdzējām iestādēm ir tiesības iegādāties aizsardzības ražojumu papildu daudzumus šādām dalībvalstīm, neskarot piemērojamos Savienības un valstu noteikumus, kas attiecas uz aizsardzības ražojumu eksportu.

10. Pirms tiek sākta iepirkuma procedūra šajā regulā paredzētās kopīgā iepirkuma darbības nolūkā iepirkuma aģents par plānoto procedūru, ja iespējams, informē arī asociētās valstis un Ukrainu un dot tām iespēju iepirkuma aģentam iesniegt pamatotu pieprasījumu iegādāties to vajadzībām aizsardzības ražojumu papildu daudzumus. Ja šāds pieprasījums tiek iesniegts, kopīgā iepirkuma līgumā paredz, ka iesaistītajām līgumslēdzējām iestādēm ir tiesības iegādāties asociēto valstu un Ukrainas vajadzībām aizsardzības ražojumu papildu daudzumus.

12. pants

Industrijas stiprināšanas darbības

1. Industrijas stiprināšanas darbības sastāv no aktivitātēm, kuras saistītas ar aizsardzības ražojumu – tostarp to komponentu un attiecīgo izejvielu, ciktāl tos paredzēts pilnībā izmantot vai tos pilnībā izmanto aizsardzības ražojumu ražošanā, – ražošanas jaudas ātrāku pielāgošanu strukturālām pārmaiņām un kuru mērķis jo īpaši ir:

a) optimizēt, paplašināt, modernizēt, tostarp automatizēt, jauninât vai pārprofilēt aizsardzības ražojumu, komponentu un attiecīgo izejvielu esošo ražošanas jaudu vai izveidot jaunu ražošanas jaudu, tostarp, pamatojoties uz vajadzīgo darbgaldu un jebkādu citu nepieciešamo izejresursu iepirkumu vai ieguvi;

b) ar kopīgiem rūpniecības nozares pūliņiem izveidot pārrobežu industriālās partnerības – tostarp, izmantojot publiskā un privātā sektora partnerības vai citas industriālās sadarbības formas, tostarp ar MVU un maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem –, kas ietver aktivitātes, kuru mērķis ir koordinēt aizsardzības ražojumu, komponentu un attiecīgo izejvielu ieguvi vai rezervēšanu un to krājumu veidošanu, un koordinēt ražošanas jaudas un ražošanas plānus;

c) izveidot aizsardzības ražojumu, to komponentu un attiecīgo izejvielu rezervētās izgatavošanas kāpināšanas jaudas un nodrošināt to pieejamību saskaņā ar pasūtītajiem vai plānotajiem ražošanas apjomiem;

d) veicināt tādu aizsardzības ražojumu industrializāciju un komercializāciju, kuri izstrādāti Savienības finansētās darbībās vai citās ar vismaz divu dalībvalstu atbalstu īstenotās sadarbības aktivitātēs – tostarp, izveidojot pārrobežu industriālās partnerības, publiskā un privātā sektora partnerības vai citus industriālās sadarbības veidus un attiecīgā gadījumā kāpinot sākotnējo ražošanu un licencējot ražošanu;

e) testēt aizsardzības ražojumus, tostarp nepieciešamo infrastruktūru, un attiecīgā gadījumā veikt to rekondicionēšanas sertifikāciju nolūkā novērst to novecošanu un padarīt tos lietojamus tiešajiem lietotājiem.

2. Attiecībā uz 1. punkta d) apakšpunktā minētajām aktivitātēm darbību veic tiesību subjekti, kas sadarbojas konsorcijā, kurā ir vismaz trīs atbalsttiesīgi tiesību subjekti, no kuriem vismaz divi ir iedibināti dažādās dalībvalstīs. Vismaz trijus no minētajiem atbalsttiesīgajiem tiesību subjektiem, kuri ir iedibināti vismaz divās dažādās dalībvalstīs, visā darbības veikšanas laikposmā ne tieši, ne netieši nedrīkst kontrolēt viens un tas pats tiesību subjekts, kā arī tie nedrīkst kontrolēt cits citu.

3. Neatkarīgi no 2. punkta 1. punktā minētās aktivitātes var veikt *SEAP*.

4. Attiecībā uz munīcijas un raķešu ražošanu Savienības finansējuma saņēmējiem vai attiecīgajām dalībvalstu valsts iestādēm ir spēja bez neasociētu trešo valstu vai neasociētu trešo valstu subjektu noteiktiem ierobežojumiem lemt par attiecīgā aizsardzības ražojuma projekta definēšanu, pielāgošanu un attīstīšanu, tostarp juridiskās pilnvaras aizstāt vai demontēt komponentus, uz kuriem attiecas neasociētu trešo valstu vai neasociētu trešo valstu subjektu noteikti ierobežojumi, vai arī, atkāpjoties no 10. panta 5. punkta, tie no attiecīgās neasociētās trešās valsts vai no attiecīgā neasociētās trešās valsts subjekta ir ieguvuši juridiski saistošu apņemšanos šādu lemtspēju iegūt saprātīgā laikposmā, kas atbilst attiecīgās darbības sarežģītībai, un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 2033. gada 31. decembrī.

13. pants

Atbalsta darbības

1. Atbalsta darbības veido šādi elementi:

a) aktivitātes, kuru mērķis ir palielināt sadarbspēju un savstarpēju aizstājamību, tostarp aizsardzības ražojumu savstarpēju sertifikāciju un aktivitātes, kuru rezultātā notiek sertifikācijas savstarpēja atzīšana vai tiek veicināta militāro standartu, jo īpaši NATO standartu un citu attiecīgo standartu, īstenošana, tādējādi mazinot aizsardzības ražojumu pārlieku diferenciāciju Savienībā;

b) aktivitātes, kuru mērķis ir sekmēt MVU, vidējas kapitalizācijas uzņēmumu un jaunuzņēmumu piekļuvi aizsardzības tirgum un atbalstīt nepieciešamo kvalitātes un ražošanas sertifikātu iegūšanu;

c) personāla spēju veidošana, apmācība, pārkvalifikācija vai kvalifikācijas celšana saistībā ar 10. panta 1. punktā minētajām aktivitātēm;

d) fiziskās aizsardzības un kiberaizsardzības sistēmu iepirkums saistībā ar 12. pantā minētajām aktivitātēm;

e) koordinēšana un tehniskā atbalsta darbības, kas jo īpaši novērš konstatētos problemātiskos posmus ražošanas jaudās un piegādes ķēdēs nolūkā nodrošināt un paātrināt krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanu, lai panāktu to faktisku piegādi un savlaicīgu pieejamību;

f) Eiropas aizsardzības ražojumu kataloga izveide, kā minēts V nodaļā;

g) atbalsts *SEAP* izveidei un darbībai, tostarp nolūkā izveidot, pārvaldīt un uzturēt aizsardzības industriālās gatavības rezerves;

h) aktivitātes, kuru mērķis ir ātri pielāgot un pārveidot civilos ražojumus aizsardzības lietojumiem;

i) aizsardzības inovācijas darbības, tostarp ārkārtas aizsardzības inovācijas darbības, ja ir aktivizēts 68. pantā minētais pasākums.

2. Attiecībā uz 1. punkta a) apakšpunktā minētajām aktivitātēm darbību veic tiesību subjekti, kas sadarbojas konsorcijā, kurā ir vismaz trīs atbalsttiesīgi tiesību subjekti, no kuriem vismaz divi ir iedibināti vismaz divās dažādās dalībvalstīs. Vismaz trīs no minētajiem atbalsttiesīgajiem tiesību subjektiem visā darbības veikšanas laikposmā ne tieši, ne netieši nekontrolē viens un tas pats tiesību subjekts, un tie nekontrolē cits citu.

3. Neatkarīgi no 2. punkta 1. punktā minētās aktivitātes var veikt *SEAP*.

3. IEDAĻA

FONDS AIZSARDZĪBAS PIEGĀDES ĶĒŽU PĀRVEIDES PAĀTRINĀŠANAI (FAST)

14. pants

Fonds aizsardzības piegādes ķēžu pārveides paātrināšanai (*FAST*)

1. Lai radītu sviras efektu, mazinātu risku un paātrinātu ieguldījumus, kas nepieciešami, lai palielinātu MVU un mazu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu, kas atbilst kritērijiem, kuri ir līdzvērtīgi kritērijiem, kas noteikti 9. panta 1. punktā un attiecīgā gadījumā 9. panta 3. un 4. punktā, aizsardzības ražošanas jaudas, var izveidot finansējuma apvienošanas mehānismu, kas piedāvā parāda atbalstu, pašu kapitāla atbalstu vai abus, un ko sauc par "Fondu aizsardzības piegādes ķēžu pārveides paātrināšanai" (*FAST*). To īsteno saskaņā ar Finanšu regulas X sadaļu un Regulu (ES) 2021/523.

2. *FAST* konkrētie mērķi ir šādi:

a) panākt apmierinošu multiplikatora efektu, kas saskan ar parāda un pašu kapitāla struktūru un kas veicina gan publiskā, gan privātā sektora finansējuma piesaistīšanu;

b) visā Savienībā sniegt atbalstu MVU, tostarp jaunuzņēmumiem un augošiem uzņēmumiem, un maziem vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem, kuriem ir grūtības piekļūt finansējumam un kuri:

i) industrializē vai ražo aizsardzības ražojumus vai plāno to tūlīt darīt; vai

ii) ir daļa no Savienības aizsardzības industrijas piegādes ķēdes vai tūlīt plāno kļūt par tās daļu;

c) paātrināt investīcijas aizsardzības ražojumu ražošanas un aizsardzības tehnoloģiju izstrādes jomās un tādējādi stiprināt piegādes drošību Savienības aizsardzības industrijas vērtības ķēdēs.

4. IEDAĻA

IEPIRKUMS

15. pants

Iepirkums ar Komisijas atbalstu

1. Saskaņā ar Finanšu regulas 168. pantu dalībvalstis var lūgt Komisiju:

a) kopā ar tām iesaistīties kopīgā iepirkumā, kā minēts Finanšu regulas 168. panta 2. punktā, saskaņā ar kuru dalībvalstis var pilnībā iegūt, nomāt vai iznomāt kopīgi iepirktos aizsardzības ražojumus;

b) rīkoties kā centralizēto iepirkumu struktūrai, kā minēts Finanšu regulas 168. panta 3. punktā, lai ieinteresēto dalībvalstu uzdevumā vai vārdā iepirktu aizsardzības ražojumus.

2. Ja Komisiju lūdz rīkoties saskaņā ar šā panta 1. punktu, tad uzskata, ka dalībvalstu līgumslēdzējas iestādes ir izpildījušas Direktīvā 2009/81/EK noteiktās prasības.

3. Atkāpjoties no Finanšu regulas 168. panta 2. punkta otrās daļas, asociētā valsts var lūgt Komisiju iesaistīties kopīgā iepirkumā, kā minēts šā panta 1. punkta a) apakšpunktā. Šādam kopīgam iepirkumam piemēro pārējos Finanšu regulas 168. panta 2. punktā noteiktos nosacījumus.

4. Atkāpjoties no Finanšu regulas 168. panta 3. punkta, asociētā valsts kopā ar vismaz vienu dalībvalsti var lūgt Komisiju rīkoties kā centralizēto iepirkumu struktūrai, kā minēts šā panta 1. punkta b) apakšpunktā. Gadījumos, kad Komisija rīkojas kā centralizēto iepirkumu struktūra, piemēro nosacījumus, kas ir līdzvērtīgi Finanšu regulas 168. panta 3. punktā noteiktajiem nosacījumiem.

5. Papildus Finanšu regulā noteiktajiem nosacījumiem iepirkuma procedūra, kas minēta 1., 3. un 4. punktā, atbilst arī šādiem nosacījumiem:

a) iepirkuma procedūrā var piedalīties visas dalībvalstis un, atkāpjoties no Finanšu regulas 168. panta 2. un 3. punkta, tajā var ļaut piedalīties asociētajām valstīm;

b) Komisija no katras iesaistītās valsts uz sarunām uzaicina vismaz vienu ekspertu ar sarunām atbilstošu pieredzi, lai izveidotu kopīgu sarunu grupu;

c) iesaistītās valstis skaidri norāda, vai tās nolemj par attiecīgo ražojumu risināt paralēlus sarunu procesus – minētajam lēmumam ir vajadzīgs vienprātīgs iesaistīto valstu apstiprinājums.

6. Ja Komisija, ievērojot 1. punkta b) apakšpunktu un 4. punktu, rīkojas kā centralizēto iepirkumu struktūra, tā dalībvalstu vai asociēto valstu uzdevumā vai vārdā var iepirkt komponentus un izejvielas, kas nepieciešamas aizsardzības ražojumu piegādei, lai iesaistītās valstis varētu veidot stratēģiskās rezerves, tostarp krājumus.

7. Ja to pienācīgi pamato situācijas ārkārtēja steidzamība, Komisija, atkāpjoties no Finanšu regulas 175. panta 1. punkta, var lūgt aizsardzības ražojumus piegādāt, sākot no dienas, kad tiek nosūtīti līgumu projekti, kuri izriet no iepirkuma, kurš veikts šīs regulas nolūkos.

8. Lai noslēgtu pirkuma līgumus ar ekonomikas dalībniekiem, Komisijas pārstāvji vai Komisijas iecelti eksperti sadarbībā ar attiecīgajām valstu iestādēm var uz vietas apmeklēt attiecīgo aizsardzības ražojumu ražotnes.

9. Šis pants neskar esošos Savienības un valstu noteikumus, kas reglamentē aizsardzības ražojumu īpašumtiesības, eksportu un sūtījumus.

10. Komisija nodrošina, ka iepirkuma procedūru veikšanā un no tām izrietošo līgumu īstenošanā pret iesaistītajām dalībvalstīm ir vienlīdzīga attieksme.

11. Papildus Finanšu regulā noteiktajiem nosacījumiem uz pretendentiem, darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem līgumos, kas izriet no iepirkuma, kurš veikts, ievērojot šo pantu, attiecas kritēriji, kas ir līdzvērtīgi šīs regulas 9. panta 1., 3. un 4. punktā noteiktajiem kritērijiem.

12. Iepirkumam, kas veikts, ievērojot šā panta 1. punkta a) apakšpunktu un 3. punktu, piemēro 10. panta 3. un 5. punktā paredzētos noteikumus.

16. pants

Aizsardzības ražojumu iepriekšēja iegāde

1. Šīs regulas 15. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētais kopīgais iepirkums var būt aizsardzības ražojumu iepriekšēji pirkuma līgumi, par kuriem risinātas sarunas un kuri noslēgti iesaistīto valstu vārdā vai uzdevumā. Šādi līgumi var ietvert priekšapmaksas mehānismu šādu ražojumu ražošanai apmaiņā pret tiesībām uz rezultātu, kas nepārsniedz līguma daļas, kuras attiecas uz vienreizējām izmaksām, tostarp ražošanas jaudu rezervēšanu.

2. Ja šā panta 1. punktā minētie līgumi ietver priekšapmaksas mehānismu, tad avansa maksājumu darbuzņēmējam var segt no 3. panta 1. punktā minētā finansējuma. Iesaistīto valstu, kā minēts 5. pantā, iemaksas ņem vērā ar vienādiem noteikumiem attiecībā uz katru vienību, ko pasūtījušas iesaistītās valstis.

3. Gadījumos, kad apjomi, par kuriem panākta vienošanās, ir lielāki par pieprasījumu, Komisija pēc attiecīgo iesaistīto valstu lūguma izveido mehānismu to pārdalīšanai valstu krājumiem vai aizsardzības industriālās gatavības rezervju veidošanai.

17. pants

Pirkuma priekšlīgumu slēgšanas atvieglošana

1. Komisija izveido sistēmu, lai atvieglotu ar *EDTIB* ražošanas jaudu industriālo kāpināšanu saistītu pirkuma priekšlīgumu noslēgšanu starp dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā – asociētajām valstīm, no vienas puses, un *EDTIB* ekonomikas dalībniekiem, no otras puses, ievērojot Savienības konkurences un iepirkuma noteikumus. Komisija nodrošina, ka netiek pieļauta neasociētas trešās valsts vai neasociētas trešās valsts subjekta piekļuve ar darbību saistītai klasificētai vai sensitīvai informācijai un ka darbībā iesaistītajiem darbiniekiem vai citām personām ir dalībvalsts vai asociētas valsts izdota valsts drošības pielaide.

2. Šā panta 1. punktā minētā sistēma ļauj ieinteresētajām dalībvalstīm un asociētajām valstīm izteikt pirkšanas piedāvājumus aizsardzības ražojumiem, kuros norādīts:

a) apjoms un kvalitāte;

b) iecerētā cena vai cenu diapazons;

c) iecerētais pirkuma priekšlīguma ilgums.

3. Šā panta 1. punktā minētā sistēma ļauj aizsardzības ražojumu ražotājiem, kas atbilst kritērijiem, kuri ir līdzvērtīgi 9. panta 1., 3. un 4. punktā noteiktajiem kritērijiem, izteikt pārdošanas piedāvājumus, kuros norādīts:

a) to aizsardzības ražojumu apjoms un kvalitāte, par kuriem tie vēlas noslēgt pirkuma priekšlīgumus;

b) iecerētā cena vai cenu diapazons, par kādu tie vēlas pārdot;

c) aizsardzības ražojumu, uz kuriem attiecas pirkuma priekšlīgums, aplēstais piegādes izpildes laiks;

d) iecerētais pirkuma priekšlīguma ilgums.

4. Pamatojoties uz pirkšanas un pārdošanas piedāvājumiem, kas saņemti, ievērojot 2. un 3. punktu, Komisija nodrošina attiecīgo aizsardzības ražojumu ražotāji sazinās ar ieinteresētajām dalībvalstīm un asociētajām valstīm.

5. Ņemot vērā šā panta 4. punktā minēto saziņu, ieinteresētās valstis, ievērojot 15. pantu, var lūgt Komisiju iesaistīties kopīgā iepirkuma procedūrā vai iepirkuma procedūrā to vārdā vai uzdevumā.

6. Finansējums, kas minēts 3. panta 1. punktā, var segt līguma daļas, kuras attiecas uz vienreizējām izmaksām, tostarp ražošanas jaudu rezervēšanu.

5. IEDAĻA

PIEŠĶIRŠANAS KRITĒRIJI UN DARBA PROGRAMMAS

18. pants

Piešķiršanas kritēriji

1. Darbību priekšlikumus vērtē, ņemot vērā attiecīgajai darbībai noteiktos mērķus, attiecīgās darbības gaidāmos rezultātus un to īstenošanas kvalitāti un efektivitāti. Konkrēti, minētajā vērtēšanā ietver vienu vai vairākus šādus kritērijus:

a) ieguldījums konkurētspējā;

b) ieguldījums noturības palielināšanā un ražošanas spēju ģeogrāfiskajā sadalījumā;

c) ražošanas jaudu palielināšana;

d) sadarbspējas palielināšana;

e) savstarpējās aizstājamības palielināšana; un

f) ieguldījums stratēģisko atkarību mazināšanā.

2. Vērtējot 11. pantā minēto kopīgā iepirkuma darbību priekšlikumus, papildus šā panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem vērtēšanā balstās uz šādiem kritērijiem:

a) iesaistīto dalībvalstu vai asociēto valstu skaits;

b) darbības ieguldījums *EDTIB* pielāgošanā, modernizācijā un attīstībā visā Savienībā; un

c) MVU un vidējas kapitalizācijas uzņēmumu dalība.

3. Vērtējot industrijas stiprināšanas darbību, kā minēts 12. pantā, priekšlikumus, papildus šā panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem vērtēšanā balstās uz šādiem kritērijiem:

a) ražošanas izpildes laika samazināšana un ražošanas jaudas Savienībā, rezervētās jaudas un kvalificēta darbaspēka palielināšana;

b) ieguldījums pieejamības un piegādes drošības nodrošināšanā visā Savienībā, reaģējot uz apzinātajiem riskiem, tostarp jo īpaši gadījumā, ja ir liels risks, ka varētu īstenoties konvencionāls militārais apdraudējums; un

c) ieguldījums aizsardzības industrijas pārrobežu sadarbībā visā Savienībā, uzlabojot MVU un vidējas kapitalizācijas uzņēmumu iekļaušanu, vai saikne ar pasūtījumiem, kas izriet no aizsardzības ražojumu kopīgā iepirkuma, kuru veic vismaz trīs dalībvalstis vai asociētās valstis.

4. Detalizētākus noteikumus par šā panta 1. punktā noteikto kritēriju piemērošanu, tostarp piemērojamos svērumus, nosaka 21. pantā minētajās darba programmās. Darba programmās nenosaka atsevišķas robežvērtības.

5. Vērtēšanas komitejai var palīdzēt neatkarīgi ārējie eksperti saskaņā ar Finanšu regulas 153. panta 3. punktu. Darba programmās var precizēt, ka minētajiem ekspertiem tiek noteikta prasība, lai viņiem būtu derīga personāla drošības pielaide.

19. pants

Atlases un piešķiršanas procedūra

Izņemot attiecībā uz 11. pantā, 13. panta 1. punkta g) apakšpunktā un 10. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajām darbībām, Komisija šajā nodaļā paredzēto finansējumu piešķir, izmantojot īstenošanas aktus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 77. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

20. pants

Savienības finanšu iemaksa

1. Attiecībā uz darbībām, kas minētas šīs regulas 13. pantā un 35. pantā, un atkāpjoties no Finanšu regulas 193. panta 1. punkta, ja Savienības finanšu iemaksu nodrošina dotāciju veidā, tad Programma var finansēt līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2. Ja Savienības dotācija ir ar izmaksām nesaistīts finansējums, ievērojot Finanšu regulas 183. panta 3. punktu, tad Savienības iemaksas līmeni katrai darbībai var noteikt, pamatojoties uz tādiem faktoriem kā:

a) kopīgā iepirkuma sarežģītības pakāpe, kam par sākotnējo rādītāju var kalpot daļa no kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības un līdzīgās darbībās gūtā pieredze;

b) darbības ieguldījums sadarbspējas rezultātu uzlabošanā;

c) darbības raksturlielumi, kas varētu nozarei dot spēcīgākus ilgtermiņa investīciju signālus, jo īpaši, ja kopīgais iepirkums attiecas uz darbībām, kuras būtu tiesīgas saņemt finansējumu no Savienības budžeta, piemēram, pētniecības un izstrādes, testēšanas un sertifikācijas, sākotnējās ražošanas vai ekspluatācijas atbalsta aktivitātes;

d) iesaistīto dalībvalstu un asociēto valstu skaits vai papildu dalībvalstu vai asociēto valstu iekļaušana esošajās sadarbībās;

e) darbības ieguldījums nepieciešamo ražošanas jaudu kāpināšanā;

f) darbības ieguldījums atkarības no neasociētām valstīm mazināšanā;

g) darbības ieguldījums dalībvalstu vai asociēto valstu sadarbības uzlabošanā nolūkā izveidot, pārvaldīt vai uzturēt aizsardzības industriālās gatavības rezerves;

h) darbības ieguldījums dalībvalstu vai asociēto valstu sadarbības uzlabošanā, kā rezultātā tiktu kopīgi iepirkti aizsardzības ražojumu papildu daudzumi Ukrainai vai Moldovai;

i) tehnoloģisko risinājumu, kas vajadzīgi iepirktā aizsardzības ražojuma integrēšanai iesaistītās dalībvalsts bruņotajos spēkos, sarežģītība.

3. Darbības, kas minētas šīs regulas 11. pantā, finansē ar dotācijām, kas ir ar izmaksām nesaistīts finansējums, ievērojot Finanšu regulas 183. panta 3. punktu.

4. Savienības finanšu iemaksa katrā kopīgā iepirkuma darbībā, kas minēta 11. pantā, nepārsniedz 15 % no attiecīgā kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības.

5. Atkāpjoties no šā panta 4. punkta, Savienības finanšu iemaksa katrā 11. pantā minētajā darbībā var sasniegt 25 % no attiecīgā kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības, ar noteikumu, ka ir izpildīts vismaz viens no šiem nosacījumiem:

a) darbību īsteno *SEAP*;

b) darbība atbalsta tādu galaražojumu kopīgu iepirkumu, uz kuriem neattiecas ierobežojumi;

c) darbības rezultātā tiek kopīgi iepirkti aizsardzības ražojumu papildu daudzumi Ukrainai vai Moldovai;

d) darbība nodrošina piegādātāju plašu sadalījumu starp dalībvalstīm, proti, vairāk nekā 20 % no galaražojuma kopējās vērtības veido piegādātāji, kas iedibināti vismaz vienā dalībvalstī, kura nav dalībvalsts, kurā ir iedibināts galvenais darbuzņēmējs;

e) lielākās daļas dalībvalstu, kas piedalās attiecīgajā darbībā, aizsardzības investīciju izdevumi finanšu gadā pirms pieteikuma iesniegšanas pārsniedza 30 % no to attiecīgajiem aizsardzības izdevumiem.

6. Darbībām, kas minētas 12. pantā, Savienības finanšu iemaksa nepārsniedz 35 % no attiecināmajām izmaksām.

7. Atkāpjoties no šā panta 6. punkta, Savienības finanšu iemaksa katrā 12. pantā minētajā industrijas stiprināšanas darbībā var sasniegt līdz 50 % no attiecināmajām izmaksām, ja lielākā daļa labuma guvēju ir MVU vai vidējas kapitalizācijas uzņēmumi, kas iedibināti dalībvalstīs vai asociētās valstīs, vai ja darbību īsteno *SEAP*, un ja ir izpildīts vismaz viens no šiem nosacījumiem:

a) labuma guvējs pierāda ieguldījumu jaunas pārrobežu sadarbības izveidē starp subjektiem, kas iedibināti dalībvalstīs vai asociētajās valstīs;

b) darbība ietver jaunas infrastruktūras, iekārtu vai ražošanas līniju izbūvi pilnīgi no jauna vai vietās, kas iepriekš nav izmantotas šādām aktivitātēm, un veicina piegādes ķēžu attīstību un tehnoloģiju nodošanu visā Savienībā;

c) darbība veicina jaunu ražošanas jaudu izveidi vai esošo ražošanas jaudu kāpināšanu krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanai.

8. Detalizētākus noteikumus izklāsta darba programmās, kas minētas 21. pantā.

21. pants

Darba programmas

1. Programmu īsteno ar darba programmām, kā minēts Finanšu regulas 110. pantā. Attiecīgā gadījumā darba programmas var būt daudzgadu programmas. Darba programmās nosaka darbības un attiecīgo budžetu, kas vajadzīgs Programmas mērķu sasniegšanai, un – attiecīgā gadījumā – kopējo summu, kas paredzēta finansējuma apvienošanas darbībām.

2. Komisija pieņem darba programmas ar īstenošanas aktiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 77. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

3. Darba programmā iekļauj jo īpaši šādus elementus:

a) Savienības iemaksas kopējā summa katrā 10. panta 1. punktā minētajā darbības veidā un detalizēts katra darbības veida apraksts;

b) attiecībā uz darbībām, kas minētas 11. un 12. pantā, – darbību minimālais finansiālais apjoms;

c) attiecībā uz darbībām, kas minētas 12. pantā – maksimālais tiesību subjektu skaits, kuri veido konsorciju un kas nepārsniedz 15 tiesību subjektus;

d) priekšlikumu vērtēšanas un atlases procedūra, tostarp attiecīgā gadījumā – apraksts par atskaites punktiem, kuri izstrādāti tā, lai liecinātu par būtisku progresu darbību īstenošanā, sasniedzamie rezultāti un ar tiem saistītās izmaksājamās summas, kā arī kārtība, kādā tiek pārbaudīti atskaites punkti, nosacījumu izpilde un rezultātu sasniegšana;

e) Savienības iemaksas kopējā summa kopīgajā iepirkumā ar Komisijas atbalstu, kā minēts 15. panta 1. punkta a) apakšpunktā, 15. panta 3. punktā, 16. pantā un 17. pantā; un

f) finansējuma noteikšanas un – attiecīgā gadījumā – korekcijas metodes.

4. Pieņemot darba programmas, Komisija ņem vērā vajadzību pēc saskaņotības ar citām attiecīgām Savienības programmām un instrumentiem.

5. Finansējums, kas minēts 3. panta 1. punktā, var segt kopīgos iepirkumus, kā minēts 15. panta 1. punkta a) apakšpunktā, un tas nepārsniedz līguma daļas, kuras attiecas uz vienreizējām izmaksām, tostarp ražošanas jaudu rezervēšanu.

III NODAĻA

UKRAINAS ATBALSTA INSTRUMENTS

1. IEDAĻA

UKRAINAS ATBALSTA INSTRUMENTAM PIEMĒROJAMIE VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

22. pants

Mērķi

1. Ukrainas atbalsta instruments sniedz ieguldījumu Ukrainas *DTIB* atjaunošanā, rekonstrukcijā un modernizācijā, lai – ņemot vērā tās iespējamo turpmāko integrāciju *EDTIB* – palielinātu tās aizsardzības industriālo gatavību, izmantojot Savienības un Ukrainas sadarbību, tādējādi veicinot savstarpējo stabilitāti, drošību, mieru, labklājību, noturību un ilgtspēju.

2. Šā panta 1. punktā noteikto mērķi tiecas īstenot, – liekot uzsvaru uz pārrobežu sadarbības uzlabošanu *EDTIB* un Ukrainas *DTIB* starpā un ņemot vērā Ukrainas vajadzības aizsardzības industrijas stiprināšanas un aizsardzības iepirkuma jomā –, radot ražošanas jaudas vai tās kāpinot saskaņā ar NATO standartiem un citiem attiecīgiem standartiem, aizsargājot aktīvus, sniedzot tehnisko palīdzību un veicot personāla apmaiņu, pastiprinot sadarbību attiecībā uz aizsardzības ražojumu kopīgu iepirkumu, kurā piedalās Ukraina un Ukrainas *DTIB*, tostarp to apkopi, un sadarbību attiecībā uz ražošanas licencēšanu, izmantojot publiskā un privātā sektora partnerības vai citus sadarbības veidus, piemēram, kopuzņēmumus. Īpašu uzmanību pievērš mērķim palīdzēt Ukrainai pakāpeniski pieskaņoties Savienības noteikumiem, standartiem, politikai un praksei, lai tā nākotnē varētu pievienoties Savienībai.

23. pants

Papildu finanšu resursi

1. Dalībvalstis, Savienības iestādes, struktūras un aģentūras, trešās valstis, starptautiskas organizācijas, starptautiskas finanšu iestādes vai citas trešās personas var nodrošināt papildu finanšu iemaksas Ukrainas atbalsta instrumentā saskaņā ar Finanšu regulas 208. panta 2. punktu. Šādas finanšu iemaksas ir ārējie piešķirtie ieņēmumi Finanšu regulas 21. panta 2. punkta a), d) vai e) apakšpunkta vai 21. panta 5. punkta nozīmē.

2. Visas papildu summas, kas saņemtas saskaņā ar divpusējiem vai daudzpusējiem nolīgumiem, kuri noslēgti, ievērojot Regulas (ES) 2025/1106 17. pantu, ir ārējie piešķirtie ieņēmumi Finanšu regulas 21. panta 5. punkta nozīmē, un tās izmanto Ukrainas atbalsta instrumentam saskaņā ar šo regulu.

3. Visas papildu summas, kas saņemtas saskaņā ar attiecīgajiem Savienības ierobežojošajiem pasākumiem, ir ārējie piešķirtie ieņēmumi Finanšu regulas 21. panta 5. punkta nozīmē, un tās izmanto Ukrainas *DTIB* stiprināšanas darbībām.

4. Resursus, kas dalībvalstīm piešķirti dalītas pārvaldības ietvaros, pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma var pārvietot uz Ukrainas atbalsta instrumentu, ja ir ievēroti Regulā (ES) 2021/1060 noteiktie nosacījumi. Komisija minētos resursus apgūst tieši saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu, vai netieši saskaņā ar minētās daļas c) apakšpunktu. Minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.

5. Attiecībā uz summām, kas iemaksātas saskaņā ar šā panta 1. punktu, attiecīgās dalībvalstis var lemt, cik lielu daļu no minētajām summām darīt pieejamu visiem subjektiem, kas ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar šo regulu, darīt pieejamu tā, lai labumu gūtu tikai attiecīgās dalībvalstis, vai darīt pieejamu tā, lai papildu labumu gūtu citas dalībvalstis vai Ukraina.

6. Ja Komisija tiešā vai netiešā pārvaldībā nav uzņēmusies juridiskas saistības par resursiem, kas pārvietoti saskaņā ar šā panta 4. punktu, un vēlākais līdz 2028. gada 31. decembrim, attiecīgos nepiešķirtos resursus pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma var pārvietot atpakaļ uz vienu vai vairākām attiecīgajām avotprogrammām saskaņā ar Regulā (ES) 2021/1060 noteiktajiem nosacījumiem.

24. pants

Alternatīvs, kombinēts un kumulatīvs finansējums

1. Ukrainas atbalsta instrumentu īsteno sinerģijā ar citām Savienības programmām. Darbība, kura ir saņēmusi iemaksu no citas Savienības programmas, var saņemt iemaksu arī no Ukrainas atbalsta instrumenta, ar noteikumu, ka minētās iemaksas nesedz vienas un tās pašas izmaksas. Attiecīgajai iemaksai piemēro atbilstošās Savienības programmas noteikumus, vai arī visām iemaksām var piemērot vienotu noteikumu kopumu, kas paredzēts jebkurā no Savienības programmām, kas sniedz finansējumu, un var noslēgt vienotas juridiskas saistības. Kumulatīvais atbalsts no Savienības budžeta nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas, un to var aprēķināt proporcionāli saskaņā ar dokumentiem, kuros noteikti atbalsta nosacījumi.

2. Lai darbībām varētu piešķirt Ukrainas atbalsta instrumenta izcilības zīmogu, tās atbilst visiem šiem nosacījumiem:

a) tās ir novērtētas Ukrainas atbalsta instrumenta uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus;

b) tās atbilst minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus minimālajām kvalitātes prasībām;

c) tās minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus ietvaros netiek finansētas budžeta ierobežojumu dēļ.

3. Saskaņā ar attiecīgajiem Regulas (ES) 2021/1060 noteikumiem ERAF vai ESF+ var atbalstīt priekšlikumus, kas iesniegti pēc Ukrainas atbalsta instrumenta uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus un kam piešķirts izcilības zīmogs.

25. pants

Savienības finansējuma apgūšana un veidi

1. Ukrainas atbalsta instrumentu īsteno tiešā pārvaldībā saskaņā ar Finanšu regulu vai netiešā pārvaldībā ar subjektiem, kas minēti Finanšu regulas 62. panta 1. punkta c) apakšpunktā.

2. Neskarot šīs regulas 33. panta 3. punktu, Savienības finansējumu var sniegt jebkurā no veidiem, kas Finanšu regulā noteikti saskaņā ar tās X sadaļu, izņemot programmas *InvestEU* finansējuma apvienošanas darbības.

3. Attiecībā uz šīs regulas 12. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajām aktivitātēm, kurām Savienības finansējumu piešķir dotācijas veidā saskaņā ar Ukrainas atbalsta instrumentu un no kurām tiek gūta peļņa, Komisija ir tiesīga atgūt peļņas procentuālo daļu, kas atbilst Savienības iemaksai attiecināmajās izmaksās, kuras faktiski radušās labuma guvējam, kurš īsteno darbību, un kas nepārsniedz Savienības iemaksas galīgo summu. Atkāpjoties no Finanšu regulas 195. panta 2. punkta, peļņu aprēķina kā ieņēmumu pārpalikumu, kas pārsniedz darbības attiecināmās izmaksas, kur ieņēmumi ir tikai Savienības finansējums, dalībvalsts finansējums, tostarp iepirkums, citi ieņēmumi, kuri radušies darbības laikā, un visi ieņēmumi, kuri gūti no darbības. Šīs regulas 34. pantā minētajās darba programmās var noteikt detalizētākus noteikumus.

4. Atkāpjoties no Finanšu regulas 196. panta 2. punkta, finanšu iemaksas, ja tas ir atbilstoši un nepieciešams darbības īstenošanai, var aptvert darbības, kas sāktas – un izmaksas, kas radušās – pirms minēto darbību priekšlikuma iesniegšanas dienas, ar noteikumu, ka minētās darbības nav sāktas pirms 2024. gada 5. marta un nav pabeigtas pirms dotācijas nolīguma parakstīšanas.

26. pants

Atbalsttiesīgie tiesību subjekti

1. Savienības finansējumu saskaņā ar šo regulu ir tiesīgi saņemt tikai tiesību subjekti, kuri ir iedibināti Savienībā vai Ukrainā un kuru vadības izpildstruktūrvienības atrodas Savienībā vai Ukrainā.

Tiesību subjekti, kas iedibināti Ukrainas valdības nekontrolētajās teritorijās, nav tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar šo regulu.

2. Papildus kritērijiem, kas noteikti saskaņā ar Finanšu regulu, piemēro šā panta 3. līdz 9. punktā noteiktos attiecināmības kritērijus.

3. Darbībā iesaistīto Savienības finansējuma saņēmēju infrastruktūra, iekārtas, aktīvi un resursi, ko izmanto minētās darbības vajadzībām, visu darbības ilgumu atrodas dalībvalsts vai Ukrainas teritorijā.

4. Atkāpjoties no šā panta 3. punkta, ja darbībā iesaistītajiem Savienības finansējuma saņēmējiem nav Savienībā vai Ukrainā tūlītēji pieejamu alternatīvu vai attiecīgas infrastruktūras, iekārtu, aktīvu vai resursu, tie var izmantot savu infrastruktūru, iekārtas, aktīvus un resursus, kas atrodas vai tiek turēti ārpus dalībvalstu teritorijas vai trešā valstī, kas nav Ukraina, ar noteikumu, ka šāds izmantojums nav pretrunā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, tostarp labu kaimiņattiecību principa ievērošanai, un saskan ar 22. pantā noteiktajiem mērķiem. Izmaksas, kas saistītas ar aktivitātēm, kurās izmanto šādu infrastruktūru, iekārtas, aktīvus vai resursus, nav attiecināmās izmaksas attiecībā uz atbalstu no Ukrainas atbalsta instrumenta.

5. Ukrainas atbalsta instrumenta atbalstītas darbības nolūkā Savienības finansējuma saņēmējus nekontrolē neasociēta trešā valsts, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjekts.

6. Atkāpjoties no šā panta 5. punkta, tiesību subjekts, kas iedibināts Savienībā un ko kontrolē neasociēta trešā valsts, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjekts, ir tiesīgs saņemt Savienības finansējumu, ja Komisijai ir darītas pieejamas garantijas, kas apstiprinātas saskaņā ar dalībvalsts, kurā subjekts iedibināts, valsts procedūrām, piemēram, ir veikti pienācīgi pasākumi atbilstoši izvērtēšanai, kā definēts Regulas (ES) 2019/452 2. panta 3. punktā.

Šā punkta pirmajā daļā minētajām garantijām ir jānodrošina, ka tiesību subjekta, kā minēts minētajā daļā, iesaiste darbībā nav pretrunā nedz Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, kā, ievērojot LES V sadaļu, noteikts KĀDP ietvaros, tostarp labu kaimiņattiecību principa ievērošanai, nedz šīs regulas 22. pantā noteiktajiem mērķiem. Minētajām garantijām jo īpaši jāapstiprina, ka darbības vajadzībām ir ieviesti pasākumi, kas nodrošina, ka:

a) kontrole pār tiesību subjektu netiek īstenota tādā veidā, kas iegrožo vai ierobežo tā spēju veikt darbību un sasniegt rezultātus, kas nosaka ierobežojumus attiecībā uz tā infrastruktūru, iekārtām, aktīviem, resursiem, intelektuālo īpašumu vai zinātību, kas vajadzīga darbības nolūkā, vai kas apdraud tā spējas un standartus, kas vajadzīgi darbības veikšanai;

b) netiek pieļauta neasociētas trešās valsts, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjekta piekļuve klasificētai vai sensitīvai informācijai saistībā ar darbību, un darbībā iesaistītajiem darbiniekiem vai citām personām attiecīgā gadījumā ir dalībvalsts, asociētas valsts vai Ukrainas saskaņā ar valsts normatīvajiem aktiem izdota valsts drošības pielaide;

c) uz intelektuālā īpašuma tiesībām, kas izriet no 27. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajām darbībām, kuras saistītas ar industrijas stiprināšanas darbībām, kas veicina tādu aizsardzības ražojumu industrializāciju un komercializāciju, kuri izstrādāti Savienības finansētās darbībās vai citās ar dalībvalstu atbalstu veiktās sadarbības aktivitātēs, neattiecas neasociētas trešās valsts, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjekta noteikti ierobežojumi, un tās netiek nodotas subjektiem, kas iedibināti ārpus dalībvalstu, asociēto valstu vai Ukrainas teritorijas, bez tās dalībvalsts vai asociētās valsts, kurā tiesību subjekts ir iedibināts, apstiprinājuma, vai, ja tiesību subjekts ir iedibināts Ukrainā – bez Ukrainas apstiprinājuma. Šāda apstiprināšana nedrīkst būt pretrunā 22. pantā noteiktajiem mērķiem.

Ja dalībvalsts, kurā tiesību subjekts ir iedibināts, to uzskata par lietderīgu, var sniegt papildu garantijas.

Komisija informē 77. pantā minēto komiteju par jebkuru tiesību subjektu, ko uzskata par tiesīgu saņemt Savienības finansējumu saskaņā ar šo punktu.

7. Lai panāktu saskaņotu pieeju visā Savienībā, šā panta 6. punktā minēto garantiju pamatā var būt standartizēta veidne, ko izveidojusi Komisija, kurai palīdz 77. pantā minētā komiteja.

8. Veicot atbalsttiesīgu darbību, saņēmēji var arī sadarboties ar tiesību subjektiem, kas ir iedibināti ārpus dalībvalstu vai Ukrainas teritorijas vai ko kontrolē kāda neasociēta trešā valsts, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjekts, tostarp izmantojot šādu tiesību subjektu aktīvus, infrastruktūru, iekārtas un resursus, ar noteikumu, ka tas nav pretrunā nedz Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, tostarp labu kaimiņattiecību principa ievērošanai, nedz 22. pantā noteiktajiem mērķiem.

Nepieļauj, ka notiek neasociētas trešās valsts, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjekta neatļauta piekļuve klasificētai informācijai, kas attiecas uz darbības veikšanu, un nepieļauj iespējamu negatīvu ietekmi uz darbībai kritiski svarīgu izejresursu piegādes drošību.

Izmaksas, kas attiecas uz sadarbību ar tiesību subjektiem, kuri iedibināti ārpus dalībvalstu vai Ukrainas teritorijas vai kurus kontrolē neasociēta trešā valsts, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjekts, nav attiecināmās izmaksas attiecībā uz atbalstu no Ukrainas atbalsta instrumenta.

9. Šā panta 5. un 6. punktu nepiemēro:

a) dalībvalstu un Ukrainas līgumslēdzējām iestādēm;

b) starptautiskajām organizācijām;

c) *SEAP*;

d) EAA.

2. IEDAĻA

ATBALSTTIESĪGĀS DARBĪBAS

27. pants

Atbalsttiesīgās darbības

1. Darbības, kas ir tiesīgas saņemt finansējumu no Ukrainas atbalsta instrumenta, īsteno 22. pantā noteiktos mērķus, un tās var būt kā viens no turpmāk uzskaitītajiem darbību veidiem vai to kombinācija:

a) kopīgā iepirkuma darbības, kā minētas 11. pantā, tostarp aizsardzības industriālās gatavības rezervju izveidei, pārvaldīšanai vai uzturēšanai;

b) industrijas stiprināšanas darbības, kā minēts 12. pantā;

c) atbalsta darbības, kā minēts 13. pantā.

2. Finansējumu no Ukrainas atbalsta instrumenta nav tiesīgas saņemt šādas darbības:

a) darbības, kas saistītas ar aizsardzības ražojumiem, kurus aizliedz piemērojamās starptautiskās tiesības;

b) darbības, kas saistītas ar autonomām letālām sistēmām, kuras nav pakļautas atbildīgai cilvēku komandvadības ķēdei vai kuras nevar lietot atbilstoši starptautiskajām humanitārajām tiesībām;

c) darbības, kas saistītas ar kasešu munīciju;

d) darbības vai to daļas, kas jau tiek pilnībā finansētas no citiem publiskiem vai privātiem avotiem.

3. Attiecībā uz iepirkumu, ko veic, ievērojot 1. punktu, un ko atbalsta ar Savienības finansējumu, to komponentu izmaksas, kuru izcelsme ir ārpus Savienības un Ukrainas, nepārsniedz 35 % no galaražojuma komponentu aplēstajām izmaksām. Komponentus neiegūst no trešām valstīm, kuras rīkojas pretrunā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm.

4. Attiecībā uz darbībām, ko veic, ievērojot 1. punktu, to komponentu izmaksas, kuru izcelsme ir ārpus Savienības un Ukrainas, nepārsniedz 35 % no komponentu aplēstajām izmaksām ražojumam, kura ražošanas jaudu palielināšanu atbalsta ar Savienības finansējumu. Komponentus ražojumam, kura ražošanas jaudu palielināšanu atbalsta ar Savienības finansējumu, neiegūst no trešām valstīm, kas rīkojas pretrunā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm.

5. Savienības finansējuma saņēmējiem vai attiecīgā gadījumā darbuzņēmējiem ir spēja bez ierobežojumiem, ko noteikušas neasociētās trešās valstis, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjekti, nolemt par aizsardzības ražojumu projekta definēšanu, pielāgošanu un attīstīšanu, tostarp juridiskās pilnvaras aizstāt vai demontēt komponentus, uz kuriem attiecas neasociētu trešo valstu, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjektu noteikti ierobežojumi.

6. Neskarot Direktīvas 2009/43/EK 5. pantu, dalībvalstis var publicēt vispārīgās sūtījumu licences, lai uz citām dalībvalstīm nosūtītu ražojumus, kas saistīti ar Ukrainas atbalsta instrumenta atbalstītajām darbībām.

7. Darbības, kas ir tiesīgas saņemt finansējumu no Ukrainas atbalsta instrumenta, veic vai tiek veiktas tā, ka ir iesaistīta vismaz Ukraina vai viens tiesību subjekts, kurš ir iedibināts Ukrainā un kura vadības izpildstruktūrvienība atrodas Ukrainā.

8. Piemērojot šo nodaļu, atsauces uz dalībvalstīm 11., 12., 13. un 38. pantā uzskata par atsaucēm arī uz Ukrainu. Atsauces uz asociētajām valstīm 11., 12., 13. un 38. pantā neattiecas uz šo nodaļu. Šīs nodaļas nolūkos atsauces uz 9. pantu, kas ietvertas 11. pantā, uzskata par atsaucēm uz 26. pantu, un atsauces uz 10. panta 5. punktu, kas ietvertas 12. pantā, uzskata par atsaucēm uz šā panta 5. punktu.

3. IEDAĻA

IEPIRKUMS

28. pants

Iepirkums ar Komisijas atbalstu

1. Atkāpjoties no Finanšu regulas 168. panta 2. punkta otrās daļas, Ukraina kopā ar vismaz vienu dalībvalsti var lūgt Komisiju iesaistīties kopīgā iepirkumā, kā minēts Finanšu regulas 168. panta 2. punktā, saskaņā ar kuru dalībvalstis un Ukraina var pilnībā iegādāties, īrēt vai nomāt kopīgi iepirktos aizsardzības ražojumus. Šādam kopīgam iepirkumam piemēro pārējos Finanšu regulas 168. panta 2. punktā noteiktos nosacījumus.

2. Atkāpjoties no Finanšu regulas 168. panta 3. punkta, Ukraina kopā ar vismaz vienu dalībvalsti var lūgt Komisiju rīkoties kā centralizēto iepirkumu struktūrai, kā minēts Finanšu regulas 168. panta 3. punktā, lai iepirktu aizsardzības ražojumus to vārdā vai to uzdevumā. Ja Komisija rīkojas kā centralizēto iepirkumu struktūra, piemēro nosacījumus, kas ir līdzvērtīgi Finanšu regulas 168. panta 3. punktā noteiktajiem nosacījumiem.

3. Ja Komisiju lūdz rīkoties saskaņā ar šā panta 1. punktu, tad uzskata, ka dalībvalstu līgumslēdzējas iestādes ir izpildījušas Direktīvā 2009/81/EK noteiktās prasības.

4. Papildus Finanšu regulā noteiktajiem nosacījumiem 1. un 2. punktā minētajai iepirkuma procedūrai arī jāatbilst šādiem nosacījumiem:

a) iepirkuma procedūrā var piedalīties visas dalībvalstis;

b) Komisija no katras iesaistītās valsts uz sarunām uzaicina vismaz vienu ekspertu ar sarunām atbilstošu pieredzi, lai izveidotu kopīgu sarunu grupu;

c) iesaistītās valstis skaidri norāda, vai tās ir nolēmušas par attiecīgo ražojumu risināt paralēlus sarunu procesus – minētajam lēmumam ir vajadzīgs vienprātīgs iesaistīto valstu apstiprinājums.

5. Ja Komisija, ievērojot panta 2. punktu, rīkojas kā centralizēto iepirkumu struktūra, tā iepirkuma ietvaros var iepirkt komponentus un izejvielas, kas nepieciešami aizsardzības ražojumu piegādei, lai iesaistītās valstis veidotu stratēģiskās rezerves, tostarp krājumus.

6. Ja to pienācīgi pamato situācijas ārkārtēja steidzamība, Komisija, atkāpjoties no Finanšu regulas 175. panta 1. punkta, var lūgt ražojumus piegādāt, sākot no dienas, kad tiek nosūtīti līgumu projekti, kuri izriet no iepirkuma, kas veikts šīs regulas vajadzībām.

7. Lai noslēgtu pirkuma līgumus ar ekonomikas dalībniekiem, Komisijas pārstāvji vai Komisijas iecelti eksperti sadarbībā ar attiecīgajām valsts iestādēm var uz vietas apmeklēt attiecīgo aizsardzības ražojumu ražotnes.

8. Šis pants neskar esošos Savienības un valstu noteikumus, kas reglamentē aizsardzības ražojumu īpašumtiesības, eksportu un sūtījumus.

9. Komisija nodrošina, ka iepirkuma procedūru veikšanā un no tām izrietošo līgumu īstenošanā pret iesaistītajām valstīm ir vienlīdzīga attieksme.

10. Papildus Finanšu regulā noteiktajiem nosacījumiem arī uz pretendentiem, darbuzņēmējiem un apakšuzņēmējiem līgumos, kas izriet no iepirkuma, kurš veikts saskaņā ar šo pantu, attiecas kritēriji, kas ir līdzvērtīgi šīs regulas 26. panta 1., 3. un 4. punktā noteiktajiem kritērijiem.

11. Attiecībā uz iepirkumu, ko īsteno, ievērojot šā panta 1. punktu, piemēro 27. panta 3. un 5. punkta noteikumus.

29. pants

Aizsardzības ražojumu iepriekšēja iegāde

1. Kopīgais iepirkums, kā minēts 28. pantā, var būt aizsardzības ražojumu iepriekšēji pirkuma līgumi, par kuriem risinātas sarunas un kuri noslēgti iesaistīto valstu vārdā vai to uzdevumā. Šādi līgumi var ietvert priekšapmaksas mehānismu šādu ražojumu ražošanai apmaiņā pret tiesībām uz rezultātu, kas nepārsniedz līguma daļas, kuras attiecas uz vienreizējām izmaksām, tostarp ražošanas jaudu rezervēšanu.

2. Ja šā panta 1. punktā minētie līgumi ietver priekšapmaksas mehānismu, avansa maksājumu darbuzņēmējam var segt no 3. panta 2. punktā minētā finansējuma. Iesaistīto valstu iemaksas, kā minēts 23. pantā, ņem vērā ar vienādiem noteikumiem attiecībā uz katru vienību, ko pasūtījušas iesaistītās valstis.

3. Gadījumos, kad apjomi, par kuriem panākta vienošanās, ir lielāki par pieprasījumu, Komisija pēc attiecīgo iesaistīto valstu lūguma izveido mehānismu to pārdalīšanai valstu krājumiem vai aizsardzības industriālās gatavības rezervju veidošanai.

30. pants

Pirkuma priekšlīgumu slēgšanas atvieglošana

1. Komisija izveido sistēmu, lai atvieglotu ar Ukrainas *DTIB* ražošanas jaudu industriālo kāpināšanu saistītu pirkuma priekšlīgumu noslēgšanu starp dalībvalstīm un Ukrainu, no vienas puses, un Ukrainas *DTIB* ekonomikas dalībniekiem, no otras puses, ievērojot Savienības konkurences un iepirkuma noteikumus. Komisija nodrošina, ka netiek pieļauta neasociētas trešās valsts, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjekta piekļuve ar darbību saistītai klasificētai vai sensitīvai informācijai un ka darbībā iesaistītajiem darbiniekiem vai citām personām attiecīgā gadījumā ir dalībvalsts, asociētas valsts vai Ukrainas izdota valsts drošības pielaide.

2. Šā panta 1. punktā minētā sistēma ļauj ieinteresētajām dalībvalstīm un Ukrainai izteikt pirkšanas piedāvājumus aizsardzības ražojumiem, kuros norādīts:

a) apjoms un kvalitāte;

b) iecerētā cena vai cenu diapazons;

c) iecerētais pirkuma priekšlīguma ilgums.

3. Šā panta 1. punktā minētā sistēma ļauj aizsardzības ražojumu ražotājiem, kas atbilst kritērijiem, kuri ir līdzvērtīgi 26. panta 1., 3. un 4. punktā noteiktajiem kritērijiem, izteikt pārdošanas piedāvājumus, kuros norādīts:

a) to aizsardzības ražojumu apjoms un kvalitāte, par kuriem tie vēlas noslēgt pirkuma priekšlīgumus;

b) iecerētā cena vai cenu diapazons, par kādu tie vēlas pārdot;

c) aizsardzības ražojumu, uz kuriem attiecas pirkuma priekšlīgums, aplēstais piegādes izpildes laiks;

d) iecerētais pirkuma priekšlīguma ilgums.

4. Pamatojoties uz pirkšanas un pārdošanas piedāvājumiem, kas saņemti, ievērojot 2. un 3. punktu, Komisija nodrošina, ka attiecīgo aizsardzības ražojumu ražotāji sazinās ar ieinteresētajām dalībvalstīm un Ukrainu.

5. Ņemot vērā šā panta 4. punktā minēto saziņu, Ukraina un ieinteresētās dalībvalstis, ievērojot 28. pantu, var lūgt Komisiju iesaistīties kopīgā iepirkuma procedūrā vai iepirkuma procedūrā to vārdā vai to uzdevumā.

6. Finansējums, kas minēts 3. panta 2. punktā, var segt līguma daļas, kuras attiecas uz vienreizējām izmaksām, tostarp ražošanas jaudu rezervēšanu.

4. IEDAĻA

PIEŠĶIRŠANAS KRITĒRIJI UN DARBA PROGRAMMAS

31. pants

Piešķiršanas kritēriji

1. Darbību priekšlikumus vērtē, ņemot vērā attiecīgajai darbībai noteiktos mērķus, kā minēts 22. pantā, attiecīgās darbības rezultātus un tās īstenošanas kvalitāti un efektivitāti.

2. Vērtējot kopīgā iepirkuma darbību, kā minēts 11. pantā, priekšlikumus, papildus šā panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem vērtēšanā var balstīties uz vienu vai vairākiem šādiem kritērijiem:

a) kopīgā iepirkuma aplēstā vērtība;

b) darbības ieguldījums Ukrainas *DTIB* atjaunošanā, rekonstrukcijā un modernizācijā;

c) darbības ieguldījums aizsardzības ražojumu iepirkuma paātrināšanā un ražošanas un piegādes izpildes laika samazināšanā.

3. Vērtējot industrijas stiprināšanas darbību, kā minēts 12. pantā, priekšlikumus, papildus šā panta 1. punktā noteiktajiem kritērijiem vērtēšanā var balstīties uz vienu vai vairākiem šādiem kritērijiem:

a) ieguldījums ražošanas izpildes laika samazināšanā un ražošanas jaudas palielināšanā Ukrainā;

b) ieguldījums aizsardzības ražojumu savlaicīgas pieejamības un piegādes nodrošināšanā visā Ukrainā;

c) ieguldījums Ukrainas un Savienības aizsardzības industrijas pārrobežu sadarbībā.

4. Darba programmās, kas minētas 34. pantā, nosaka detalizētākus noteikumus par kritēriju piemērošanu, tostarp jebkādus piemērojamos svērumus. Darba programmās nenosaka atsevišķas robežvērtības.

5. Vērtēšanas komitejai var palīdzēt neatkarīgi ārējie eksperti saskaņā ar Finanšu regulas 153. panta 3. punktu. Darba programmās var precizēt, ka minētajiem ekspertiem tiek noteikta prasība, lai viņiem būtu derīga personāla drošības pielaide.

32. pants

Atlases un piešķiršanas procedūra

Izņemot 11. pantā un 13. panta 1. punkta g) apakšpunktā minētās darbības, Komisija šajā nodaļā paredzēto finansējumu piešķir, izmantojot īstenošanas aktus. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 77. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

33. pants

Savienības finanšu iemaksa

1. Ja Savienības iemaksa tiek veikta dotāciju veidā, ievērojot Finanšu regulas 193. panta 3. punktu, tad šīs regulas 27. panta 1. punkta b) un c) apakšpunktā minētajām darbībām Ukrainas atbalsta instruments var finansēt līdz 100 % no attiecināmajām izmaksām.

2. Ja Savienības dotācija tiek sniegta ar izmaksām nesaistīta finansējuma veidā, tad Savienības iemaksas līmeni katrai darbībai var noteikt, pamatojoties uz tādiem faktoriem kā:

a) kopīgā iepirkuma sarežģītības pakāpe, kam par sākotnējo rādītāju var kalpot daļa no darbības aplēstās vērtības un līdzīgās darbībās gūtā pieredze;

b) darbības ieguldījums sadarbspējas rezultātu uzlabošanā;

c) darbības raksturlielumi, kuri nozarei varētu sūtīt spēcīgākus signālus par ilgtermiņa investīcijām;

d) darbības ieguldījums nepieciešamo Ukrainas ražošanas jaudu kāpināšanā;

e) cik Ukrainai ir sarežģīti turpināt procesu virzībā uz pievienošanos Savienībai, tai skaitā strukturālās reformas un pasākumus, lai veicinātu konverģenci ar Savienības noteikumiem, standartiem, politiku un praksi;

f) cik Ukrainai ir sarežģīti pielāgot savus aizsardzības iepirkuma procesus un Ukrainas aizsardzības industrijas vidi, tostarp nodrošināt atbilstību NATO standartiem un citiem attiecīgiem standartiem;

g) cik lielas ir grūtības un riski, kas saistīti ar Krievijas agresijas karu pret Ukrainu, ņemot vērā nepieciešamību noturīgā veidā atjaunot un modernizēt minētā kara laikā bojāto infrastruktūru un vajadzību izvairīties no šādiem bojājumiem, novērst, samazināt un, ja iespējams, kompensēt tos.

3. Darbības, kas minētas šīs regulas 27. panta 1. punkta a) apakšpunktā, finansē ar dotācijām, kas tiek sniegtas ar izmaksām nesaistīta finansējuma veidā, ievērojot Finanšu regulas 183. panta 3. punktu.

4. Darbībām, kas minētas 27. panta 1. punkta a) apakšpunktā, Ukrainas atbalsta instrumenta atbalsts nepārsniedz 25 % no attiecīgā kopīgā iepirkuma līguma aplēstās vērtības.

5. Šīs regulas 34. pantā minētajās darba programmās nosaka detalizētākus noteikumus.

34. pants

Darba programmas

1. Ukrainas atbalsta instrumentu īsteno ar darba programmām, kā minēts Finanšu regulas 110. pantā. Attiecīgā gadījumā darba programmas var būt daudzgadu programmas. Darba programmās norāda darbības un attiecīgo budžetu, kas vajadzīgs Ukrainas atbalsta instrumenta mērķu sasniegšanai.

2. Komisija pieņem darba programmas ar īstenošanas aktiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 77. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

3. Darba programmās iekļauj jo īpaši šādus elementus:

a) Savienības iemaksas kopējā summa katrā 27. panta 1. punktā minētajā darbības veidā un detalizēts katra darbības veida apraksts;

b) darbībām, kas minētas 27. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā – darbību minimālais finansiālais apjoms;

c) attiecībā uz darbībām, kas minētas 27. panta 1. punkta b) apakšpunktā – maksimālais tiesību subjektu skaits, kuri veido konsorciju un kas nepārsniedz 15 tiesību subjektus;

d) priekšlikumu vērtēšanas un atlases procedūra, tostarp attiecīgā gadījumā – apraksts par atskaites punktiem, kuri izstrādāti tā, lai liecinātu par būtisku progresu darbību īstenošanā, sasniedzamie rezultāti un ar tiem saistītās izmaksājamās summas, kā arī kārtība, kādā tiek pārbaudīti atskaites punkti, nosacījumu izpilde un rezultātu sasniegšana;

e) Savienības iemaksas kopējā summa kopīgajā iepirkumā ar Komisijas atbalstu, kā minēts 28. panta 1. punktā, 29. pantā un 30. pantā; un

f) finansējuma noteikšanas un – attiecīgā gadījumā – korekcijas metodes.

4. Pieņemot darba programmas, Komisija ņem vērā vajadzību pēc saskaņotības ar citām attiecīgām Savienības programmām un instrumentiem.

IV NODAĻA

EIROPAS AIZSARDZĪBAS KOPĪGU INTEREŠU PROJEKTI

35. pants

Eiropas aizsardzības kopīgu interešu projekti

1. Eiropas aizsardzības kopīgu interešu projekti (*EDPCI*) sastāv no sadarbīgiem industriāliem projektiem, kuru mērķis ir stiprināt *EDTIB* konkurētspēju visā Savienībā, vienlaikus veicinot dalībvalstu tādu militāro spēju attīstību, kas ir kritiski svarīgas Savienības drošības un aizsardzības interesēm, un tostarp tādu spēju, kas nodrošina piekļuvi visām operacionālām telpām, proti, sauszemes, jūras, gaisa un kosmosa un kibertelpai.

2. *EDPCI* atbilst visiem šiem kritērijiem:

a) tie ievērojami stiprina *EDTIB* konkurētspēju, efektivitāti un inovācijas spēju, jo īpaši:

   i) veicinot jaunu pārrobežu sadarbību izveidi vai esošo pārrobežu sadarbību paplašināšanu, tostarp ar MVU un vidējas kapitalizācijas uzņēmumiem,

   ii) radot plašāku pozitīvu ietekmi uz iekšējo tirgu,

   iii) būtiski veicinot tirgus integrāciju un tirgus sadrumstalotības samazināšanu,

   iv) uzlabojot aizsardzības ražojumu sadarbspēju un savstarpējo aizstājamību; un

   v) tiecoties samazināt stratēģiskās atkarības, tostarp ar piegādes dažādošanu un jaudu palielināšanu;

b) tie veicina dalībvalstu tādu aizsardzības spēju attīstību, kas ir kritiski svarīgas Savienības drošības un aizsardzības interesēm un atbilst Stratēģiskā kompasa drošībai un aizsardzībai mērķiem, aizsardzības spēju prioritātēm, par kurām dalībvalstis kopīgi vienojušās KĀDP satvarā, jo īpaši Spēju attīstības plāna kontekstā, un kopdarbības iespējām, kas apzinātas *CARD*;

c) tajos ņem vērā dalībvalstu sadarbību *PESCO* un EAA iniciatīvu un projektu satvarā;

d) tajos ņem vērā arī attiecīgas aktivitātes, ko veic NATO, piemēram, NATO aizsardzības plānošanas procesu, ja šādas aktivitātes kalpo Savienības drošības un aizsardzības interesēm;

e) tajos ir iesaistītas vismaz četras dalībvalstis, un visām dalībvalstīm un asociētajām valstīm, kā arī Ukrainai tiek dota reāla iespēja piedalīties *EDPCI*;

f) to sniegtās priekšrocības attiecas uz plašāku Savienības daļu;

g) tie ir īpaši nozīmīgi apjoma vai tvēruma ziņā, vai to mērķis ir mazināt ievērojamu tehnoloģiskā vai finanšu riska līmeni, vai abus;

h) to potenciālie kopējie ieguvumi pārsniedz to izmaksas, tostarp ilgtermiņā.

3. Padome pēc Komisijas priekšlikuma var pieņemt īstenošanas aktus, kuros identificē *EDPCI*.

4. Dalībvalstis vajadzības gadījumā ar EAA atbalstu nodrošina iekļaujošu koordinēšanu, lai sagatavotu iespējamus *EDPCI* projektu priekšlikumus.

5. Pirms īstenošanas aktu, kā minēts 3. punktā, ierosināšanas Komisija pārbauda 4. punktā minēto projektu priekšlikumu atbilstību visiem 2. punktā uzskaitītajiem kritērijiem un:

a) iekļaujošā veidā apspriežas ar dalībvalstīm un ņem vērā to viedokļus un iespējamu *EDPCI* projektu priekšlikumus;

b) lai papildinātu dalībvalstu par projektu priekšlikumiem sniegto informāciju, aicina Savienības Augsto pārstāvi ārlietās un drošības politikas jautājumos ("Augstais pārstāvis") un EAA sniegt savas speciālās zināšanas, lai nodrošinātu atbilstību 2. punkta b), c) un d) apakšpunktā minētajām prioritātēm un mērķiem, jo īpaši aizsardzības spēju prioritātēm, par kurām dalībvalstis kopīgi vienojušās KĀDP satvarā, jo īpaši tām, kuras kopīgi paustas Spēju attīstības plāna kontekstā; un

c) pārliecinās, ka visas dalībvalstis un asociētās valstis, un attiecīgā gadījumā Ukraina tika informētas par projekta tapšanu un tām tika dota iespēja piedalīties.

6. Īstenošanas aktos, kas minēti 3. punktā, Padome:

a) nosaka *EDPCI* mērķus un raksturlielumus saistībā ar 2. punktā noteiktajiem kritērijiem;

b) izveido to valstu sarakstu, kuras īstenošanas akta pieņemšanas dienā piedalās attiecīgajā *EDPCI*; un

c) aplēš *EDPCI* kopējo finansiālo apjomu.

7. Padome pieņem īstenošanas aktus, kas minēti 3. punktā, ar kvalificētu balsu vairākumu. Padome var grozīt 4. punktā minētos projektu priekšlikumus ar kvalificētu balsu vairākumu.

8. Tāda *EDPCI* izvēršana, kas ir tiesīgs saņemt Savienības finansējumu, kā minēts 10. panta 1. punkta d) apakšpunktā, sastāv tikai no vienas vai vairākām darbībām, kas saistītas ar:

a) aizsardzības ražojumu kopīgu iepirkumu;

b) aizsardzības ražojumu ražošanas jaudas ātrāku pielāgošanu strukturālām pārmaiņām, kā arī saistītām atbalsta aktivitātēm;

c) jaunu aizsardzības ražojumu industriālo izstrādi vai esošo ražojumu jauninášanu;

d) nepieciešamās infrastruktūras attīstīšanu un iepirkšanu.

9. Iesaistītās dalībvalstis nodrošina, ka līgumos, kas saistīti ar *EDPCI* aktivitātēm, kuras tiek atbalstītas ar Savienības finansējumu, piemēro kritērijus, kas ir līdzvērtīgi 9. pantā noteiktajiem kritērijiem. Aizsardzības ražojumu kopīgajam iepirkumam, ko *EDPCI* ietvaros atbalsta ar Savienības finansējumu, piemēro arī 11. panta 6. punktu.

10. Dalībvalstis, kas piedalās *EDPCI*, nodrošina, ka *EDPCI* aktivitātes, tostarp tās, kuras neatbalsta ar Savienības finansējumu, atbilst 4. pantā un šā panta 1. punktā noteiktajiem mērķiem un neietekmē *EDPCI* atbilstību šā panta 2. punktā noteiktajiem kritērijiem.

11. *EDPCI* var pievērsties tam, lai Savienībai attīstītu divējāda lietojuma spējas.

12. *EDPCI*, kā arī konkrētas tā aktivitātes var izveidot *SEAP* ietvaros.

13. Finansējumu *EDPCI* aktivitāšu ietvaros ir tiesīgas saņemt tikai dalībvalstis un asociētās valstis, kā arī *SEAP*, kurā ir dalībvalstis vai dalībvalstis un asociētās valstis.

14. Komisija attiecīgā gadījumā var piedalīties projektā. Iesaistītās dalībvalstis var nolemt kā *EDPCI* novērotājus iesaistīt Augsto pārstāvi un EAA.

15. Neskarot LESD 107. un 108. pantu, dalībvalstis var piemērot atbalsta shēmas un sniegt administratīvu atbalstu *EDPCI*.

16. Ar *EDPCI* saistītu ražotņu plānošanu, būvniecību un ekspluatāciju var uzskatīt par sevišķi svarīgu iemeslu saistībā ar sabiedrības interesēm Padomes Direktīvas 92/43/EEK ([40]) 6. panta 4. punkta un 16. panta 1. punkta c) apakšpunkta un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/60/EK ([41]) 4. panta 7. punkta nozīmē, aizsardzības interesēm Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 1907/2006 ([42]) 2. panta 3. punkta nozīmē un sabiedrības veselības un drošības interesēm Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/147/EK ([43]) 9. panta 1. punkta a) apakšpunkta nozīmē, ar noteikumu, ka ir izpildīti pārējie minētajos noteikumos paredzētie nosacījumi.

17. Dalībvalstis, kas piedalās kādā *EDPCI*, katru gadu iesniedz Komisijai kopīgu ziņojumu par *EDPCI* aktivitāšu īstenošanu, tostarp par atbilstību šā panta 10. punktā noteiktajām prasībām.

18. Pēc Komisijas priekšlikuma Padome ar kvalificētu balsu vairākumu var grozīt īstenošanas aktus, kas pieņemti saskaņā ar 3. punktu, tostarp svītrojot projektu no *EDPCI* projektiem vai atspoguļojot izmaiņas 6. punktā izklāstītajos elementos.

19. Visām dalībvalstīm un asociētajām valstīm, un Ukrainai pēc *EDPCI* izveides ir iespēja tam pievienoties, ja to apstiprina visas dalībvalstis, kas piedalās *EDPCI*.

V NODAĻA

EIROPAS MILITĀRO RAŽOJUMU PĀRDOŠANAS MEHĀNISMS

36. pants

Eiropas Militāro ražojumu pārdošanas mehānisms

1. Lai stiprinātu *EDTIB*, kā arī attiecīgā gadījumā Ukrainas *DTIB* konkurētspēju, jo īpaši palielinot *EDTIB* spēju nodrošināt to, ka aizsardzības ražojumi ir pieejami savlaicīgi un noteiktā apjomā, ar šo tiek izveidots Eiropas Militāro ražojumu pārdošanas mehānisms.

2. Eiropas Militāro ražojumu pārdošanas mehānisms sastāv no šādiem elementiem:

a) Eiropas Militāro ražojumu pārdošanas kataloga izveide;

b) iespēja izveidot, pārvaldīt un uzturēt aizsardzības industriālās gatavības rezerves; un

c) pasākumi, kas veicina aizsardzības ražojumu kopīgā iepirkuma procedūru atvieglošanu.

37. pants

Eiropas Militāro ražojumu pārdošanas katalogs

1. Komisija pēc apspriešanās ar EAA izveido un pastāvīgi atjaunina vienotu, centralizētu *EDTIB* un Ukrainas *DTIB* izstrādāto aizsardzības ražojumu katalogu ("katalogs"). Komisija, izstrādājot tehniskās specifikācijas katalogam, apspriežas ar EAA un ņem vērā tās viedokli, un attiecīgā gadījumā iepērk korporatīvu IT platformu, kas vajadzīga tā izveidei. Dalībvalstis, Ukraina un ekonomikas dalībnieki tiek aicināti šādu katalogu aizpildīt brīvprātīgi.

([40]) Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1992/43/oj).

([41]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/60/EK (2000. gada 23. oktobris), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai ūdens resursu politikas jomā (OV L 327, 22.12.2000., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj).

([42]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*), un ar kuru izveido Eiropas Ķimikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV L 396, 30.12.2006., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj).

([43]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 20, 26.1.2010., 7. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/147/oj).

2. Katalogā iekļautos ražojumus ekonomikas dalībnieki ražo, ievērojot attiecināmības kritērijus, kas noteikti 9. panta 1., 3. un 4. punktā vai 26. panta 1., 3. un 4. punktā. Turklāt katalogā norāda, vai ekonomikas dalībniekam ir spēja bez ierobežojumiem, ko noteikušas neasociētās trešās valstis vai neasociētas trešās valsts subjekti, nolemt par aizsardzības ražojuma projekta definēšanu, pielāgošanu un attīstīšanu, tostarp juridiskās pilnvaras aizstāt vai demontēt komponentus, uz kuriem attiecas neasociētu trešo valstu vai neasociētas trešās valsts subjektu noteikti ierobežojumi. Katalogā var norādīt arī atbalstu, kas saņemts no Programmas, Ukrainas atbalsta instrumenta vai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1092 ([44]), Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/697 ([45]) vai Regulu (ES) 2023/1525, vai Regulu (ES) 2023/2418.

38. pants

Aizsardzības industriālās gatavības rezerves

1. Konsorcijs, kurā ir dalībvalstis, asociētās valstis vai Ukraina, vai *SEAP* var izveidot, pārvaldīt un uzturēt aizsardzības industriālās gatavības rezerves un minētajā nolūkā var aicināt EAA sniegt savas speciālās zināšanas.

Pirmās daļas nolūkos dalībvalstu, asociēto valstu vai Ukrainas konsorcijā ir vismaz trīs no minētajām valstīm, no kurām vismaz divas ir dalībvalstis.

2. Dalībvalstis, kas izveido aizsardzības industriālās gatavības rezervi, nodrošina, ka minētās rezerves izveide, pārvaldība un uzturēšana atbilst 36. panta 1. punktā noteiktajiem mērķiem, kā arī 4. pantā un attiecīgā gadījumā 22. pantā noteiktajiem mērķiem.

3. Dalībvalstis, asociētās valstis, Ukraina un *SEAP*, kas izveido aizsardzības industriālās gatavības rezervi, visām dalībvalstīm, asociētajām valstīm un Ukrainai piešķir tūlītēju un preferenciālu iespēju pirkt, izmantot vai nomāt aizsardzības ražojumus, kas ir daļa no minētās aizsardzības industriālās gatavības rezerves.

4. Ja aizsardzības industriālās gatavības rezerve ir izveidota *SEAP* kontekstā, Programma vai Ukrainas atbalsta instruments var finansiāli atbalstīt:

a) aizsardzības ražojumu papildu daudzumu kopīgu iepirkumu, ko, izmantojot kopīgā iepirkuma darbības, *SEAP* veic saskaņā ar 11. pantu;

b) *SEAP* izveidi un darbību nolūkā pārvaldīt un uzturēt aizsardzības industriālās gatavības rezervi saskaņā ar 13. panta 1. punkta g) apakšpunktu.

5. Attiecībā uz dalībvalstu vai attiecīgā gadījumā asociēto valstu pirkumiem no aizsardzības industriālās gatavības rezerves, ko izveido, pārvalda un uztur *SEAP*, iepirkumu uzskata par līgumu, kura slēgšanas tiesības valdība piešķīrusi citai valdībai, kā minēts Direktīvas 2009/81/EK 13. panta f) punktā.

39. pants

Aizsardzības ražojumu kopīgā iepirkuma procedūru atvieglošana

Ja dalībvalstis noslēdz nolīgumu nolūkā kopīgi iepirkt aizsardzības ražojumus, tās var piemērot 11. panta 9. un 10. punktā, 52. pantā un 53. pantā paredzētos noteikumus un procedūras, ievērojot tajos noteiktos nosacījumus.

([44]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1092 (2018. gada 18. jūlijs), ar ko izveido Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmu, lai atbalstītu Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovētspēju (OV L 200, 7.8.2018., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1092/oj).

([45]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/697 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu un atceļ Regulu (ES) 2018/1092 (OV L 170, 12.5.2021., 149. lpp., http://data.europa.eu/eli/reg/2021/697/oj).

VI NODAĻA

EIROPAS BRUŅOJUMA PROGRAMMU STRUKTŪRA

40. pants

Eiropas bruņojuma programmu struktūras konkrētais mērķis un aktivitātes

1. Eiropas bruņojuma programmu struktūra (*SEAP*) veicina *EDTIB* konkurētspēju un attiecīgā gadījumā Ukrainas *DTIB* konkurētspēju. Minēto panāk, visā aizsardzības ražojumu aprites ciklā apkopojot pieprasījumu pēc tiem un nodrošinot to savlaicīgu pieejamību un piegādi, kā arī stimulējot pārrobežu industriālo sadarbību.

2. Lai sasniegtu 1. punktā minēto mērķi, *SEAP* galvenie uzdevumi ir vismaz viens no šādiem:

a) aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju kopīga izstrāde, tostarp aizsardzības pētniecība un izstrāde, testēšana un sertifikācija, industriālo spēju veidošana, tostarp ar industrializācijas un komercializācijas palīdzību; un atbalsts vienreizējām investīcijām, kas saistītas ar sākotnējo ražošanu vai ekspluatācijas atbalstu, jo īpaši gadījumos, kad aizsardzības ražojumi tiek izstrādāti vai ir izstrādāti darbībās, ko Savienība finansē no attiecīgās Savienības programmas;

b) aizsardzības ražojumu un tehnoloģiju kopīgs iepirkums, tostarp nolūkā izveidot, pārvaldīt vai uzturēt aizsardzības industriālās gatavības rezerves;

c) kopīga aizsardzības ražojumu aprites cikla pārvaldība, tostarp rezerves daļu iepirkums, loģistikas vai apkopes pakalpojumi un attiecīgā gadījumā publiskā un privātā sektora partnerību izveide, lai nodrošinātu aizsardzības ražojumu efektivitāti un labu pieejamību; vai

d) dinamiska papildu daudzumu pieejamības pārvaldība, nodrošinot tūlītēju un preferenciālu pirkšanas, izmantošanas vai nomas iespēju dalībvalstīm, asociētajām valstīm vai Ukrainai aizsardzības industriālās gatavības rezervju kontekstā.

3. *SEAP* ar deleģēšanas nolīgumu var uzticēt vienam vai vairākiem 11. panta 2. punktā minētajiem atbalsttiesīgajiem subjektiem veikt vienu vai vairākus šā panta 2. punktā minētos uzdevumus. *SEAP* ir atbildīga par savu Savienības tiesību aktos un jo īpaši šajā regulā tai noteikto pienākumu izpildi.

41. pants

Prasības attiecībā uz *SEAP* izveidi

1. Nolūkā stiprināt *EDTIB* vai Ukrainas *DTIB* konkurētspēju, *SEAP* ir jāatbilst visām šīm prasībām:

a) tā atbalsta sadarbību līdz aizsardzības ražojuma aprites cikla beigām vai līdz *SEAP* likvidācijai;

b) tā atbalsta aizsardzības ražojumu kopīgu izstrādi, iepirkumu vai ekspluatācijas atbalstu saskaņā ar aizsardzības spēju prioritātēm, par kurām dalībvalstis kopīgi vienojušās KĀDP satvarā, jo īpaši saistībā ar CDP.

c) tā ņem vērā attiecīgas aktivitātes, ko veic NATO, piemēram, NATO aizsardzības plānošanas procesu, ja šādas aktivitātes kalpo Savienības drošības un aizsardzības interesēm; un

d) tajā ir vismaz trīs dalībnieki, un vismaz divi no tiem ir dalībvalstis.

2. *SEAP* izmanto standartizētas procedūras sadarbīgu bruņošanās programmu uzsākšanai un pārvaldībai. Komisija, ņemot vērā dalībvalstu paustos viedokļus, var minētajām procedūrām izstrādāt norādījumus vai veidnes, tostarp pamatnostādnes par projektu vadību, iepirkumu, finanšu pārvaldību un ziņošanu.

42. pants

SEAP izveides pieteikumi

1. Pieteikumus par *SEAP* izveidi iesniedz Komisijai. Pieteikumā ietver:

a) Komisijai adresētu lūgumu par *SEAP* izveidošanu;

b) ierosinātos 45. pantā minētos *SEAP* statūtus, kurus pienācīgā veidā parakstījuši un pieņēmuši visi ierosinātās *SEAP* dalībnieki;

c) īsu aprakstu par aizsardzības ražojumiem, ko *SEAP* izstrādās, iepirks vai pārvaldīs, pievēršoties jo īpaši 41. panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā noteiktajām prasībām;

d) dalībvalsts, kurā plānota *SEAP* juridiskā adrese, deklarāciju, kurā *SEAP* no tās izveides brīža tiek atzīta par starptautisku struktūru Direktīvas 2006/112/EK 143. panta 1. punkta g) apakšpunkta un 151. panta 1. punkta b) apakšpunkta nozīmē un par starptautisku organizāciju Direktīvas (ES) 2020/262 11. panta 1. punkta nozīmē;

e) ja asociētā valsts vai Ukraina būs *SEAP* dalībniece – deklarāciju par *SEAP* visplašākās tiesībspējas un rīcībspējas atzīšanu saskaņā ar 44. panta 2. punktu.

Šā punkta pirmās daļas d) apakšpunkta nolūkos ierobežojumus un nosacījumus atbrīvojumiem, kas paredzēti Direktīvas 2006/112/EK 143. panta 1. punkta g) apakšpunktā un 151. panta 1. punkta b) apakšpunktā un Direktīvas (ES) 2020/262 11. panta 2. punktā, nosaka nolīgumā starp *SEAP* dalībniekiem.

2. Komisija bez nepamatotas kavēšanās pēc pilnīga pieteikuma, kā minēts 1. punktā, saņemšanas minēto pieteikumu izvērtē saskaņā ar šajā regulā noteiktajām prasībām un minētajā nolūkā var aicināt EAA sniegt savas speciālās zināšanas. Minētā izvērtējuma rezultātus paziņo pieteikuma iesniedzējiem, kurus vajadzības gadījumā aicina pieteikumu papildināt vai grozīt.

3. Komisija, ņemot vērā 2. punktā minētā izvērtējuma rezultātus, ar īstenošanas aktu:

a) izveido *SEAP* pēc tam, kad Komisija ir secinājusi, ka ir izpildītas šajā regulā noteiktās prasības; vai

b) noraida pieteikumu, ja Komisija pēc tam, kad tā pieteikuma iesniedzējiem ir devusi iespēju papildināt vai grozīt pieteikumu, secina, ka šajā regulā noteiktās prasības nav izpildītas, tostarp, ja nav sniegta 1. punkta d) apakšpunktā minētā deklarācija.

4. Lēmumu par pieteikumu paziņo pieteikuma iesniedzējiem. Atteikuma gadījumā lēmumu skaidri un precīzi paskaidro pieteikuma iesniedzējiem.

5. Šā panta 3. punkta a) apakšpunktā minēto īstenošanas aktu, kas izveido *SEAP*, pieņem saskaņā ar 77. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru un to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

43. pants

SEAP statuss un juridiskā adrese

1. Dienā, kad stājas spēkā īstenošanas akts, kas izveido *SEAP*, *SEAP* iegūst juridiskas personas statusu.

2. Katrā dalībvalstī *SEAP* ir visplašākā tiesībspēja un rīcībspēja, ko minētās dalībvalsts tiesību akti piešķir juridiskām personām, jo īpaši spēja iegādāties, turēt īpašumā un atsavināt kustamo īpašumu, nekustamo īpašumu un intelektuālo īpašumu, slēgt līgumus un būt par pusi tiesvedībā. Visas dalībvalstu finansēšanas aģentūras *SEAP* uzskata par tiesīgu saņemt valsts finanšu iemaksas.

3. *SEAP* ir juridiska adrese, kas atrodas kādas dalībvalsts teritorijā.

44. pants

Prasības attiecībā uz *SEAP* dalībniekiem

1. Par *SEAP* dalībniekiem var būt šādas valstis:

a) dalībvalstis;

b) asociētās valstis;

c) Ukraina.

2. Asociētās valstis vai Ukraina var būt *SEAP* dalībnieki ar noteikumu, ka tās atzīst visplašāko *SEAP* tiesībspēju un rīcībspēju, ko minētās valsts tiesību akti piešķir juridiskām personām, tostarp nolūkā slēgt līgumus un būt par pusi tiesvedībā.

3. Dalībvalstis, asociētās valstis vai Ukraina jebkurā laikā pēc *SEAP* izveides var kļūt par *SEAP* dalībniekiem saskaņā ar taisnīgiem un saprātīgiem noteikumiem, kas paredzēti 45. pantā minētajos statūtos, vai kā novērotāji bez balsstiesībām, saskaņā ar minētajos statūtos paredzētajiem nosacījumiem.

4. *SEAP* var sadarboties arī ar neasociētu trešo valsti, kas nav Ukraina, vai citas trešās valsts subjektu – tostarp, izmantojot šādu tiesību subjektu aktīvus, infrastruktūru, iekārtas un resursus –, ar noteikumu, ka šāda sadarbība nav pretrunā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības interesēm, tostarp labu kaimiņattiecību principa ievērošanai.

45. pants

***SEAP* statūti**

1. *SEAP* statūti ietver vismaz:

a) *SEAP* dalībnieku, novērotāju un, attiecīgā gadījumā, dalībniekus pārstāvošo tiesību subjektu sarakstu un nosacījumus un procedūras attiecībā uz izmaiņām dalībnieku sastāvā un pārstāvībā saskaņā ar 44. pantu;

b) *SEAP* konkrētus mērķus, uzdevumus un aktivitātes saskaņā ar 40. un 41. pantu, tostarp īsu aprakstu par aizsardzības ražojumiem, ko *SEAP* izstrādās, iepirks vai pārvaldīs;

c) to aizsardzības ražojumu sarakstu, kuri būs *SEAP* īpašums, ja tādi ir, un kuri ir tiesīgi saņemt atbrīvojumu no PVN vai akcīzes nodokļa;

d) *SEAP* juridisko adresi saskaņā ar 43. panta 3. punktu;

e) norādes par tās dalībvalsts valsts tiesību aktiem, kura saskaņā ar 49. panta 2. punktu nosaka piekritīgo jurisdikciju strīdu risināšanai starp *SEAP* dalībniekiem attiecībā uz *SEAP*, starp *SEAP* dalībniekiem un *SEAP* un starp *SEAP* un trešām personām;

f) *SEAP* nosaukumu;

g) *SEAP* darbības ilgumu un likvidācijas procesu saskaņā ar 50. pantu;

h) to galveno kritēriju aprakstu, kuri *SEAP*, iepērkot aizsardzības ražojumus, ir jāpiemēro, lai nodrošinātu atbilstību 40. panta 1. punktā noteiktajam mērķim;

i) atbildības režīmu, tostarp, ja tā nolemts, iespēju emitēt vērtspapīrus atbilstīgi 48. pantam;

j) *SEAP* dalībnieku tiesības un pienākumus, tostarp pienākumu veikt iemaksas līdzsvarotā budžetā un balsstiesības;

k) *SEAP* pārvaldības struktūras, to funkcijas, atbildību un sastāva veidošanas veidu un *SEAP* lēmumu pieņemšanas procesu, tostarp attiecībā uz piemērojamiem balsošanas noteikumiem, jo īpaši par statūtu grozījumiem saskaņā ar 46. pantu;

l) *SEAP* darba valodu vai valodas;

m) atsauces uz *SEAP* statūtu īstenošanas noteikumiem;

n) noteikumus par klasificētas informācijas aizsardzību;

o) norādes par Savienības un valstu noteikumiem, kas piemērojami rīcībai ar aizsardzības ražojumiem, ko *SEAP* paredzējis izstrādāt, iepirkt vai pārvaldīt, un par administratīvām spējām, kas paredzētas, lai nodrošinātu minēto noteikumu ievērošanu.

Šā punkta pirmās daļas k) apakšpunkta nolūkos balsošanas noteikumiem, kas piemērojami grozījumiem, kuri attiecas uz pieeju aizsardzības ražojumu eksportam, ja tā ir iekļauta statūtos, un uz finansiālās atbildības režīmu, ir jāatbilst attiecīgi šā panta 4. punktam un 48. panta 5. punktam.

2. Ja *SEAP* dalībnieki nolemj izveidot aizsardzības industriālās gatavības rezervi, statūtos ietver noteikumus, kas reglamentē minētās aizsardzības industriālās gatavības rezerves pārvaldību.

3. Statūtos, ko saskaņā ar 42. panta 1. punkta b) apakšpunktu parakstījuši un vienprātīgi pieņēmuši visi *SEAP* dalībnieki, var iekļaut pieeju aizsardzības ražojumu eksportam.

4. Par jebkādām izmaiņām pieejā aizsardzības ražojumu eksportam, kas minēta 3. punktā, *SEAP* locekļi nolemj vienprātīgi.

46. pants

SEAP statūtu grozījumi

1. Jebkādus *SEAP* statūtu grozījumus, kas attiecas uz 45. panta 1. punkta a) līdz k) apakšpunktā minētajiem jautājumiem, pieņem saskaņā ar balsošanas noteikumiem, kuri noteikti statūtos saskaņā ar 45. panta 1. punkta k) apakšpunktu, un *SEAP* tos iesniedz Komisijai apstiprināšanai.

2. Jebkādus *SEAP* statūtu grozījumus, kas attiecas uz 45. panta 3. punktā minētajiem jautājumiem, pieņem saskaņā ar balsošanas noteikumiem, kas noteikti statūtos saskaņā ar 45. panta 1. punkta k) apakšpunktu, un *SEAP* 10 dienu laikā no to pieņemšanas dienas tos paziņo Komisijai.

3. Jebkādu statūtu grozījumu, kas nav minēts šā panta 1. un 2. punktā, pieņem saskaņā ar balsošanas noteikumiem, kuri noteikti statūtos saskaņā ar 45. panta 1. punkta k) apakšpunktu, un *SEAP* 10 dienu laikā no tā pieņemšanas dienas to iesniedz Komisijai.

4. Komisija var iebilst pret statūtu grozījumu, kā minēts 3. punktā, 30 dienu laikā no tā iesniegšanas dienas, norādot iemeslus, kāpēc grozījums neatbilst šīs regulas prasībām.

5. Statūtu grozījums, kā minēts 3. punktā, nestājas spēkā, kamēr nav beidzies 4. punktā minētais iebildumu izteikšanas termiņš vai Komisija to nav atcēlusi, vai kamēr izteiktais iebildums nav atsaukts.

6. Pieteikumā par statūtu grozījumu, kā minēts 1., 2. un 3. punktā, ietver:

a) ierosinātā grozījuma tekstu vai attiecīgā gadījumā pieņemtā grozījuma tekstu; un

b) statūtu grozīto konsolidēto versiju.

47. pants

Konkrēti iepirkuma nosacījumi

1. Saskaņā ar 40. panta 3. punktu *SEAP* var uzticēt 11. panta 2. punktā minētam darbību atbalsttiesīgam subjektam veikt iepirkuma darbības. Šāds subjekts rīkojas minētā *SEAP* vārdā vai uzdevumā.

2. Aizsardzības ražojumu iepirkuma nolūkos *SEAP* tiek uzskatītas par starptautiskām organizācijām Direktīvas 2009/81/EK 12. panta c) punkta nozīmē. *SEAP* nosaka savus iepirkuma noteikumus, kas atbilst principiem, kuri reglamentē publisko iepirkumu, jo īpaši nediskriminēšanas, vienlīdzīgas attieksmes, samērīguma un pārredzamības principiem.

3. Iepērkot aizsardzības ražojumus, *SEAP* savām iepirkuma procedūrām un līgumiem piemēro kritērijus, kas nodrošina, ka tā iepirkuma politika atbilst 40. panta 1. punktā minētajiem mērķiem. *SEAP* aktīvi cenšas iekļaut aizsardzības ražojumu piegādes ķēdēs vairākus tiesību subjektus no dažādām dalībvalstīm.

4. Ja tiek noslēgts deleģēšanas nolīgums, kā minēts 40. panta 3. punktā, minētā nolīguma puses var nolemt, ka tiek piemēroti tā subjekta iepirkuma noteikumi, kas veic iepirkumu, ar noteikumu, ka minētie noteikumi atbilst šā panta 2. punktā minētajiem principiem, jo īpaši nediskriminēšanas, vienlīdzīgas attieksmes, samērīguma un pārredzamības principiem.

5. Ja dalībvalstis vai attiecīgā gadījumā asociētās valstis pērk aizsardzības ražojumus no *SEAP*, tostarp no aizsardzības industriālās gatavības rezerves, tad minēto iepirkumu uzskata par līgumu, kura slēgšanas tiesības valdība piešķīrusi citai valdībai, kā minēts Direktīvas 2009/81/EK 13. panta f) punktā.

48. pants

Atbildība un apdrošināšana

1. *SEAP* ir atbildīga par saviem parādiem.

2. *SEAP* dalībnieku finansiālā atbildība par *SEAP* parādiem nepārsniedz to attiecīgās iemaksas, kas veiktas *SEAP*. Dalībnieki *SEAP* statūtos var norādīt, ka tie uzņemas noteikta apjoma atbildību, kas pārsniedz to attiecīgās iemaksas, vai arī, ka tie uzņemas neierobežotu atbildību.

3. Ja *SEAP* dalībnieku finansiālā atbildība ir ierobežota, tā iegādājas atbilstošu apdrošināšanu, kas sedz konkrēti ar *SEAP* spēju izveidi un pārvaldību saistītos riskus.

4. Ja *SEAP* dalībnieki vienprātīgi nolemj, tā var emitēt vērtspapīrus saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā ir tās juridiskā adrese. *SEAP* ir atbildīga par šādiem vērtspapīriem.

5. Par atbildības režīma izmaiņām vai par pasākumiem, kas ietekmē *SEAP* dalībnieku finansiālo atbildību, minētie dalībnieki izlemj vienprātīgi.

6. Savienība nav atbildīga par *SEAP* parādiem.

49. pants

Piemērojamie tiesību akti un jurisdikcija

1. *SEAP* izveidošanu un iekšējo darbību reglamentē:

a) Savienības tiesību akti, jo īpaši šī regula un 42. panta 3. punkta a) apakšpunktā minētais īstenošanas akts;

b) tās statūti un to īstenošanas noteikumi;

c) tās dalībvalsts tiesību akti, kurā ir *SEAP* juridiskā adrese, jautājumos, kurus nereglamentē vai tikai daļēji reglamentē a) un b) apakšpunktā minētie tiesību akti.

2. Neskarot gadījumus, kuri atbilstoši Līgumiem ir piekritīgi Eiropas Savienības Tiesai, jurisdikciju strīdu risināšanai starp *SEAP* dalībniekiem attiecībā uz *SEAP*, starp *SEAP* dalībniekiem un *SEAP* un starp *SEAP* un trešām personām nosaka tās dalībvalsts tiesību akti, kuras teritorijā atrodas *SEAP* juridiskā adrese.

3. Deleģēšanas nolīgumos, kā minēts 40. panta 3. punktā, nosaka dalībvalsti, kuras jurisdikcijā ir ar attiecīgo deleģēšanas nolīgumu saistīto strīdu risināšana. Deleģēšanas nolīgumos var paredzēt arī mehānismus strīdu izšķiršanai izlīguma ceļā. Tas neskar gadījumus, kuri atbilstoši Līgumiem ir piekritīgi Eiropas Savienības Tiesai.

50. pants

Likvidācija un maksātnespēja

1. *SEAP* statūtos nosaka procedūru, kura jāpiemēro gadījumā, ja *SEAP* likvidācija notiek pēc dalībnieku kopsapulces lēmuma, vai gadījumā, ja Komisija atceļ īstenošanas aktu, kas izveido *SEAP*, kā minēts 51. panta 7. punktā. Likvidācija var ietvert aktivitāšu un aizsardzības ražojumu īpašumtiesību nodošanu citam tiesību subjektam.

2. Pēc tam, kad dalībnieku kopsapulce ir pieņēmusi lēmumu par *SEAP* likvidāciju, *SEAP* bez nepamatotas kavēšanās un katrā ziņā 10 dienu laikā no šāda lēmuma pieņemšanas par to paziņo Komisijai un izraugās pārstāvi likvidācijas jautājumos. Komisija publicē atbilstīgu paziņojumu par likvidācijas lēmumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

3. Likvidācijas procedūru neslēdz, pirms nav pabeigta *SEAP* piederošo aizsardzības ražojumu īpašumtiesību nodošana.

4. Pēc tam, kad ir pabeigta likvidācijas procedūra, *SEAP* pārstāvis bez nepamatotas kavēšanās un katrā ziņā 10 dienu laikā no šādas procedūras pabeigšanas par to paziņo Komisijai. Komisija publicē atbilstīgu paziņojumu par likvidācijas procesa pabeigšanu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. *SEAP* beidz pastāvēt minēta paziņojuma publicēšanas dienā.

5. Ja *SEAP* nespēj samaksāt savus parādus, tā tūlīt par to paziņo Komisijai. Komisija publicē attiecīgu paziņojumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

51. pants

Ziņošana un kontrole

1. *SEAP* sagatavo gada darbības pārskatu, kurā ietverts 40. pantā minēto aktivitāšu tehniskais apraksts un finanšu pārskats. To nosūta Komisijai sešu mēnešu laikā no finanšu gada beigām. Komisija minēto ziņojumu izplata visām dalībvalstīm.

2. Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei gada kopsavilkuma ziņojumu par visu aktīvo *SEAP* aktivitātēm.

3. Komisija var sniegt *SEAP* ieteikumus par jautājumiem, uz kuriem attiecas 1. punktā minētais gada darbības pārskats.

4. *SEAP* un attiecīgās dalībvalstis informē Komisiju par apstākļiem, kas var nopietni apdraudēt *SEAP* uzdevuma izpildi vai traucē *SEAP* izpildīt šajā regulā noteiktās prasības.

5. Ja Komisija iegūst norādes uz to, ka *SEAP* rīkojas, nopietni pārkāpjot šo regulu, īstenošanas aktu, kas izveido *SEAP*, savus statūtus vai citus piemērojamos tiesību aktus, tad Komisija lūdz paskaidrojumus no *SEAP* vai tās dalībniekiem.

6. Ja pēc tam, kad *SEAP* vai tās dalībniekiem ir bijis dots vismaz divus mēnešus ilgs termiņš iesniegt savus apsvērumus, Komisija secina, ka *SEAP* rīkojas, nopietni pārkāpjot šo regulu, īstenošanas aktu, kas izveido *SEAP*, savus statūtus vai citus piemērojamos tiesību aktus, tad tā var ieteikt *SEAP* un tās dalībniekiem veikt korektīvus pasākumus.

7. Ja šā panta 6. punktā minētie korektīvie pasākumi netiek veikti, Komisija var atcelt īstenošanas aktu, kas izveido *SEAP*. Atcelšanas aktu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Pēc akta publicēšanas tiek sākta *SEAP* likvidācija, kā minēts 50. pantā.

VII NODAĻA

PIEGĀDES DROŠĪBA

1. IEDAĻA

SADARBĪGS IEPIRKUMS AIZSARDZĪBAS JOMĀ

52. pants

Izmaiņas pamatnolīgumos Direktīvā 2009/81/EK minētās krīzes kontekstā

1. Ja vismaz divas dalībvalstis noslēdz nolīgumu nolūkā savām vai Ukrainas vajadzībām kopīgi iepirkt aizsardzības ražojumus un ja to pamato steidzamība, kas izriet no krīzes, kā definēts Direktīvas 2009/81/EK 1. panta 10) punktā, tad noteikumus, kas paredzēti šā panta 2. līdz 6. punktā, var piemērot pamatnolīgumiem, kuros nav noteikumu, kas reglamentē iespēju tos būtiski grozīt. Piemērojot šā panta 2. un 3. punkta noteikumus, līgumslēdzēja iestāde, kas ir noslēgusi pamatnolīgumu, panāk tā uzņēmuma piekrišanu, ar kuru tā ir noslēgusi pamatnolīgumu.

2. Dalībvalsts līgumslēdzēja iestāde var veikt izmaiņas esošā pamatnolīgumā par aizsardzības ražojumiem, ja minētais pamatnolīgums ir bijis noslēgts ar uzņēmumu, kurš atbilst kritērijiem, kas ir līdzvērtīgi šīs regulas 9. panta 1., 3. un 4. punktā noteiktajiem kritērijiem, ar mērķi minētajā pamatnolīgumā kā puses iekļaut jaunas līgumslēdzējas iestādes, lai tā noteikumus piemērotu līgumslēdzējām iestādēm, kuras sākotnēji nebija pamatnolīguma puses. Direktīvas 2009/81/EK 29. panta 2. punkta pirmo daļu nepiemēro līgumslēdzējām iestādēm, kuras sākotnēji nav bijušas pamatnolīguma puses.

3. Atkāpjoties no Direktīvas 2009/81/EK 29. panta 2. punkta trešās daļas, dalībvalsts līgumslēdzēja iestāde, piešķirot tādu līgumu slēgšanas tiesības, kuru pamatā ir pamatnolīgums un kuru aplēstā vērtība pārsniedz minētās Direktīvas 8. pantā noteikto robežvērtību, var būtiski grozīt minētajā pamatnolīgumā noteiktos daudzumus līdz 100 % no pamatnolīguma vērtības, ja minētais pamatnolīgums ir noslēgts ar uzņēmumu, kurš atbilst kritērijiem, kas ir līdzvērtīgi šīs regulas 9. panta 1., 3. un 4. punktā noteiktajiem kritērijiem, un ciktāl izmaiņas ir noteikti nepieciešamas šā panta 2. punkta piemērošanai.

4. Nolūkā aprēķināt vērtību, kas minēta 3. punktā, atjauninātā vērtība ir atsauces vērtība, ja līgumā ir iekļauta indeksācijas klauzula.

5. Šā panta 2. un 3. punktā minētajos gadījumos līgumslēdzēju iestāžu, kas ir pamatnolīguma puses, savstarpējām attiecībām piemēro vienlīdzīgu tiesību un pienākumu principu, jo īpaši attiecībā uz iepirkto papildu daudzumu izmaksām.

6. Līgumslēdzēja iestāde, kas šā panta 2. vai 3. punktā minētajos gadījumos ir veikusi izmaiņas pamatnolīgumā, publicē attiecīgu paziņojumu *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*. Šādu paziņojumu publicē saskaņā ar Direktīvas 2009/81/EK 32. pantu.

53. pants

Gadījumi, kuri pamato sarunu procedūras izmantošanu, nepublicējot paziņojumu par līgumu saistībā ar aizsardzības sadarbības iniciatīvu

Dalībvalsts līgumslēdzēja iestāde, ja tā militāro spēju konverģences nolūkā izveido jaunu reālu aizsardzības sadarbības iniciatīvu vai pievienojas šādai jau esošai iniciatīvai, kas izveidota ar starptautisku nolīgumu vai vienošanos starp dalībvalstīm un attiecīgā gadījumā vienu vai vairākām asociētajām valstīm vai Ukrainu, var uzņēmumam piešķirt līguma slēgšanas tiesības vai ar uzņēmumu noslēgt pamatnolīgumu par aizsardzības ražojumu saskaņā ar Direktīvas 2009/81/EK 28. panta 1) punkta e) apakšpunktu, ar noteikumu, ka ir izpildīti visi turpmāk minētie nosacījumi:

a) attiecīgais uzņēmums atbilst kritērijiem, kas ir līdzvērtīgi 9. panta 1., 3. un 4. punktā noteiktajiem kritērijiem;

b) šā panta ievadteikumā minētā aizsardzības sadarbības iniciatīva ir uzsākta pirms attiecīgās dalībvalsts līgumslēdzēja iestāde ir sākusi iepirkuma procedūru;

c) kāda no pārējām dalībvalstīm, kas piedalās šā panta ievadteikumā minētajā aizsardzības sadarbības iniciatīvā, tam pašam uzņēmumam jau ir piešķīrusi tiesības slēgt līgumu vai ar minēto uzņēmumu jau ir noslēgusi pamatnolīgumu par aizsardzības ražojumu;

d) iepērkamais aizsardzības ražojums ir identisks šā panta c) apakšpunktā minētajam ražojumam vai tam ir veiktas tikai nelielas modifikācijas;

e) līguma slēgšanas tiesību piešķiršana vai pamatnolīguma noslēgšana ir nepieciešama, lai īstenotu šā panta b) apakšpunktā minēto aizsardzības sadarbības iniciatīvu.

2. IEDAĻA

SAGATAVOTĪBA

54. pants

Atļauju piešķiršanas procesa paātrināšana krīzes gadījumā būtisku ražojumu savlaicīgai pieejamībai un piegādei

1. Dalībvalstis nodrošina, ka efektīvi un savlaicīgi tiek apstrādāti administratīvie pieteikumi, kas saistīti ar ražotņu plānošanu, būvniecību un ekspluatāciju, izejresursu pārvietošanu Savienības teritorijā, un galaražojumu kvalificēšanu un sertificēšanu. Minētajā nolūkā visas attiecīgās valsts iestādes nodrošina visātrāko rīcību attiecībā uz šādiem pieteikumiem, kāda vien tiesiski ir iespējama.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka plānošanas un atļauju piešķiršanas procesā, līdzsvarojot tiesiskās intereses attiecīgajā individuālajā gadījumā, prioritāte tiek piešķirta krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanas rūpnīcu un iekārtu būvniecībai un ekspluatācijai.

55. pants

Savstarpējās sertifikācijas procesa atvieglošana

1. Dalībvalstis pieņem sarakstu, kurā norādītas valstu sertifikācijas iestādes aizsardzības nolūkos, un paziņo to Komisijai, kas to dara pieejamu dalībvalstīm.

2. Komisija, ņemot vērā EAA viedokli, ar īstenošanas aktiem izveido un pastāvīgi atjaunina oficiālu sarakstu, kurā norādītas dalībvalstu noteiktās valsts sertifikācijas iestādes aizsardzības nolūkos. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 77. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

3. Vienas dalībvalsts sertifikācijas iestāde var lūgt citas dalībvalsts sertifikācijas iestādei informāciju par noteikta aizsardzības ražojuma sertifikācijas tvērumu.

4. Valstu sertifikācijas iestādes, kas minētas 1. punktā, savstarpēji sadarbojas savu šajā regulā noteikto uzdevumu veikšanā un minētajā nolūkā sniedz citu dalībvalstu iestādēm visu nepieciešamo atbalstu. Komisija, attiecīgā gadījumā aicinot EAA sniegt savas speciālās zināšanas, atbalsta šādu sadarbību, lai veicinātu aizsardzības ražojumu efektīvu un lietderīgu apriti iekšējā tirgū.

56. pants

Aizsardzības piegādes ķēžu kartēšana

1. Savienības aizsardzības piegādes ķēžu kartēšanas mērķis ir analizēt šādu piegādes ķēžu stiprās un vājās puses, liekot uzsvaru uz problemātiskajiem posmiem. To attiecīgā gadījumā izmanto Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta darba programmu izstrādē, kā minēts 21. un 34. pantā.

2. Savienības aizsardzības piegādes ķēžu kartēšana ietver šādas regulāri veicamas aktivitātes:

a) aizsardzības ražojumu attiecīgo ražošanas jaudu un piegādes ķēžu apzināšana, ievērojot 5. punktu;

b) krīzes gadījumā būtisku ražojumu un ar tiem saistīto ražošanas jaudu apzināšana, ievērojot 9. punktu;

c) apkopoto datu agregēšana, salīdzinošā pārbaude un novērtēšana, ievērojot 6., 7. un 8. punktu;

d) agrīnās brīdināšanas rādītāju apzināšana, ievērojot 11. punktu; un

e) krīzes gadījumā būtisku ražojumu galveno piegādātāju un to ražošanas jaudu apzināšana, ievērojot 12. un 13. punktu.

3. Komisija sadarbībā ar Aizsardzības piegādes drošības padomi ("padome") veic 2. punkta b), c) un d) apakšpunktā minētās aktivitātes. Dalībvalstis veic 2. punkta a) un e) apakšpunktā minētās aktivitātes. Katra dalībvalsts var lūgt Komisiju tās uzdevumā veikt 2. punkta a) un e) apakšpunktā minētās aktivitātes.

4. Komisija pēc apspriešanās ar padomi izstrādā satvaru un metodiku krīzes gadījumā būtisku ražojumu apzināšanai, uzsvaru liekot uz esošo problemātisko posmu, kā arī saistīto ražošanas jaudu apzināšanu Savienībā, un minēto ražojumu piegādes ķēžu kartēšanai. Minētā metodika pamatojas uz jebkādiem satvariem vai metodikām, kas var pastāvēt dalībvalstīs. Padome minētajā nolūkā var sniegt ieteikumus par to, kāda veida informācija ir atbilstoša krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes ķēžu kartēšanai, par minētās informācijas paziņošanas tehniskajām specifikācijām un formātiem, un par šādas paziņošanas periodiskumu.

5. Pamatojoties uz satvaru un metodiku, kas izstrādāti, ievērojot 4. punktu, dalībvalstis savā teritorijā apzina attiecīgās aizsardzības ražojumu ražošanas jaudas un piegādes ķēdes un minētās apzināšanas rezultātus iesniedz Komisijai.

6. Komisija apkopo datus, ko dalībvalstis sniegušas, ievērojot 5. punktu, un veic salīdzinošo pārbaudi, lai apzinātu krīzes gadījumā būtisku ražojumu sarakstu un ar tiem saistītās ražošanas jaudas, un novērtētu šādu ražojumu Savienības piegādes ķēžu stiprās un vājās puses.

7. Lai papildinātu dalībvalstu sniegtos datus, Komisija izmanto publiski un komerciāli pieejamus datus un būtisku nekonfidenciālu informāciju no ekonomikas dalībniekiem, kā arī līdzīgas veiktās analīzes rezultātus, tostarp saistībā ar Savienības tiesību aktiem par izejvielām un pusvadītājiem, un atjaunīgo enerģiju, attiecīgo EAA aktivitāšu rezultātus, kā arī saskaņā ar 58. pantu veikto stresa testu rezultātus un saskaņā ar 85. panta 2. punktu veiktā izvērtējuma rezultātus.

8. Ja 6. un 7. punktā minētie dati nav pietiekami, lai veiktu savus uzdevumus, ievērojot 6. punktu, Komisija var pieprasīt attiecīgajiem dalībniekiem, kas iesaistīti attiecīgajās piegādes ķēdēs un ir iedibināti Savienībā, brīvprātīgi sniegt informāciju dalībvalstij, kuras teritorijā atrodas uzrunātā ekonomikas dalībnieka ražotne. Komisijas pieprasījumā skaidri norāda, ka ekonomikas dalībnieks var noraidīt šādu pieprasījumu. Informācijas pieprasījumā ietver tās dalībvalsts, kuras teritorijā atrodas uzrunātā ekonomikas dalībnieka ražotne, valsts kompetento iestāžu kontaktinformāciju, kurām jānosūta atbilde. Ja attiecīgais ekonomikas dalībnieks nolemj prasīto informāciju sniegt attiecīgajai dalībvalstij, attiecīgā dalībvalsts minēto informāciju dara pieejamu Komisijai.

9. Komisija ar īstenošanas aktu sagatavo un regulāri atjaunina krīzes gadījumā būtisku ražojumu sarakstu. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 77. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

10. Komisija ik gadu vai pēc pieprasījuma, ko iesniedzis kāds no padomes locekļiem, kā minēts 76. panta 5. punktā, informē padomi par kartēšanas rezultātu kopsavilkumu. Minētie rezultāti ir klasificēta informācija.

11. Komisija, pamatojoties uz to aktivitāšu iznākumu, kuras veiktas, ievērojot 4., 6. un 7. punktu, un pēc apspriešanās ar padomi, izstrādā agrīnās brīdināšanas rādītāju sarakstu, lai apzinātu faktorus, kuri varētu traucēt, apdraudēt vai negatīvi ietekmēt krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādi. Komisija pēc apspriešanās ar padomi regulāri un vismaz reizi divos gados, pārskata agrīnās brīdināšanas rādītāju sarakstu.

12. Dalībvalstis attiecīgā gadījumā sadarbībā ar Komisiju un EAA bez nepamatotas kavēšanās pēc šā panta 9. punktā minētā īstenošanas akta pieņemšanas apzina savā teritorijā iedibinātus krīzes gadījumā būtisku ražojumu galvenos piegādātājus. Katra dalībvalsts tās teritorijā iedibinātiem krīzes gadījumā būtisku ražojumu galvenajiem piegādātājiem paziņo, ka tie ir apzināti, ievērojot šo punktu, un informē tos par pienākumu ziņot par krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes traucējumiem, kā noteikts 57. panta 1. punkta c) apakšpunktā. Minētajā paziņojumā iekļauj arī to valstu kompetento iestāžu attiecīgo kontaktinformāciju, kurām jānosūta minētais ziņojums.

13. Galveno piegādātāju apzināšanā, kā minēts 12. punktā, var ņemt vērā šādus elementus:

a) piegādātāja tirgus daļa minētā krīzes gadījumā būtiskā ražojuma tirgū;

b) kāda ir piegādātāja nozīme, lai Savienībā uzturētu pietiekamu krīzes gadījumā būtiska ražojuma piegādes līmeni, ņemot vērā alternatīvu līdzekļu pieejamību minētā ražojuma nodrošināšanai Savienībā; vai

c) piegādātāja nodrošinātā krīzes gadījumā būtiskā ražojuma piegādes traucējuma iespējamā ietekme uz iekšējā tirgus darbību.

14. Neskarot šā panta 10. punktu, ar visu informāciju, kas iegūta, ievērojot šo pantu, rīkojas saskaņā ar 80. pantā noteiktajiem konfidencialitātes pienākumiem.

15. Šis pants neskar katras dalībvalsts tiesības aizsargāt savas būtiskās drošības intereses saskaņā ar LESD 346. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

57. pants

Uzraudzība

1. Dalībvalstis un Komisija sadarbībā ar padomi regulāri uzrauga Savienības ražošanas jaudas, kas vajadzīgas saskaņā ar 56. panta 9. punktu apzināto krīzes gadījumā būtisko ražojumu piegādei, nolūkā apzināt iespējamos riskus, kas varētu apdraudēt minēto ražojumu piegādi. Īstenojot minēto uzraudzību:

a) Komisija sadarbībā ar padomi uzrauga agrīnās brīdināšanas rādītājus, kas apzināti saskaņā ar 56. panta 11. punktu, tostarp, apkopojot jebkādus no dalībvalstīm saņemtos datus, kuru pamatā ir valsts līmenī savāktā informācija;

b) dalībvalstis, ņemot vērā agrīnās brīdināšanas rādītājus, uzrauga 56. panta 12. punktā minēto krīzes gadījumā būtisku ražojumu galveno piegādātāju spēju veikt savas aktivitātes un ziņo padomei par visiem notikumiem, kas varētu negatīvi un ilgstoši ietekmēt minēto ražojumu savlaicīgu pieejamību un piegādi.

c) krīzes gadījumā būtisku ražojumu galvenie piegādātāji, ja tie konstatē piegādes traucējumus, kas varētu būtiski ietekmēt to aktivitātes, kuras saistītas ar krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanu, par šādiem traucējumiem ziņo dalībvalstij, kuras teritorijā tie ir iedibināti, un attiecīgā dalībvalsts savukārt bez nepamatotas kavēšanās minēto informāciju paziņo Komisijai;

d) Komisija pēc apspriešanās ar padomi apzina paraugpraksi saistībā ar preventīvu riska mazināšanu un lielāku pārredzamību attiecībā uz Savienības ražošanas jaudām, kas vajadzīgas krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādei.

Komisija pēc apspriešanās ar padomi nosaka pirmajā daļā minētās uzraudzības biežumu.

2. Komisija un dalībvalstis pievērš īpašu uzmanību MVU, lai mazinātu administratīvo slogu, ko rada 1. punktā minētā uzraudzība, un vajadzības gadījumā var sniegt specializētu palīdzību.

3. Lai veiktu uzraudzības aktivitātes saskaņā ar šā panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu, Komisija pēc apspriešanās ar padomi var uzaicināt 56. panta 12. punktā minēto krīzes gadījumā būtisku ražojumu galvenos piegādātājus, dalībvalstis, valstu aizsardzības industrijas apvienības un citas attiecīgās ieinteresētās personas brīvprātīgi sniegt informāciju.

4. Šā panta 1. punkta pirmās daļas b) apakšpunkta vajadzībām dalībvalstis, ja tas ir nepieciešami un samērīgi, var prasīt brīvprātīgu informāciju no 56. panta 12. punktā minēto krīzes gadījumā būtisku ražojumu galvenajiem piegādātājiem.

5. Šā panta 3. punkta nolūkos dalībvalstu kompetentās iestādes izveido un uztur sarakstu ar to krīzes gadījumā būtisku ražojumu galveno piegādātāju kontaktpersonām, kuri ir iedibināti to teritorijā. Minēto sarakstu nosūta Komisijai. Komisija padomē nosaka minētā kontaktpersonu saraksta standartizētu formātu.

6. Neskarot konfidenciālas komercinformācijas aizsardzību, dalībvalstis sniedz padomei attiecīgo papildu informāciju, jo īpaši par tādu problēmu apzināšanu, kas saistītas ar krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādi visā Savienībā, un par attiecīgajiem turpmākiem valsts līmeņa pasākumiem krīzes gadījumā būtisku ražojumu iepirkumam, iegādei vai ražošanai.

7. Pamatojoties uz informāciju, kas savākta, veicot uzraudzības darbības ievērojot šo pantu, Komisija regulāri sniedz padomei ziņojumu par konstatējumu kopsavilkumu. Minētais ziņojums ir klasificēta informācija. Padome tiekas, lai novērtētu minētajā ziņojumā ietvertos rezultātus un attiecīgā gadījumā apzinātu iespējamus risinājumus kopīgu interešu jautājumiem. Attiecīgā gadījumā Komisija pēc apspriešanās ar padomi var uzaicināt uz šādām sanāksmēm valstu aizsardzības industrijas apvienības, 56. panta 12. punktā minēto krīzes gadījumā būtisku ražojumu galvenos piegādātājus, ekspertus no akadēmiskajām aprindām un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus.

8. Šis pants neskar katras dalībvalsts tiesības aizsargāt savas būtiskās drošības intereses saskaņā ar LESD 346. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

58. pants

Stresa testi

1. Komisija pēc apspriešanās ar padomi apzina attiecīgos tematus saistībā ar stresa testu veikšanu.

2. Komisija, ņemot vērā attiecīgos tematus, kas apzināti, ievērojot šā panta 1. punktu, veic un koordinē stresa testus, tostarp simulācijas, kuru mērķis ir paredzēt piegādes krīzes un sagatavoties tām, kā minēts 60. pantā, un jo īpaši var:

a) izstrādāt scenārijus un parametrus, kas aptver konkrētus ar piegādes krīzi saistītus riskus, lai novērtētu iespējamo ietekmi uz krīzes gadījumā būtisku ražojumu nodrošināšanu un iekšējā tirgus pienācīgu darbību;

b) palīdzēt un mudināt izstrādāt stratēģijas attiecībā uz sagatavotību ārkārtas situācijām;

c) pēc stresa testu pabeigšanas sadarbībā ar padomi apzināt riska mazināšanas pasākumus.

3. Komisija stresa testus, kā minēts 2. punktā, var veikt regulāri. Padome sniedz ieteikumus par šādu stresa testu veikšanas biežumu.

4. Komisija uzaicina visu dalībvalstu pārstāvjus piedalīties stresa testos, kā minēts 2. punktā. Pēc apspriešanās ar padomi Komisija var uzaicināt arī Augstā pārstāvja, EAA vai citu attiecīgu dalībnieku pārstāvjus piedalīties minētajos stresa testos.

5. Pēc divu vai vairāku dalībvalstu lūguma Komisija var veikt stresa testus konkrētos ģeogrāfiskos apgabalos vai pierobežas reģionos minētajās dalībvalstīs.

6. Pēc tam, kad stresa testi, kas veikti, ievērojot šo pantu, ir pabeigti, Komisija rezultātus dara zināmus iesaistītajām dalībvalstīm. Komisija bez nepamatotas kavēšanās sniedz padomei ziņojumu ar ieteikumiem, kuru pamatā ir minēto stresa testu rezultāti. Minētie rezultāti un minētais ziņojums ir klasificēta informācija.

59. pants

Brīdinājumi un preventīva darbība

1. Ja dalībvalsts kompetentajai iestādei kļūst zināms par krīzes gadījumā būtiska ražojuma piegādes nopietna traucējuma risku vai ja tās rīcībā ir konkrēta un ticama informācija par kāda cita būtiska riska faktora vai notikuma īstenošanos, kas būtiski ietekmē krīzes gadījumā būtiska ražojuma piegādi, tā bez nepamatotas kavēšanās brīdina padomi.

2. Lai noteiktu, vai par krīzes gadījumā būtiska produkta piegādes nopietna traucējuma risku būtu jābrīdina, kā minēts 1. punktā, dalībvalstis ņem vērā sekojošo:

a) to ekonomikas dalībnieku tirgus stāvokli, kurus traucējums varētu skart;

b) iespējamā traucējuma paredzamo ilgumu;

c) ģeogrāfisko apgabalu un iekšējā tirgus daļu, ko skar iespējamais traucējums, un tā iespējamo pārrobežu ietekmi, kā arī tā iespējamo ietekmi uz īpaši neaizsargātiem vai apdraudētiem ģeogrāfiskajiem apgabaliem; un

d) iespējamā traucējuma ietekmi uz krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādi.

3. Ja padomei vai Komisijai kļūst zināms par krīzes gadījumā būtiska ražojuma piegādes nopietna traucējuma risku vai ja to rīcībā ir konkrēta un ticama informācija par kāda cita būtiska riska faktora vai notikuma īstenošanos, kas būtiski ietekmē krīzes gadījumā būtiska ražojuma piegādi, tostarp, pamatojoties uz agrīnās brīdināšanas rādītājiem, pēc brīdinājuma, kas saņemts, ievērojot 1. punktu, vai no starptautiskiem partneriem, Komisija bez nepamatotas kavēšanās veic šādas preventīvas darbības:

a) sasauc padomes ārkārtas sanāksmi, lai koordinētu šādas darbības:

   i) apspriestu attiecīgo krīzes gadījumā būtisku ražojumu pieejamības un piegādes iespējamo traucējumu nopietnību;

   ii) ieteiktu Komisijai sākt rīcību saskaņā ar II un III nodaļu;

   iii) apspriestu dalībvalstu kompetento iestāžu pieejas un apmainītos ar minēto iestāžu paraugpraksi, tostarp nolūkā novērtēt krīzes gadījumā būtisku ražojumu galveno piegādātāju sagatavotības stāvokli;

   iv) aicinātu dalībvalstis sākt dialogu ar ieinteresētajām personām par Savienības ražošanas jaudām, kas vajadzīgas krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādei, lai apzinātu, sagatavotu un, iespējams, koordinētu preventīvos pasākumus;

   v) apspriestu to, vai 60. pantā minētā piegādes krīzes stāvokļa aktivizēšana būtu nepieciešama un samērīga;

b) Savienības uzdevumā, pēc apspriešanās ar padomi, sāk apspriešanos vai sadarbību ar attiecīgajām trešām valstīm un starptautiskajām organizācijām, lai saskaņā ar starptautiskajām saistībām meklētu sadarbīgus risinājumus nolūkā izvairīties no piegādes ķēdes traucējumiem vai tos novērst, attiecīgā gadījumā ietverot koordināciju attiecīgajos starptautiskajos forumos;

c) nodrošina sinerģijas ar attiecīgām Savienības programmām un tiesību aktiem.

4. Šis pants neskar katras dalībvalsts tiesības aizsargāt savas būtiskās drošības intereses saskaņā ar LESD 346. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

3. IEDAĻA

PIEGĀDES KRĪZES MAZINĀŠANA

60. pants

Piegādes krīzes stāvokļa aktivizēšana

1. Uzskata, ka piegādes krīze iestājas, ja:

a) pastāv nopietni traucējumi krīzes gadījumā būtisku ražojumu nodrošināšanā vai šādu traucējumu tūlītējs risks; un

b) šādu nopietnu traucējumu vai to tūlītēja riska rezultātā tiek pieņemti vai varētu tikt pieņemti atšķirīgi valstu pasākumi saistībā ar tādiem krīzes gadījumā būtiskiem ražojumiem, kas nav aizsardzības ražojumi, tādējādi izraisot būtisku negatīvu ietekmi uz iekšējā tirgus pienācīgu darbību, jo īpaši, radot šķēršļus šādu krīzes gadījumā būtisku ražojumu pārrobežu tirdzniecībai, un uz Savienības aizsardzības piegādes ķēžu darbību.

2. Ja, ievērojot 59. pantu, Komisijai vai padomei kļūst zināms par krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes nopietna traucējuma risku vai ja to rīcībā ir konkrēta un ticama informācija par kāda cita būtiska riska faktora vai notikuma īstenošanos, kas būtiski ietekmē šādu ražojumu piegādi, Komisija pēc apspriešanās ar padomi novērtē, vai ir izpildīti šā panta 1. punktā paredzētie nosacījumi. Minētajā novērtējumā ņem vērā piegādes krīzes stāvokļa iespējamo ietekmi un sekas, kas skartu attiecīgo krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes ķēdes Savienībā, un saskaņā ar 58. pantu veikto stresa testu rezultātus, kā arī novērtējumus, kas veikti citos attiecīgos Savienības krīzes pārvarēšanas satvaros. Ja minētais novērtējums sniedz konkrētus un ticamus pierādījumus, Komisija pēc apspriešanās ar padomi var ierosināt Padomei aktivizēt piegādes krīzes stāvokli. Ja Komisija ierosina Padomei aktivizēt piegādes krīzes stāvokli, tā par to informē Parlamentu.

3. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, ar īstenošanas aktu var aktivizēt piegādes krīzes stāvokli. Piegādes krīzes stāvokļa ilgumu norāda īstenošanas aktā, un sākotnēji tas nepārsniedz 12 mēnešus. Minētajā īstenošanas aktā arī norāda, kuri no 62. un 63. pantā paredzētajiem pasākumiem tiek aktivizēti. Turklāt īstenošanas aktā var noteikt, attiecībā uz kuriem krīzes gadījumā būtiskiem ražojumiem, kas nav aizsardzības ražojumi, minētos pasākumus aktivizē.

4. Šā panta 3. punktā minēto priekšlikumu Padome var grozīt ar kvalificētu balsu vairākumu.

5. Komisija regulāri un vismaz reizi trijos mēnešos ziņo Padomei un Eiropas Parlamentam par piegādes krīzes stāvokli.

6. Pirms piegādes krīzes stāvokļa termiņa beigām Komisija, ņemot vērā padomes ieteikumu, novērtē, vai ir pamatoti to pagarināt. Ja šāds novērtējums sniedz konkrētus un ticamus pierādījumus, ka piegādes krīzes stāvokļa aktivizēšanas nosacījumi joprojām ir izpildīti, Komisija pēc apspriešanās ar padomi var ierosināt Padomei pagarināt piegādes krīzes stāvokli.

7. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, ar īstenošanas aktu var pagarināt piegādes krīzes stāvokli. Pagarinājuma ilgums nepārsniedz 12 mēnešus, un to nosaka īstenošanas aktā.

8. Piegādes krīzes stāvokļa laikā Komisija pēc apspriešanās ar padomi novērtē piegādes krīzes stāvokļa priekšlaicīgas izbeigšanas piemērotību. Ja novērtējumā tā norādīts, Komisija var ierosināt Padomei izbeigt piegādes krīzes stāvokli.

9. Padome ar īstenošanas aktu, kas, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, pieņemts ar kvalificētu balsu vairākumu, var izbeigt piegādes krīzes stāvokli pirms tā termiņa beigām, kas noteikts 3. vai 7. punktā minētajā īstenošanas aktā.

10. Piegādes krīzes stāvokļa laikā Komisija pēc dalībvalsts pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas vajadzības gadījumā sasauc padomes ārkārtas sanāksmes. Saskaņā ar 76. panta 10. punktu padome attiecīgā gadījumā aicina augsta līmeņa industrijas pārstāvjus tikties īpašā sastāvā, lai apspriestu jautājumus, kas saistīti ar krīzes gadījumā būtiskiem ražojumiem. Dalībvalstis cieši sadarbojas ar Komisiju padomes ietvaros, lai nodrošinātu visu to Savienības un valstu pasākumu koordinēšanu, kuri veikti saistībā ar attiecīgo krīzes gadījumā būtisku ražojumu, kas nav aizsardzības ražojumi, piegādes ķēdēm.

11. Beidzoties laikposmam, uz kuru ir aktivizēts vai pagarināts piegādes krīzes stāvoklis, vai ja piegādes krīzes stāvoklis ir priekšlaicīgi izbeigts, nekavējoties beidz piemērot saskaņā ar 62. un 63. pantu veiktos pasākumus. Īstenošanas aktus, kas pieņemti saskaņā ar 63. panta 7. un 9. punktu, tomēr turpina piemērot, līdz ir izpildīti attiecīgie prioritārie pieprasījumi vai prioritārie pasūtījumi.

12. Komisija un dalībvalstis ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc piegādes krīzes stāvokļa beigām vai priekšlaicīgas izbeigšanas atjaunina saskaņā ar 56. un 57. pantu veikto Savienības aizsardzības piegādes ķēžu kartēšanu un uzraudzību, ņemot vērā piegādes krīzes laikā gūto pieredzi.

61. pants

Piegādes krīzes rīkkopa

1. Ja, ievērojot 60. pantu, ir aktivizēts piegādes krīzes stāvoklis un ja tas ir nepieciešams piegādes krīzes risināšanai Savienībā, Komisija var veikt pasākumus, kas paredzēti 62. un 63. pantā, kā norādīts īstenošanas aktā, ko Padome pieņēmusi saskaņā ar 60. panta 3. punktu.

2. Komisija pēc apspriešanās ar padomi ierobežo 1. punktā minēto pasākumu piemērošanu attiecībā uz krīzes gadījumā būtiskiem ražojumiem, kas nav aizsardzības ražojumi un kam piegādes krīzes dēļ radušies nopietni traucējumi vai šādu traucējumu tūlītējs risks. Šā panta 1. punktā minēto pasākumu piemērošana ir samērīga un nepārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai novērstu nopietnus traucējumus, kuri ietekmē attiecīgo krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes ķēdes Savienībā, vai mazinātu šādu traucējumu tūlītēju risku, un tā ir Savienības interesēs. Minēto pasākumu piemērošana nerada nesamērīgu administratīvo slogu, jo īpaši MVU.

3. Ja, ievērojot 60. pantu, ir aktivizēts piegādes krīzes stāvoklis un, attiecīgā gadījumā, lai risinātu piegādes krīzi Savienībā, padome veic novērtējumu un konsultē par lietderīgiem un iedarbīgiem pasākumiem.

4. Komisija regulāri informē Eiropas Parlamentu un Padomi par visiem pasākumiem, kas veikti saskaņā ar 1. punktu, un izskaidro savas rīcības iemeslus.

5. Komisija, ņemot vērā padomes ieteikumu, izdod vadlīnijas par 62. un 63. pantā paredzēto pasākumu īstenošanu un izmantošanu.

62. pants

Informācijas pieprasījumi

1. Ja Padome aktivizē šajā pantā paredzēto pasākumu saskaņā ar 60. panta 3. punktu, Komisija, ja ar pieejamo informāciju nepietiek, var pieprasīt ekonomikas dalībniekam, kurš dod ieguldījumu tādu krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanā, kas nav aizsardzības ražojumi, ar tās dalībvalsts iepriekšēju piekrišanu, kuras teritorijā atrodas minētā ekonomikas dalībnieka ražotne, noteiktā termiņā sniegt minētajai dalībvalstij informāciju par savām ražošanas spējām, ražošanas jaudām un pašreizējiem primārajiem traucējumiem. Attiecīgā dalībvalsts pieprasīto informāciju dara pieejamu Komisijai. Pieprasītā informācija nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs, lai novērtētu piegādes krīzes būtību vai apzinātu un novērtētu iespējamos ietekmes mazināšanas pasākumus.

2. Pirms informācijas pieprasījuma iesniegšanas, ievērojot 1. punktu, un ar tās dalībvalsts iepriekšēju piekrišanu, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka ražotne, Komisija var veikt brīvprātīgu apspriešanos ar reprezentatīvu skaitu attiecīgo ekonomikas dalībnieku, lai noteiktu atbilstīgu un samērīgu saturu šādam pieprasījumam. Komisija sagatavo informācijas pieprasījumu sadarbībā ar padomi.

3. Komisija bez nepamatotas kavēšanās nosūta informācijas pieprasījuma kopiju tās dalībvalsts kompetentajai iestādei, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka ražotne.

4. Informācijas pieprasījums:

a) norāda tā juridisko pamatu;

b) aprobežojas ar nepieciešamo minimumu un ir samērīgs pieprasīto datu detalizācijas pakāpes un apjoma ziņā un piekļuves biežuma pieprasītajiem datiem ziņā;

c) ņem vērā ekonomikas dalībnieka leģitīmās intereses, kā arī izmaksas un pūles, kas vajadzīgas, lai datus darītu pieejamus;

d) ietver tās dalībvalsts, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka ražotne, valsts kompetento iestāžu kontaktinformāciju, kurām jānosūta atbilde;

e) un nosaka termiņu, kādā informācija jāsniedz attiecīgajai dalībvalstij; un

f) norāda arī 72. pantā paredzētos sodus.

5. Ja attiecīgā dalībvalsts piekrīt, ka tiek iesniegts informācijas pieprasījums, ievērojot 1. punktu, tā var nolemt minēto pieprasījumu, kā Komisija to sagatavojusi, ievērojot 2. un 4. punktu, adresēt tieši attiecīgajam ekonomikas dalībniekam.

6. Katrs attiecīgais ekonomikas dalībnieks vai persona, kas ir pienācīgi pilnvarota pārstāvēt minēto ekonomikas dalībnieku, individuāli sniedz pieprasīto informāciju attiecīgajai dalībvalstij.

7. Attiecīgā dalībvalsts nodrošina, ka pieprasīto informāciju bez nepamatotas kavēšanās dara pieejamu Komisijai.

8. Ja uz Savienībā iedibinātu ekonomikas dalībnieku attiecas informācijas pieprasījums no trešās valsts par tā aktivitātēm saistībā ar tādu krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādi, kas nav aizsardzības ražojumi, tas laikus informē dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas tā ražotne. Minētā dalībvalsts savukārt informē Komisiju tā, lai attiecīgā dalībvalsts un Komisija no ekonomikas dalībnieka varētu pieprasīt līdzīgu informāciju. Komisija informē padomi par šāda trešās valsts pieprasījuma esību.

9. Ja ekonomikas dalībnieks sniedz nepareizu, nepilnīgu vai maldinošu informāciju, atbildot uz pieprasījumu, kas iesniegts, ievērojot šo pantu, vai informāciju nesniedz noteiktajā termiņā, tam uzliek naudas sodu, kas noteikts saskaņā ar 72. pantu, izņemot gadījumus, kad ekonomikas dalībniekam ir pietiekami iemesli nesniegt pieprasīto informāciju vai to nesniegt noteiktajā termiņā, jo īpaši, ja ekonomikas dalībnieka veiktā informācijas pieprasījuma apstrāde var būtiski traucēt tā darbību, ja informācija ir klasificēta un marķēta kā izmantojama tikai valsts vajadzībām vai ja minētās informācijas izpaušana varētu būtiski kaitēt ekonomikas dalībnieka uzņēmējdarbībai.

10. Komisija un attiecīgā dalībvalsts izmanto drošus līdzekļus informācijas pieprasījuma iesniegšanai un jebkādas iegūtās informācijas apstrādei saskaņā ar 80. pantu.

11. Šis pants neskar katras dalībvalsts tiesības aizsargāt savas būtiskās drošības intereses saskaņā ar LESD 346. panta 1. punkta a) apakšpunktu.

63. pants

Prioritātes piešķiršana ražojumiem, kas nav aizsardzības ražojumi

1. Ja Padome aktivizē šajā pantā paredzēto pasākumu saskaņā ar 60. panta 3. punktu, dalībvalsts, kura pasūtījuma veikšanā vai līguma izpildē saistībā ar krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādi, saskaras ar būtiskām grūtībām, var iesniegt pieprasījumu Komisijai pieprasīt ekonomikas dalībniekam pieņemt tādu krīzes gadījumā būtisku ražojumu, kas nav aizsardzības ražojumi, noteiktu pasūtījumu vai piešķirt tam prioritāti.

2. Pēc 1. punktā minētā pieprasījuma Komisija var adresēt pieprasījumu attiecīgajam ekonomikas dalībniekam, ja šādu ražojumu, kas nav aizsardzības ražojumi, ražošanu vai piegādi nav bijis iespējams panākt ar citiem šajā nodaļā paredzētiem pasākumiem:

a) pēc apspriešanās ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka ražotne, un iepriekšējas piekrišanas saņemšanas no minētās dalībvalsts; un

b) pēc apspriešanās ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka vadības izpildstruktūrvienība.

3. Šā panta 2. punktā minētajā pieprasījumā ietver informāciju par pieprasījuma juridisko pamatu, precizē attiecīgos ražojumus, to specifikācijas un daudzumus, precizē grafiku un termiņu pasūtījuma izpildei un pabeigšanai, un norāda iemeslus, kas pamato prioritāra pieprasījuma izmantošanu.

4. Komisija pierāda, ka izvēle attiecībā uz 2. punktā minētā pieprasījuma saņēmējiem un labuma guvējiem ir nediskriminējoša un atbilst Savienības konkurences noteikumiem.

5. Komisija 2. punktā minēto pieprasījumu balsta uz objektīviem, faktiskiem, izmērāmiem un pamatotiem datiem, kas parāda, ka šāda prioritātes piešķiršana ir absolūti nepieciešama, lai nodrošinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, un ņem vērā attiecīgā ekonomikas dalībnieka leģitīmās intereses un izmaksas un pūles, kas vajadzīgas, lai mainītu ražošanas secību piegādes ķēdē.

6. Attiecīgais ekonomikas dalībnieks piecu darba dienu laikā no 2. punktā minētā pieprasījuma saņemšanas atbild Komisijai un norāda, vai tas pieprasījumu pieņem vai noraida. Ja to prasa situācijas steidzamība, Komisija, balstoties uz šādas steidzamības pamatojumu, var prasīt, lai ekonomikas dalībnieks atbildētu īsākā termiņā.

7. Ja ekonomikas dalībnieks, kam adresēts 2. punktā minētais pieprasījums, ir minēto pieprasījumu nepārprotami pieņēmis, Komisija ar īstenošanas aktu pieņem prioritāru pieprasījumu, kurā nosaka:

a) prioritārā pieprasījuma juridisko pamatu, kas ekonomikas dalībniekam jāievēro;

b) to krīzes gadījumā būtisku ražojumu sarakstu, uz kuriem attiecas prioritārais pieprasījums, to specifikācijas, cenu un daudzumus, kādos tie jāpiegādā;

c) termiņus, kuros jāizpilda prioritārais pieprasījums;

d) prioritārā pieprasījuma labuma guvējus;

e) atbrīvojumu no līgumiskās atbildības saskaņā ar šā panta 12. punktā paredzētajiem nosacījumiem; un

f) sodus, kas paredzēti 72. pantā par to pienākumu neizpildi, kuri izriet no minētā īstenošanas akta.

8. Ja ekonomikas dalībnieks noraida 2. punktā minēto pieprasījumu, tas sniedz Komisijai minētā noraidījuma detalizētu pamatojumu.

9. Komisija, pienācīgi ņemot vērā pamatojumus, ko ekonomikas dalībnieks sniedzis saskaņā ar šā panta 8. punktu, un pēc apspriešanās ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka ražotne, un ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas ekonomikas dalībnieka vadības izpildstruktūrvienība, un iepriekšējas piekrišanas saņemšanas no minētajām dalībvalstīm, ar īstenošanas aktu var pieņemt prioritāru pasūtījumu, paziņojumu saņēmušajam attiecīgajam ekonomikas dalībniekam uzliekot pienākumu izpildīt pasūtījumu. Komisija norāda iemeslus, kāpēc atbilstoši proporcionalitātes principam un ekonomikas dalībnieka pamattiesībām saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un ņemot vērā 1. punktā aprakstītos apstākļus bija nepieciešams pieņemt minēto īstenošanas aktu. Jebkurā šādā īstenošanas aktā sniedz 7. punktā minēto informāciju.

10. Komisija neizdod prioritāro pasūtījumu nevienā no šādiem gadījumiem:

a) ekonomikas dalībnieks nespēj izpildīt prioritāro pasūtījumu nepietiekamas ražošanas spējas vai ražošanas jaudas, vai tehnisku iemeslu dēļ, pat ja pasūtījumam piemēro preferenciālu režīmu; vai

b) pasūtījuma izpilde ekonomikas dalībniekam radītu nesaprātīgu ekonomisku slogu un īpašas grūtības, tostarp ar darbības nepārtrauktību saistītus būtiskus riskus.

11. Šā panta 7. punktā minētie prioritārie pieprasījumi un 9. punktā minētie prioritārie pasūtījumi:

a) tiek iesniegti par taisnīgu un saprātīgu cenu, pienācīgi ņemot vērā ekonomikas dalībnieka alternatīvās izmaksas, kas rodas, izpildot prioritāros pieprasījumus vai prioritāros pasūtījumus, salīdzinājumā ar esošajām līgumsaistībām;

b) prevalē pār jebkuru tādu izpildes pienākumu saskaņā ar privāttiesībām vai publiskajām tiesībām, kas saistīts ar krīzē būtiskiem ražojumiem, uz kuriem attiecas prioritārais pieprasījums vai prioritārais pasūtījums, izņemot pienākumus, kas tieši saistīti ar pasūtījumiem, kuriem ir militārs nolūks.

12. Ekonomikas dalībnieki, uz kuriem attiecas prioritārs pieprasījums, ievērojot 7. punktu, vai prioritārs pasūtījums, ievērojot 9. punktu, nav atbildīgi par tādu līgumsaistību pārkāpumu, ko reglamentē dalībvalsts tiesību akti, ar noteikumu, ka:

a) līgumsaistību pārkāpums ir nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību prasītajai prioritātes piešķiršanai;

b) ir ievērots 7. vai 9. punktā minētais īstenošanas akts; un

c) attiecīgā gadījumā prioritārais pieprasījums netika pieņemts tikai tādēļ, lai nepamatoti izvairītos no iepriekšējām līgumsaistībām.

13. Jebkādas pretrunas starp prioritāru pieprasījumu vai prioritāru pasūtījumu un pasākumu saskaņā ar jebkuru citu Savienības prioritāšu piešķiršanas mehānismu apspriež padomē un risina Komisija, pamatojoties uz sabiedrības interešu izsvēršanu.

14. Ekonomikas dalībnieks, uz kuru attiecas prioritārs pieprasījums, ievērojot 7. punktu, vai prioritārs pasūtījums, ievērojot 9. punktu, var lūgt Komisiju grozīt 7. vai 9. punktā minēto īstenošanas aktu, ja tas uzskata to par pienācīgi pamatotu, balstoties uz kādu no šādiem iemesliem:

a) ekonomikas dalībnieks nespēj izpildīt prioritāro pieprasījumu vai prioritāro pasūtījumu nepietiekamas ražošanas spējas vai ražošanas jaudas dēļ, pat ja pieprasījumam vai pasūtījumam piemēro preferenciālu režīmu;

b) pieprasījuma vai pasūtījuma pabeigšana ekonomikas dalībniekam radītu nesaprātīgu ekonomisku slogu un īpašas grūtības.

15. Ekonomikas dalībnieks sniedz visu attiecīgo un pamatoto informāciju, lai Komisija varētu novērtēt 14. punktā minētā lūguma veikt izmaiņas pamatotību.

16. Pamatojoties uz ekonomikas dalībnieka sniegto iemeslu un pierādījumu pārbaudi, Komisija pēc apspriešanās ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka ražotne, un ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas ekonomikas dalībnieka vadības izpildstruktūrvienība, var grozīt īstenošanas aktu, lai attiecīgo ekonomikas dalībnieku daļēji vai pilnībā atbrīvotu no pienākumiem, kas tam noteikti šajā pantā.

17. Ja uz Savienībā iedibinātu ekonomikas dalībnieku attiecas kādas trešās valsts pasākums, kas ietver tāda krīzes gadījumā būtiska ražojuma prioritāru pasūtījumu vai prioritāru pieprasījumu, kas nav aizsardzības ražojums, ekonomikas dalībnieks par to informē Komisiju. Pēc tam Komisija informē padomi par šādu pasākumu esību.

18. Ja ekonomikas dalībnieks, uz kuru attiecas prioritārs pieprasījums, ievērojot 7. punktu, vai prioritārs pasūtījums, ievērojot 9. punktu, tīši vai rupjas nolaidības dēļ neizpilda minēto pieprasījumu vai pasūtījumu, tam var uzlikt naudas sodu saskaņā ar 72. pantu, izņemot gadījumus, kad:

a) ekonomikas dalībnieks nespēj izpildīt prioritāro pieprasījumu vai prioritāro pasūtījumu nepietiekamas ražošanas spējas vai ražošanas jaudas dēļ, vai tehnisku iemeslu dēļ; vai

b) pasūtījuma izpilde vai pabeigšana ekonomikas dalībniekam radītu nesaprātīgu ekonomisku slogu un īpašas grūtības, tostarp ar darbības nepārtrauktību saistītus būtiskus riskus.

19. Komisija pieņem īstenošanas aktu, ar ko nosaka prioritāru pieprasījumu un prioritāru pasūtījumu darbības praktisko un operacionālo kārtību, tostarp metodiku tādu krīzes gadījumā būtisku ražojumu cenas noteikšanai, uz kuriem attiecas prioritāri pasūtījumi.

20. Šajā pantā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 77. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

21. Šis pants neskar katras dalībvalsts tiesības aizsargāt savas būtiskās drošības intereses saskaņā ar LESD 346. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

4. IEDAĻA

AR DROŠĪBU SAISTĪTAS PIEGĀDES KRĪZES STĀVOKLIS

64. pants

Ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokļa aktivizēšana

1. Uzskata, ka ar drošību saistīta piegādes krīze iestājas, ja:

a) pastāv nopietni traucējumi aizsardzības ražojumu nodrošināšanā vai šādu traucējumu tūlītējs risks, piemēram, traucējumi tādu notikumu ietekmes dēļ, kuri saistīti ar Savienības drošību; un

b) šādu nopietnu traucējumu vai tūlītēja riska rezultātā tiek pieņemti vai varētu tikt pieņemti atšķirīgi valstu pasākumi saistībā ar krīzes gadījumā būtiskiem aizsardzības ražojumiem, kas tādējādi izraisa būtisku negatīvu ietekmi uz iekšējā tirgus pienācīgu darbību, jo īpaši rada šķēršļus šādu krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu pārrobežu tirdzniecībai Savienībā, izraisot aizsardzības ražojumu ievērojamu deficītu.

2. Ja, ievērojot 59. pantu, Komisijai vai padomei kļūst zināms par krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu piegādes nopietna traucējuma risku vai ja to rīcībā ir konkrēta un ticama informācija par kādu citu būtisku riska faktoru, kas būtiski ietekmē šādu ražojumu piegādi, Komisija pēc apspriešanās ar padomi novērtē, vai ir izpildīti šā panta 1. punktā paredzētie nosacījumi. Minētajā novērtējumā ņem vērā ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokļa iespējamo ietekmi un sekas, kas skartu aizsardzības piegādes ķēdes Savienībā, kā arī saskaņā ar 58. pantu veikto stresa testu rezultātus un novērtējumus, kas veikti citos attiecīgos Savienības krīzes pārvarēšanas satvaros. Ja minētais novērtējums sniedz konkrētus un ticamus pierādījumus, Komisija pēc apspriešanās ar padomi var ierosināt Padomei aktivizēt ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokli. Ja Komisija ierosina Padomei aktivizēt ar drošību saistītu piegādes krīzes stāvokli, tā par to informē Parlamentu.

3. Kad Komisija novērtē, vai šā panta 1. punktā noteiktie nosacījumi ir izpildīti, ievērojot 2. punktu, tā jo īpaši ņem vērā, vai krīze, kas ietekmē Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības intereses, ir konstatēta KĀDP jomā, piemēram, vai minētā krīze ir izraisījusi savstarpējās palīdzības klauzulas aktivizēšanu, ievērojot LES 42. panta 7. punktu.

4. Padome ar kvalificētu balsu vairākumu un pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, ar īstenošanas aktu var aktivizēt ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokli. Ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokļa ilgumu norāda īstenošanas aktā, un sākotnēji tas nepārsniedz 12 mēnešus. Minētajā īstenošanas aktā arī norāda, kuri no 65. līdz 71. pantā paredzētajiem pasākumiem tiek aktivizēti. Turklāt īstenošanas aktā var noteikt, attiecībā uz kuriem krīzes gadījumā būtiskiem aizsardzības ražojumiem minētos pasākumus aktivizē.

5. Šā panta 4. punktā minēto priekšlikumu Padome var grozīt ar kvalificētu balsu vairākumu.

6. Komisija regulāri un vismaz reizi trijos mēnešos ziņo Padomei un Eiropas Parlamentam par ar drošību saistītu piegādes krīzes stāvokli.

7. Ne vēlāk kā trīs nedēļas pirms ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokļa termiņa beigām Komisija, ņemot vērā padomes ieteikumu, iesniedz Padomei ziņojumu, kurā novērtē, vai minētais termiņš būtu jāpagarina. Ziņojumā jo īpaši analizē to pasākumu ietekmi, kuri iepriekš aktivizēti saskaņā ar šo nodaļu. Ja šāds novērtējums sniedz konkrētus un ticamus pierādījumus, ka ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokļa aktivizēšanas nosacījumi joprojām ir izpildīti, Komisija pēc apspriešanās ar padomi var ierosināt Padomei pagarināt ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokli.

8. Pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, Padome ar kvalificētu balsu vairākumu ar īstenošanas aktu var pagarināt ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokli. Pagarinājuma termiņš nepārsniedz 6 mēnešus, un to nosaka īstenošanas aktā. Minētajā īstenošanas aktā arī norāda, kurus no 65. līdz 71. pantā paredzētajiem pasākumiem turpina piemērot vai – attiecīgā gadījumā – aktivizē. Ar kvalificētu balsu vairākumu Padome var atkārtoti nolemt pagarināt termiņu, uz kuru tiek aktivizēts ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvoklis, ja tas ir pamatoti, lai novērstu ar drošību saistītu piegādes krīzi.

9. Komisija var ierosināt Padomei pagarināt ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokli tik daudz reižu, cik uzskata par nepieciešamu, lai novērstu ar drošību saistītu piegādes krīzi, ievērojot šā panta 7. punktā noteiktos nosacījumus. Pēc šāda Komisijas priekšlikuma piemēro 8. punktu.

10. Ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokļa laikā Komisija pēc apspriešanās ar padomi novērtē ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokļa priekšlaicīgas izbeigšanas piemērotību. Ja novērtējumā tā norādīts, Komisija ierosina Padomei izbeigt ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokli.

11. Pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, Padome ar īstenošanas aktu, kas pieņemts ar kvalificētu balsu vairākumu, var izbeigt ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokli pirms tā termiņa beigām, kas noteikts 4. vai 8. punktā minētajā īstenošanas aktā.

12. Beidzoties termiņam, uz kuru ir aktivizēts vai pagarināts ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvoklis, vai to izbeidzot priekšlaicīgi, nekavējoties beidz piemērot saskaņā ar 65. līdz 71. pantu veiktos pasākumus. Īstenošanas aktus, kas pieņemti saskaņā ar 66. panta 6. punktu, tomēr turpina piemērot, līdz ir izpildīti attiecīgie prioritārie pieprasījumi.

Gatavojot un īstenojot 65. līdz 71. pantā noteiktos pasākumus, Komisija, kad vien iespējams, rīkojas ciešā koordinācijā ar padomi, kas savlaicīgi sniedz konsultācijas. Komisija informē padomi par veiktajiem pasākumiem. Ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvokļa laikā Komisija pēc dalībvalsts pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas vajadzības gadījumā sasauc padomes ārkārtas sanāksmes. Saskaņā ar 76. panta 10. punktu padome attiecīgā gadījumā aicina augsta līmeņa industrijas pārstāvjus tikties īpašā sastāvā, lai apspriestu jautājumus, kas saistīti ar attiecīgiem aizsardzības ražojumiem. Dalībvalstis cieši sadarbojas ar Komisiju padomes ietvaros, lai nodrošinātu visu to Savienības un valsts pasākumu koordinēšanu, kuri veikti attiecībā uz aizsardzības piegādes ķēdēm, kas saistītas ar attiecīgajiem krīzes gadījumā būtiskajiem aizsardzības ražojumiem.

13. Ja ir aktivizēts ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvoklis, Komisija var ierosināt Padomei aktivizēt 62. un 63. pantā paredzētos pasākumus saskaņā ar tajos un 60. un 61. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

65. pants

Informācijas pieprasījumi

Ja Padome aktivizē šajā pantā paredzēto pasākumu saskaņā ar 64. panta 4. punktu, Komisija var veikt 62. pantā paredzētos pasākumus saistībā ar krīzes gadījumā būtiskiem aizsardzības ražojumiem saskaņā ar tajā paredzētajiem nosacījumiem.

66. pants

Prioritātes piešķiršana aizsardzības ražojumiem

1. Ja Padome aktivizē šajā pantā paredzēto pasākumu saskaņā ar 64. panta 4. punktu, dalībvalsts var iesniegt pieprasījumu Komisijai, lai ekonomikas dalībniekam, kura ražotne atrodas tās teritorijā, prasītu pieņemt noteiktu krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu pasūtījumu vai piešķirt tiem prioritāti, lai novērstu būtiskās grūtības, ar kurām minētā dalībvalsts vai cita dalībvalsts saskaras pasūtījuma veikšanā vai līguma izpildē saistībā ar šādu ražojumu piegādi.

2. Pēc pieprasījuma, kā minēts 1. punktā, Komisija var adresēt pieprasījumu attiecīgajam ekonomikas dalībniekam, ja krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu ražošanu vai piegādi nav bijis iespējams panākt ar nevienu citu šajā nodaļā paredzēto pasākumu:

a) pēc apspriešanās ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka ražotne, un iepriekšējas piekrišanas saņemšanas no minētās dalībvalsts; un

b) pēc apspriešanās ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka vadības izpildstruktūrvienība, un iepriekšējas piekrišanas saņemšanas no minētās dalībvalsts.

Komisijas pieprasījumā skaidri norāda, ka ekonomikas dalībnieks var brīvi noraidīt pieprasījumu.

3. Šā panta 2. punktā minētajā pieprasījumā ietver informāciju par pieprasījuma juridisko pamatu, precizē ražojumus, to specifikācijas un daudzumu, grafiku un termiņu, kādā pasūtījums jāizpilda un jāpabeidz, un norāda iemeslus, kas pamato prioritāra pieprasījuma izmantošanu.

4. Komisija pierāda, ka 2. pantā minēto pieprasījumu saņēmēju un labuma guvēju izvēle ir nediskriminējoša un atbilst Savienības konkurences noteikumiem.

5. Komisija 2. pantā minētos pieprasījumus balsta uz objektīviem, faktiskiem, izmērāmiem un pamatotiem datiem, kas parāda, ka šāda prioritātes piešķiršana ir absolūti nepieciešama, lai nodrošinātu iekšējā tirgus pienācīgu darbību, un ņem vērā attiecīgā ekonomikas dalībnieka leģitīmās intereses un izmaksas un pūles, kas vajadzīgas, lai mainītu ražošanas secību piegādes ķēdē.

6. Ja ekonomikas dalībnieks, kam adresēts 2. punktā minētais pieprasījums, ir nepārprotami pieņēmis pieprasījumu, Komisija pēc apspriešanās ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka ražotne, un ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas attiecīgā ekonomikas dalībnieka vadības izpildstruktūrvienība, un pēc minēto dalībvalstu iepriekšējas piekrišanas ar īstenošanas aktu pieņem prioritāru pieprasījumu, kurā paredz:

a) prioritārā pieprasījuma juridisko pamatu, kas ekonomikas dalībniekam jāievēro;

b) to krīzes gadījumā būtisko ražojumu sarakstu, uz kuriem attiecas prioritārais pieprasījums, to specifikācijas un daudzumu, kādā tie jāpiegādā;

c) termiņus, kuros prioritārais pieprasījums jāizpilda;

d) prioritārā pieprasījuma labuma guvējus;

e) to līgumsaistību tvērumu, pār kurām prioritārais pieprasījums prevalē;

f) atbrīvojumu no līgumiskās atbildības saskaņā ar šā panta 8. punktā paredzētajiem nosacījumiem; un

g) sodus, kas paredzēti 72. pantā par to pienākumu neizpildi, kuri izriet no minētā īstenošanas akta.

Šā punkta pirmajā daļā minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 77. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

7. Šā panta 6. punktā minētie prioritārie pieprasījumi:

a) tiek iesniegti par taisnīgu un saprātīgu cenu, pienācīgi ņemot vērā ekonomikas dalībnieka alternatīvās izmaksas, izpildot prioritāros pieprasījumus, salīdzinājumā ar esošajām līgumsaistībām; un

b) atbilstoši nosacījumiem, kas paredzēti 6. punktā minētajā īstenošanas aktā, prevalē pār līgumsaistībām, kas saistītas ar krīzes gadījumā būtiskiem ražojumiem, uz kuriem attiecas prioritārais pieprasījums saskaņā ar privāttiesībām vai publiskajām tiesībām.

8. Ekonomikas dalībnieks, uz kuru attiecas prioritārs pieprasījums, ievērojot 6. punktu, nav atbildīgs par tādu līgumsaistību pārkāpumu, ko reglamentē dalībvalsts tiesību akti, ar noteikumu, ka:

a) līgumsaistību pārkāpums ir noteikti nepieciešams, lai nodrošinātu atbilstību prasītajai prioritātes piešķiršanai;

b) ir ievērots 6. punktā minētais īstenošanas akts; un

c) prioritārais pieprasījums netika pieņemts tikai tādēļ, lai nepamatoti izvairītos no iepriekšēja izpildes pienākuma.

9. Ekonomikas dalībnieks, uz kuru attiecas prioritārs pieprasījums, var lūgt Komisiju grozīt 6. punktā minēto īstenošanas aktu, ja tas uzskata, ka šāda grozīšana ir pienācīgi pamatota, balstoties uz kādu no šādiem iemesliem:

a) ja ekonomikas dalībnieks nespēj izpildīt prioritāro pieprasījumu nepietiekamas ražošanas spējas vai ražošanas jaudas dēļ, pat ja pieprasījumam piemēro preferenciālu režīmu;

b) ja pieprasījuma pabeigšana ekonomikas dalībniekam radītu nesaprātīgu ekonomisku slogu un īpašas grūtības.

10. Ekonomikas dalībnieks sniedz visu attiecīgo un pamatoto informāciju, lai Komisija varētu novērtēt 9. punktā minētā lūguma par grozījumiem pamatotību.

11. Pamatojoties uz ekonomikas dalībnieka sniegto iemeslu un pierādījumu pārbaudi, Komisija pēc apspriešanās ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas ekonomikas dalībnieka attiecīgā ražotne, un ar dalībvalsti, kuras teritorijā atrodas minētā attiecīgā ekonomikas dalībnieka vadības izpildstruktūrvienība, un pēc minēto dalībvalstu iepriekšējas piekrišanas var grozīt īstenošanas aktu, lai attiecīgo ekonomikas dalībnieku daļēji vai pilnībā atbrīvotu no šajā pantā noteiktajiem pienākumiem.

12. Ja ekonomikas dalībnieks pēc tam, kad tas ir nepārprotami piekritis Komisijas pieprasītajiem pasūtījumiem piešķirt prioritāti, tīši vai rupjas nolaidības dēļ neizpilda pienākumu piešķirt prioritāti minētajiem pasūtījumiem, tam piemēro naudas sodus, kas noteikti saskaņā ar 72. pantu, izņemot gadījumus, kad:

a) ekonomikas dalībnieks nespēj izpildīt prioritāro pieprasījumu nepietiekamas ražošanas spējas vai ražošanas jaudas dēļ, vai tehnisku iemeslu dēļ; vai

b) pieprasījuma izpilde vai pabeigšana ekonomikas dalībniekam radītu nesamērīgu ekonomisku slogu un īpašas grūtības, tostarp ar darbības nepārtrauktību saistītus būtiskus riskus.

13. Ja uz Savienībā iedibinātu ekonomikas dalībnieku attiecas kādas trešās valsts pasākums, kas ietver tāda krīzes gadījumā būtiska ražojuma prioritāro pieprasījumu, ekonomikas dalībnieks par to informē Komisiju. Pēc tam Komisija informē padomi par šādu pasākumu esību. Attiecīgā gadījumā Komisija var konsultēties ar padomi par visiem atbilstīgajiem soļiem, kas jāveic, lai reaģētu uz minēto pasākumu.

14. Šis pants neskar katras dalībvalsts tiesības aizsargāt savas būtiskās drošības intereses saskaņā ar LESD 346. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

67. pants

Krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu sūtījumi ES teritorijā

1. Ja Padome aktivizē šajā pantā paredzēto pasākumu saskaņā ar šīs regulas 64. panta 4. punktu un neskarot Direktīvu 2009/43/EK un dalībvalstu prerogatīvas saskaņā ar minēto direktīvu, dalībvalstis nodrošina, ka pieteikumi, kas saistīti ar sūtījumiem ES teritorijā, tiek apstrādāti efektīvi un savlaicīgi. Šajā nolūkā visas attiecīgās valsts iestādes nodrošina šādiem pieteikumiem visātrāko apstrādi, kāda vien tiesiski ir iespējama. Šīs regulas 64. panta 4. punktā minētajā Padomes īstenošanas aktā nosaka termiņu, kurā attiecīgās valsts iestādes izskata pieteikumus, kad tās no pieteikuma iesniedzēja ir saņēmušas visu vajadzīgo informāciju. Minētais termiņš nav ilgāks par divām nedēļām.

2. Ja dalībvalsts saskaņā ar Direktīvas 2009/43/EK 4. panta 8. punktu nosaka eksporta ierobežojumus komponentiem, kas ir krīzes gadījumā būtiski ražojumi, minētā dalībvalsts neprasa papildu atļaujas attiecīgo komponentu sūtīšanai ES teritorijā, ja saņēmējs iesniedz deklarāciju par izmantojumu, ar ko apliecina, ka komponenti, uz kuriem attiecas minētā sūtījumu licence, ir integrēti vai tiks integrēti aizsardzības ražojumā un atsevišķi tos nav iespējams nosūtīt tālāk vai eksportēt. Tas neskar saņēmēju pienākumus, kas noteikti Direktīvas 2009/43/EK 10. pantā.

68. pants

Atbalsts ārkārtas aizsardzības inovācijas darbībām

Ja Padome aktivizē šajā pantā paredzēto pasākumu saskaņā ar 64. panta 4. punktu, inovācijas darbības, kas saistītas ar vienu no turpmāk norādītajām aktivitātēm, uzskata par atbalsttiesīgām saskaņā ar Programmu:

a) aktivitātes, kuru mērķis ir ļoti būtiski saīsināt aizsardzības ražojumu piegādes izpildes laiku;

b) aktivitātes, kuru mērķis ir būtiski vienkāršot aizsardzības ražojumu tehniskās specifikācijas, lai padarītu iespējamu to masveida ražošanu;

c) aktivitātes, kuru mērķis ir būtiski vienkāršot aizsardzības ražojumu ražošanas procesu, lai padarītu iespējamu to masveida ražošanu; vai

d) aktivitātes, kuru mērķis ir aizstāt komponentus ar alternatīvām, kas ir pieejamas Savienībā vai kas ir viegli pielāgojamas vai ko ekonomikas subjekti, kuri iedibināti Savienībā, var savlaicīgi izstrādāt.

69. pants

Sertifikācija

1. Ja Padome aktivizē šajā pantā paredzēto pasākumu saskaņā ar 64. panta 4. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka administratīvās procedūras, kas saistītas ar krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu un vajadzības gadījumā šādu ražojumu tehnisko pielāgojumu sertifikāciju, tiek īstenotas pēc iespējas ātrāk saskaņā ar to piemērojamiem valsts normatīvajiem aktiem.

2. Ja šāds statuss ir paredzēts valsts tiesību aktos, krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu sertifikācijai piešķir visaugstākās iespējamās nozīmes statusu.

3. Ja ir aktivizēts šis pasākums, vienā dalībvalstī sertificētus krīzes gadījumā būtiskus aizsardzības ražojumus uzskata par sertificētiem citā dalībvalstī bez papildu kontroles.

4. Īstenošanas aktā, kas minēts 64. panta 4. punktā, var paredzēt precīzākus noteikumus par šā pasākuma darbības jomu.

5. Šis pants neskar katras dalībvalsts tiesības aizsargāt savas būtiskās drošības intereses saskaņā ar LESD 346. panta 1. punkta b) apakšpunktu.

70. pants

Valsts atļauju piešķiršanas procedūru paātrināšana

Ja Padome aktivizē šajā pantā paredzēto pasākumu saskaņā ar 64. panta 4. punktu, krīzes gadījumā būtisku ražojumu piegādes drošību var uzskatīt par sevišķi svarīgu iemeslu saistībā ar sabiedrības interesēm Direktīvas 92/43/EEK 6. panta 4. punkta un 16. panta 1. punkta c) apakšpunkta un Direktīvas 2000/60/EK 4. panta 7. punkta nozīmē. Tāpēc saistīto ražotņu plānošanu, būvniecību un ekspluatāciju var uzskatīt par sevišķi svarīgām sabiedrības interesēm, ar noteikumu, ka ir izpildīti pārējie minētajos noteikumos paredzētie nosacījumi.

71. pants

Krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanas nepārtrauktība

1. Ja Padome aktivizē šajā pantā paredzēto pasākumu saskaņā ar šīs regulas 64. panta 4. punktu un ja attiecīgajām ražošanas aktivitātēm piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/88/EK ([46]), dalībvalstis var nolemt izmantot vai mudināt ekonomikas dalībniekus, kuru ražotnes atrodas to teritorijā un kuri ražo attiecīgos krīzes gadījumā būtiskos aizsardzības ražojumus, izmantot Direktīvas 2003/88/EK 17. panta 3. punktā paredzētās atkāpes, lai varētu paplašināt darbu maiņās, tādējādi veicinot attiecīgo krīzes gadījumā būtisko aizsardzības ražojumu ražošanas nepārtrauktību, ja tās uzskata to par nepieciešamu šīs regulas mērķu sasniegšanai.

2. Gadījumos, kad ir vajadzīga iepriekšēja atļauja, visas attiecīgās valsts iestādes nodrošina, ka ekonomikas dalībnieku, kuri ražo krīzes gadījumā būtisku aizsardzības ražojumu, pieteikumiem par 1. punktā minēto atkāpju izmantošanu tiek piemērots visātrākais tiesiski iespējamais režīms.

5. IEDAĻA

SODI

72. pants

Sodi

1. Komisija, ja tā uzskata, ka tas ir nepieciešams un samērīgi, ar īstenošanas aktiem var uzlikt ekonomikas dalībniekiem, kuriem adresēti informācijas pieprasījumi, ievērojot 62. pantu, vai uz kuriem attiecas jebkurš no pienākumiem informēt Komisiju par trešās valsts noteiktu pienākumu, ievērojot 63. panta 17. punktu un 66. panta 13. punktu, vai piešķirt prioritāti krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanai, ievērojot 63. un 66. pantu:

a) naudas sodus, kas nepārsniedz 300 000 EUR, ja ekonomikas dalībnieks tīši vai rupjas nolaidības dēļ sniedz nepareizu, nepilnīgu vai maldinošu informāciju, atbildot uz pieprasījumu, kas iesniegts, ievērojot 62. panta 1. punktu, vai nesniedz informāciju noteiktajā termiņā saskaņā ar 62. panta 9. punktu;

b) naudas sodus, kas nepārsniedz 150 000 EUR, ja ekonomikas dalībnieki tīši vai rupjas nolaidības dēļ nepilda pienākumu informēt Komisiju par trešās valsts noteiktu pienākumu, ievērojot 63. panta 17. punktu un 66. panta 13. punktu;

c) periodiskus soda maksājumus, kas nepārsniedz 1,5 % no vidējā dienas apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā, par katru neizpildes darba dienu, sākot ar dienu, kura noteikta lēmumā, ar ko izdots prioritārais pasūtījums, ja saskaņā ar 63. panta 9. punktu ekonomikas dalībnieks tīši vai rupjas nolaidības dēļ nepilda pienākumu piešķirt prioritāti krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanai, ievērojot 63. panta 18. punktu, un, ja attiecīgais ekonomikas dalībnieks ir MVU, piemērotie periodiskie soda maksājumi nepārsniedz 0,5 % no tā vidējā dienas apgrozījuma iepriekšējā finanšu gadā;

([46]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2003/88/EK (2003. gada 4. novembris) par konkrētiem darba laika organizēšanas aspektiem (OV L 299, 18.11.2003., 9. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2003/88/oj).

d) naudas sodus, kas nepārsniedz 300 000 EUR, ja attiecīgi saskaņā ar 63. panta 18. punktu un 66. panta 12. punktu ekonomikas dalībnieks tīši vai rupjas nolaidības dēļ nepilda pienākumu piešķirt prioritāti krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanai, ievērojot 63. panta 8. punktu un 66. panta 6. punktu.

Šā punkta pirmajā daļā minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar 77. panta 4. punktā minēto pārbaudes procedūru.

2. Pirms lēmuma pieņemšanas, ievērojot šā panta 1. punktu, Komisija attiecīgajam ekonomikas dalībniekam dod iespēju tikt uzklausītiem saskaņā ar 75. pantu. Lai noteiktu, vai naudas sodi vai periodiskie soda maksājumi ir uzskatāmi par nepieciešamiem un samērīgiem, Komisija ņem vērā visus pienācīgi pamatotos iemeslus, ko ekonomikas dalībnieks darījis zināmus.

3. Nosakot naudas soda vai periodiskā soda maksājuma apmēru, Komisija ņem vērā pārkāpuma veidu, smagumu un ilgumu, tostarp saistībā ar gadījumiem, kad netiek izpildīts 63. panta 9. punktā noteiktais pienākums pieņemt prioritāru pasūtījumu vai piešķirt tam prioritāti vai 63. panta 7. punktā vai 66. panta 6. punktā noteiktais pienākums pieņemt prioritāru pieprasījumu vai piešķirt tam prioritāti, un to, vai ekonomikas dalībnieks ir daļēji izpildījis prioritāro pasūtījumu vai prioritāro pieprasījumu.

4. Naudas sodi ir ārējie piešķirtie ieņēmumi Finanšu regulas 21. panta 5. punkta nozīmē, un tos novirza Ukrainas atbalsta instrumentam.

73. pants

Noilguma termiņš sodu uzlikšanai

1. Uz pilnvarām, kas Komisijai piešķirtas ar 72. pantu, attiecas šādi noilguma termiņi:

a) divi gadi, ja ir pārkāpti noteikumi par informācijas pieprasījumiem, ievērojot 62. panta 1. punktu;

b) divi gadi, ja ir pārkāpti noteikumi par informācijas sniegšanas pienākumiem, ievērojot 63. panta 17. punktu un 66. panta 13. punktu;

c) trīs gadi, ja ir pārkāpti noteikumi par pienākumu, kas saistīts ar prioritātes piešķiršanu krīzes gadījumā būtisku ražojumu ražošanai, ievērojot 63. un 66. pantu.

2. Šā panta 1. punktā minētos noilguma termiņus sāk skaitīt no dienas, kurā izdarīts pārkāpums. Turpinātu vai atkārtotu pārkāpumu gadījumā noilguma termiņus sāk skaitīt no dienas, kurā tika izdarīts pēdējais pārkāpums.

3. Jebkura darbība, ko Komisija vai dalībvalstu kompetentās iestādes veic, lai nodrošinātu šīs regulas izpildi, pārtrauc noilguma termiņu.

4. Noilguma termiņa pārtraukšana attiecas uz visām pusēm, kuras tiek sauktas pie atbildības par dalību pārkāpumā.

5. Pēc ikviena noilguma termiņa pārtraukuma noilguma termiņu sāk skaitīt no jauna. Tomēr noilguma termiņš beidzas vēlākais dienā, kad ir pagājis termiņš, kas ir divreiz ilgāks par noilguma termiņu, ja Komisija nav uzlikusi naudas sodu vai periodisku soda maksājumu. Minēto termiņu pagarina par laiku, kurā noilguma termiņš ir apturēts, jo Komisijas lēmums ir tiesvedības priekšmets Eiropas Savienības Tiesā.

74. pants

Noilguma termiņš sodu izpildei

1. Komisijas pilnvarām izpildīt lēmumus, kas pieņemti, ievērojot 72. pantu, piemēro trīs gadu noilguma termiņu.

2. Noilguma termiņu sāk skaitīt no dienas, kurā lēmums kļūst galīgs.

3. Noilguma termiņu naudas sodu un periodisko soda maksājumu izpildei pārtrauc ar:

a) paziņojumu par lēmumu, ar ko maina naudas soda vai periodiska soda maksājuma sākotnējo summu vai noraida izmaiņu pieteikumu;

b) jebkādu Komisijas rīcību vai pēc Komisijas pieprasījuma dalībvalsts veiktu rīcību, kuras mērķis ir panākt naudas soda vai periodiska soda maksājuma apmaksu.

4. Pēc katra 3. punktā minētā pārtraukuma noilguma termiņu sāk skaitīt no jauna.

5. Noilguma termiņu naudas sodu un periodisko soda maksājumu izpildei aptur:

a) uz laiku, kas atvēlēts samaksai;

b) kamēr ir apturēta maksājuma izpilde, ievērojot Eiropas Savienības Tiesas lēmumu.

75. pants

Tiesības tikt uzklausītam par naudas sodu vai periodisku soda maksājumu uzlikšanu

1. Pirms lēmuma pieņemšanas, ievērojot 72. pantu, Komisija nodrošina, ka attiecīgajiem ekonomikas dalībniekiem ir dota iespēja iesniegt apsvērumus par:

a) Komisijas sākotnējiem konstatējumiem, tostarp par jebkuru jautājumu, saistībā ar kuru Komisija ir paudusi iebildumus;

b) pasākumiem, ko Komisija, iespējams, ir iecerējusi veikt, ņemot vērā sākotnējos konstatējumus, ievērojot šā punkta a) apakšpunktu.

2. Attiecīgie ekonomikas dalībnieki var iesniegt Komisijai savus apsvērumus par Komisijas sākotnējiem konstatējumiem termiņā, ko Komisija nosaka savos sākotnējos konstatējumos un kas nav mazāks par 14 darba dienām.

3. Komisija naudas sodus vai periodiskus soda maksājumus balsta tikai uz iebildumiem, par kuriem attiecīgie ekonomikas dalībnieki ir varējuši sniegt komentārus.

4. Ja Komisija ir informējusi attiecīgos ekonomikas dalībniekus par saviem sākotnējiem konstatējumiem, kā minēts 1. punktā, tā pēc pieprasījuma nodrošina piekļuvi Komisijas lietas materiāliem saskaņā ar noteikumiem par informācijas izpaušanu, par kuru panākta vienošanās, ievērojot ekonomikas dalībnieku leģitīmās intereses aizsargāt savus komercnoslēpumus vai nolūkā saglabāt jebkuras personas komercnoslēpumus vai citu konfidenciālu informāciju. Tiesības piekļūt lietas materiāliem neattiecas uz Komisijas vai dalībvalstu iestāžu konfidenciālo informāciju un iekšējiem dokumentiem, jo īpaši uz Komisijas un dalībvalstu iestāžu savstarpējo korespondenci. Šajā punktā nekas neliedz Komisijai izpaust un izmantot informāciju, kas vajadzīga, lai pierādītu pārkāpumu.

6. IEDAĻA

AIZSARDZĪBAS PIEGĀDES DROŠĪBAS PADOME

76. pants

Aizsardzības piegādes drošības padome

1. Ar šo tiek izveidota aizsardzības piegādes drošības padome (“padome”).

2. Padomes vispārējais uzdevums ir palīdzēt Komisijai un sniegt tai ieteikumus, ievērojot šo nodaļu.

3. Komisija nodrošina regulāru informācijas plūsmu padomei par visiem plānotajiem pasākumiem un pasākumiem, kas veikti pēc piegādes krīzes stāvokļu aktivizēšanas, ievērojot 60. vai 64. pantu. Komisija sniedz vajadzīgo informāciju, izmantojot drošu IT sistēmu.

4. Lai sagatavotos piegādes krīzes stāvoklim un to novērstu, ievērojot 60. vai 64. pantu, padome palīdz Komisijai:

a) analizēt dalībvalstu vai Komisijas iegūtu ar krīzi saistītu informāciju;

b) novērtēt iespējamos sagatavotības pasākumus;

c) novērtēt, vai ir izpildīti 60. vai 64. pantā minētie kritēriji piegādes krīzes stāvokļu aktivizēšanai vai deaktivizēšanai;

d) veicināt koordinētu rīcību ar dalībvalstīm;

e) sniegt norādījumus par to pasākumu īstenošanu, kas izvēlēti, lai reaģētu uz 60. vai 64. pantā minētajām piegādes krīzēm Savienības līmenī, tostarp par 62. un 63. pantā un 65. līdz 71. pantā minēto pasākumu aktivizēšanu;

f) apzināt dalībvalstīm paredzētus konkrētus reaģēšanas pasākumus, lai nodrošinātu krīzes gadījumā būtisku ražojumu savlaicīgu pieejamību un piegādi;

g) atvieglot kontaktus un informācijas apmaiņu, tostarp ar citām krīzes gadījumā būtiskām Savienības līmeņa struktūrām, kā arī attiecīgā gadījumā ar trešām valstīm un starptautiskām organizācijām, un industrijas, pilsoniskās sabiedrības un akadēmisko aprindu pārstāvjiem;

h) apzināt stresa testu veikšanai svarīgos jautājumus;

i) izstrādāt satvaru un metodiku krīzes gadījumā būtisku ražojumu un agrīnās brīdināšanas rādītāju saraksta;

j) veikt kartēšanu saistībā ar krīzes gadījumā būtiskiem ražojumiem un agrīnās brīdināšanas rādītājiem;

k) novērtēt, vai ir nepieciešami un samērīgi pagarināt piegādes krīzes stāvokli un vai ir atbilstīgi to izbeigt;

l) novērtēt uzraudzības rezultātus un attiecīgā gadījumā apzināt iespējamus risinājumus kopīgu interešu jautājumiem; un

m) apzināt, kāds ir stresa testu veikšanai piemērotais biežums.

5. Padomi veido pārstāvji no visām dalībvalstīm un Komisijas, Augstais pārstāvis un EAA pārstāvji. To kopīgi vada Komisijas pārstāvis un tās dalībvalsts pārstāvis, kura rotācijas kārtībā pilda Padomes prezidentūras pienākumus. Padomes sekretariātu nodrošina Komisija. Balsstiesības ir tikai dalībvalstīm.

6. Līdzpriekšsēdētāji padomes sanāksmēs kā novērotājus uzaicina piedalīties Eiropas Parlamenta pārstāvjus.

7. Asociētajām valstīm ir tiesības kļūt par padomes loceklēm bez balsstiesībām saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu.

8. Padome tiekas ikreiz, kad situācijas dēļ tas ir nepieciešams, pēc Komisijas, dalībvalsts vai tādas asociētās valsts pieprasījuma, kura kļuvusi par padomes locekli. Tā pieņem savu reglamentu, pamatojoties uz Komisijas iesniegtu priekšlikumu. Minētais reglaments paredz mehānismus, ar ko nodrošina labu padomes darbību, tai pildot savus uzdevumus, tostarp paredz strīdu izšķiršanas procedūras attiecībā uz iespējamiem līdzpriekšsēdētāju savstarpējiem strīdiem.

9. Pēc Komisijas pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas padome var sniegt ieteikumus. Tā cenšas rast tādus risinājumus, kuriem ir visplašākais iespējamais atbalsts.

10. Vismaz reizi gadā padome uzaicina pārstāvjus no valstu aizsardzības industrijas apvienībām un izraudzītus industrijas pārstāvjus kā novērotājus piedalīties tās darbā, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt līdzsvarotu ģeogrāfisko pārstāvību. Ja ir aktivizēts 60. vai 64. pantā minētais piegādes krīzes stāvoklis, padome attiecīgā gadījumā aicina augsta līmeņa industrijas pārstāvjus kā novērotājus piedalīties tās darbā, tiekoties īpašā sastāvā, lai apspriestu jautājumus, kas saistīti ar krīzes gadījumā būtiskiem ražojumiem, vai, ja ir aktivizēts ar drošību saistītas piegādes krīzes stāvoklis saskaņā ar 64. pantu, attiecīgie aizsardzības ražojumi.

11. Uz attiecīgām sanāksmēm padome kā novērotājus uzaicina citu krīzes gadījumā būtisku Savienības līmeņa struktūru pārstāvjus.

12. Attiecīgā gadījumā padome saskaņā ar savu reglamentu un, pienācīgi ņemot vērā Savienības un tās dalībvalstu drošības un aizsardzības intereses, uzaicina Ukrainas pārstāvi kā novērotāju piedalīties sanāksmēs.

13. Komisija nodrošina iekļautību un padomes locekļiem vienlīdzīgu piekļuvi informācijai, lai nodrošinātu, ka padomes lēmumu pieņemšanas process atspoguļo visu dalībvalstu situāciju un vajadzības. Padome veic pasākumus, kas nepieciešami, lai saskaņā ar 79. un 80. pantu nodrošinātu drošu rīkošanos ar klasificētu un sensitīvu informāciju un drošu šādas informācijas apstrādi.

14. Komisija pēc savas iniciatīvas vai pēc padomes priekšlikuma var uz *ad hoc* pamata izveidot darba grupas, kas atbalsta padomi tās darbā, lai izskatītu konkrētus jautājumus, pamatojoties uz 1. punktā minētajiem uzdevumiem. Dalībvalstis izvirza ekspertus darba grupām. Uz šādu darba grupu sanāksmēm var uzaicināt EAA.

15. Komisija izveido darba grupu 14. punkta nozīmē jautājumiem par juridiskiem, regulatīviem un administratīviem šķēršļiem. Šīs darba grupas mērķi ir šādi:

a) starptautiskā, Savienības un valstu līmenī apzināt esošos vai iespējamos juridiskos, regulatīvos un administratīvos šķēršļus, kas traucē sasniegt 1. panta 2. punkta 6. apakšpunktā uzskaitītos mērķus;

b) apzināt iespējamos risinājumus un apzināto šķēršļu mazināšanas pasākumus.

VIII NODAĻA

PĀRVALDĪBA, IZVĒRTĒŠANA UN KONTROLE

77. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.

2. EAA uzaicina kā novērotāju, lai tā komitejai sniegtu savu viedokli un speciālās zināšanas. Palīdzēt komitejas darbā uzaicina arī Eiropas Ārējās darbības dienestu.

3. Komisija pēc savas iniciatīvas vai pēc vienas vai vairāku dalībvalstu pieprasījuma attiecīgā gadījumā var aicināt Ukrainas pārstāvjus apmeklēt komitejas sanāksmes. Ukrainas pārstāvji nepiedalās nedz komitejas apspriedēs, nedz balsošanā.

4. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

5. Ja komiteja atzinumu nesniedz, Komisija īstenošanas akta projektu nepieņem, un tiek piemērota Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkta trešā daļa.

78. pants

Finansēšanas nolīgums ar Ukrainu

1. Komisija noslēdz ar Ukrainu finansēšanas nolīgumu Finanšu regulas 114. panta 2. punkta nozīmē, lai īstenotu šajā regulā izklāstītās darbības, kas attiecas uz Ukrainu vai Ukrainā iedibinātiem tiesību subjektiem, kuri saņem Savienības līdzekļus.

2. Ar Ukrainu noslēgtais finansēšanas nolīgums, kā arī līgumi un nolīgumi, kas parakstīti ar Ukrainā iedibinātiem tiesību subjektiem, kuri saņem Savienības līdzekļus, nodrošina Finanšu regulas 129. pantā noteikto pienākumu izpildi.

3. Finansēšanas nolīgums nosaka Ukrainas iestāžu un struktūru, kurām uzticēti budžeta izpildes uzdevumi, pienākumus veikt visus vajadzīgos pasākumus, tostarp likumdošanas, regulatīvos un administratīvos pasākumus, lai ievērotu pareizas finanšu pārvaldības, pārredzamības un nediskriminācijas principus, nodrošinātu Savienības rīcības pamanāmību Savienības līdzekļu pārvaldībā, izpildītu attiecīgos kontroles un revīzijas pienākumus un uzņemtos no tiem izrietošo atbildību, kā arī aizsargātu Savienības finanšu intereses, jo īpaši, pieņemot sīki izstrādātus noteikumus par:

a) aktivitātēm, kas saistītas ar Ukrainas atbalsta instrumentā paredzētā Savienības finansējuma kontroli, uzraudzību, pārraudzību, izvērtēšanu, ziņošanu un revīziju, kā arī aktivitātēm, kas saistītas ar izmeklēšanu, krāpšanas apkarošanas pasākumiem un sadarbību;

b) noteikumiem par nodokļiem, nodevām un maksājumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/947 ([47]) 27. panta 9. un 10. punktu;

c) Komisijas tiesībām uzraudzīt aktivitātes, ko saskaņā ar šo regulu visā projekta ciklā veic Ukrainā iedibināti tiesību subjekti, ietverot sadarbību kopīga iepirkuma darbībā, attiecīgā gadījumā piedalīties minētajās aktivitātēs novērotāja statusā un sniegt ieteikumus nolūkā uzlabot šādas aktivitātes un Ukrainas iestāžu apņemšanos darīt visu iespējamo, lai īstenotu šādus Komisijas ieteikumus, un ziņot par minēto īstenošanu;

d) šīs regulas 83. panta 2. punktā minētajiem pienākumiem, tostarp precīzus noteikumus un grafiku attiecībā uz Ukrainas veikto datu vākšanu un Komisijas un Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (*OLAF*) piekļuvi šādiem datiem;

e) klasificētas informācijas aizsardzību un rīkošanos ar to saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem;

f) personas datu aizsardzību.

4. Finansējumu Ukrainai piešķir tikai pēc tam, kad finansēšanas nolīgums ir stājies spēkā un puses ir īstenojušas darbības, kas vajadzīgas, lai īstenotu tajā noteiktās prasības.

5. Komisija nodrošina, ka no tās puses ir veikti visi vajadzīgie pasākumi, lai vienošanās par finansēšanu varētu stāties spēkā ne vēlāk kā 2026. gada 1. jūlijā.

79. pants

Klasificētas informācijas aizsardzība

1. Klasificētu informāciju, kuru izveido, ar kuru rīkojas, kuru uzglabā, ar kuru apmainās vai kuru kopīgo atbilstīgi šai regulai, aizsargā saskaņā ar drošības noteikumiem, kas izklāstīti attiecīgi Komisijas Lēmumā (ES, Euratom) 2015/444 ([48]) vai Padomē sanākušo Eiropas Savienības dalībvalstu nolīgumā par tādas klasificētas informācijas aizsardzību, ar kuru apmainās Eiropas Savienības interesēs.

2. Iesaistītās dalībvalstis izlemj, kurš ir tādas klasificētas jaunas informācijas autors, kas radīta, īstenojot 10. pantā uzskaitītās atbalsttiesīgās darbības.

3. Komisijai ir piekļuve klasificētai informācijai, kas nepieciešama, lai veiktu uzdevumus, kuri tai saskaņā ar šo regulu uzticēti attiecībā uz 10. pantā uzskaitītajām atbalsttiesīgajām darbībām.

4. *SEAP* kontekstā 45. panta 1. punkta n) apakšpunktā minētie noteikumi par klasificētas informācijas aizsardzību atbilst šā panta 1. punktam.

5. Ja *SEAP* locekļu vai novērotāju lokā ir ietvertas asociētās valstis vai Ukraina, tad šāda *SEAP* nodrošina aizsardzības līmeni, kas ir līdzvērtīgs tam, ko nodrošina Padomē sanākušo Eiropas Savienības dalībvalstu nolīgums par tādas klasificētas informācijas aizsardzību, ar kuru apmainās Eiropas Savienības interesēs.

6. Darbībai piemērojamo drošības sistēmu iesaistītās dalībvalstis ievieš ne vēlāk kā pirms dotācijas nolīguma vai līguma parakstīšanas. Attiecīgie dokumenti ir dotācijas nolīguma vai līguma neatņemama daļa.

([47]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/947 (2021. gada 9. jūnijs), ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē", groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009 (OV L 209, 14.6.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj).

([48]) Komisijas Lēmums (ES, Euratom) 2015/444 (2015. gada 13. marts) par drošības noteikumiem ES klasificētas informācijas aizsardzībai (OV L 72, 17.3.2015., 53. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/444/oj).

7. Lai veicinātu klasificētas informācijas apmaiņu starp Komisiju, dalībvalstīm un asociētajām valstīm un attiecīgā gadījumā ar pieteikumu iesniedzējiem un saņēmējiem, Komisija izveido sistēmu, kas ir drošības ziņā akreditēta saskaņā ar Lēmumu (ES, Euratom) 2015/444.

80. pants

Informācijas konfidencialitāte

1. Informāciju, kas saņemta, piemērojot šo regulu, izmanto vienīgi tam nolūkam, kādam tā pieprasīta.

2. Dalībvalstis, Komisija, Augstais pārstāvis, Eiropas Ārējās darbības dienests un EAA nodrošina, ka tirdzniecības noslēpumi un komercnoslēpumi, kā arī cita sensitīva informācija, kas iegūta un radīta, piemērojot šo regulu, tiek aizsargāta saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un attiecīgiem valstu tiesību aktiem.

3. Komisija ar informāciju, kas satur jebkādus subjekta datus vai komercnoslēpumus, rīkojas ne mazāk stingri kā ar sensitīvu informāciju, tostarp piemēro principu "nepieciešamība zināt" un, lai ar šādu informāciju rīkotos un apmainītos, izmanto atbilstīgas šifrētas vides.

81. pants

Personas datu aizsardzība

Šī regula neskar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2002/58/EK ([49]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/679 ([50]) un (ES) 2018/1725 ([51]).

82. pants

Revīzijas

Ievērojot Finanšu regulas 127. pantu, vispārēja ticamības apliecinājuma pamatā ir personu vai subjektu, tostarp tādu personu vai subjektu, kas nav Savienības iestāžu, struktūru, biroju vai aģentūru pilnvarotās personas vai subjekti, veiktas revīzijas par Savienības iemaksas izmantošanu. Eiropas Revīzijas palāta pārbauda visu Savienības ieņēmumu un izdevumu kontus saskaņā ar LESD 287. pantu.

83. pants

Savienības finanšu interešu aizsardzība

1. Ja asociētā valsts piedalās Programmā ar lēmumu, kas pieņemts, ievērojot Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu vai pamatojoties uz kādu citu juridisku instrumentu, šī asociētā valsts piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai atbildīgais kredītrīkotājs, *OLAF* un Eiropas Revīzijas palāta varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci. *OLAF* gadījumā šādas tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanas, tostarp pārbaudes un inspekcijas uz vietas, kā paredzēts Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013.

2. Šīs regulas 78. pantā minētajā nolīgumā paredz Ukrainas pienākumus:

a) veikt atbilstīgus pasākumus, lai novērstu, atklātu un labotu pārkāpumus, krāpšanu, korupciju un interešu konfliktus, kas skar Savienības finanšu intereses, atklātu un novērstu dubultu finansēšanu un sāktu tiesvedību ar mērķi atgūt nelikumīgi piesavinātos līdzekļus;

([49]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (Direktīva par privāto dzīvi un elektronisko komunikāciju) (OV L 201, 31.7.2002., 37. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

([50]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([51]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj).

b) regulāri pārbaudīt, vai piešķirtais finansējums ir izmantots saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem, jo īpaši attiecībā uz pārkāpumu, krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanu, atklāšanu un labošanu;

c) maksājuma pieprasījumam Ukrainas atbalsta instrumenta ietvaros pievienot deklarāciju par to, ka līdzekļi ir izlietoti saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu un atbilstoši paredzētajam mērķim un ir pienācīgi pārvaldīti, jo īpaši saskaņā ar Ukrainas noteikumiem, kurus papildina starptautiskie standarti par pārkāpumu, krāpšanas, korupcijas un interešu konfliktu novēršanu, atklāšanu un labošanu;

d) skaidri pilnvarot Komisiju, *OLAF*, Eiropas Revīzijas palātu un attiecīgā gadījumā Eiropas Prokuratūru īstenot savas Finanšu regulas 129. panta 1. punktā paredzētās tiesības, piemērojot proporcionalitātes principu.

84. pants

Informācija, komunikācija un publicitāte

1. Savienības finansējuma saņēmēji atzīst līdzekļu izcelsmi un nodrošina minētā finansējuma redzamību, jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā, sniedzot dažādām auditorijām, tostarp medijiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.

2. Komisija īsteno informācijas un komunikācijas darbības saistībā ar šo regulu, darbībām, ko veic, ievērojot šo regulu, un iegūtajiem rezultātiem.

3. Programmai un Ukrainas atbalsta instrumentam piešķirtie finanšu resursi veicina korporatīvo komunikāciju par Savienības politiskajām prioritātēm, ciktāl minētās prioritātes ir saistītas ar 4. un 22. pantā minētajiem mērķiem.

4. Programmai un Ukrainas atbalsta instrumentam piešķirtie finanšu resursi var veicināt izplatīšanas aktivitāšu, kontaktu veidošanas pasākumu un izpratnes vairošanas aktivitāšu organizēšanu, jo īpaši nolūkā atvērt piegādes ķēdes, lai veicinātu MVU pārrobežu dalību.

85. pants

Uzraudzība, izvērtēšana un pārskatīšana

1. Komisija regulāri uzrauga Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta īstenošanu un ik gadu ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par panākto progresu, tostarp par MVU un mazu vidējas kapitalizācijas uzņēmumu iesaistes līmeni un par Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta kopējiem izdevumiem sadalījumā pēc darbību veida un Savienības iemaksas veida.

Komisija ievieš nepieciešamos uzraudzības pasākumus, kas nodrošina, ka Programmas un Ukrainas atbalsta instrumenta īstenošanas un rezultātu uzraudzībai nepieciešamie dati tiek vākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi. Minētajā nolūkā Savienības līdzekļu saņēmējiem un attiecīgā gadījumā dalībvalstīm var piemērot samērīgas ziņošanas prasības.

2. Komisija līdz 2027. gada 30. jūnijam sagatavo ziņojumu, kura pamatā attiecīgā gadījumā ir rādītāji un kurā izvērtē šajā regulā noteikto pasākumu īstenošanu un to rezultātus un novērtē nepieciešamību šo regulu, iespējams, pārskatīt. Izvērtēšanas ziņojuma pamatā ir apspriešanās ar dalībvalstīm un svarīgākajām ieinteresētajām personām, un tajā izvērtē šīs regulas ieguldījumu virzībā uz to, lai palielinātu Savienībā kopdarbīgi iepirktā aizsardzības aprīkojuma vērtību, ES iekšējās tirdzniecībai aizsardzības jomā vērtību un dalībvalstu tādu investīciju aizsardzības jomā vērtību, kas piesaistītas Savienībā.

3. Minēto ziņojumu Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei, vajadzības gadījumā pievienojot atbilstošus tiesību aktu priekšlikumus.

86. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Strasbūrā, 2025. gada 16. decembrī

Eiropas Parlamenta vārdā –	*Padomes vārdā –*
priekšsēdētāja	*priekšsēdētāja*
R. METSOLA	M. BJERRE

Attiecībā uz šo regulu ir sniegti trīs paziņojumi, kas ir pieejami OV C, C/2025/6783, 29.12.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6783/oj, OV C, C/2025/6784, 29.12.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6784/oj un OV C, C/2025/6785, 29.12.2025., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/6785/oj.